

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

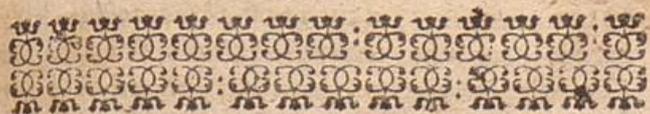
Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

Liber Secundus Epistolarum B. Hieronymi, Quæ non adeò esse familiares,
uti præcedentes, sed sublimiora & digniora quædam adferre videntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

LIBER SECVNDVS
EPISTOLARVM
B. HIERONYMI,

Quæ non adeò esse familiares, uti
precedentes, sed sublimiora &
digniora quædam ad-
ferre videntur.

*1. Hieronymus Magno Oratori Romano. Docet nec
sibi, nec Christianis vitio vertendum esse, quòd suis
litteris & scriptis Ecclesiasticis literas ethnicorum
admisceant. Præcipua est probatio à veterum
scriptorum & patrum exemplis.*

SEBESIUM nostrum tuis monitis profe-
cisse, non tam epistola tua, quàm ipsius
pœnitentia didicimus. Et mirum in mo-
dum plus correptus placuit, quàm errans
læserat. Certaverunt inter se indulgentia
parentis & filij pietas : dum alter præteritorum
non meminit, alter in futurum quoque officia
pollicetur. Undè & mutuò nobis tibi que gauden-
dum est: quia nos filium recepimus, tu discipulum
comprobasti. Quòd autem quæris in calce episto-
læ

IBE

lætuae, cur in opusculis nostris secularium literarum interdum ponamus exempla, & candorem Ecclesiae, ethnicorum sordibus polluamus: responsum breviter habeto. Nunquam hoc quare, nisi te totum Tullius possideret, si scripturae sanctas legeres, si interpretes earum, omisso vocabulo evolveres. Quis enim nesciat, & in Mosaicis & in Prophetarum voluminibus quaedam affinita de gentilibus libris, & Salomonem philosophum Tyri & nonnulla proposuisse, & aliqua respondisse? Unde in exordio Proverbiorum commone ut intelligamus sermones prudentiae, versutiaeque verborum, parabolas & obscurum sermonem, & a sapientum & aenigmata, quae proprie Dialecticorum & Philosophorum sunt. Sed & Paulus Apostolus Epimenidis Poetae abusus versiculo est, scribens ad Titum: *Κρητες ἀειψεύσαι κακὰ θηρία, γαστέρας ἀργαίαι*. Id est, Cretenses semper mendaces, manibilia bestiae, ventres pigri. Cujus heroici hemistichii postea Callimachus usurpavit. Nec mirum, si apud Latinos metrum non fervet ad verbum expressa translatio, cum Homerus eadem lingua versus in prosam, vix cohaereat. In alia quoque epistola Menandri ponit Senarium: *Φθείρον γὰρ ἢ ἢν κρησὶ ἀμιλίαι κακῆ*. Id est, corrumunt enim bonos mores colloquia prava. Et apud Athenienses in Martis curia disputans Aratum testem vocat. Ipsius enim & genus sumus, quod graecum dicitur: *τῆ γὰρ τῆ γένεσις*. Et est clausula versus heroici. Ac ne parum hoc esset, ductor Christiani exercitus & orator invictus pro Christiana causa agens, etiam inscriptionem fortuita morte torquet in argumentum fidei. Didicerat enim

* supercilio.

Prov. 1.

Tit. 1.

2. Cor. 15.

* confabulationes pessimae.

Paulus

Act. 17.

à vero David, extorquere de manibus hostium
gladium, & Golia superbissimi caput proprio
mucrone truncare. Legerat in Deuteronomio
Domini voce præceptum, mulieris captivæ ra-
dendum caput, supercilia, omnes pilos & unguis
corporis amputandos, & sic eam habendam in
conjugio. Quid ergo mirum, si & ego sapien-
tiam secularem propter eloquij venustatem, &
membrorum pulchritudinem de ancilla atque ca-
ptiva Israelitidum facere cupio? Et si quicquid
in eâ mortuum est Idololatriæ, voluptatis, erro-
ris, libidinum, vel præcido, vel rado: & mixtos
purissimo corpori, vernaculos ex ea genero Do-
mino Sabaoth? Labor meus in familia Christi
proficit: stuprum in alienam auget numerum
conservorum, Osee accepit uxorem fornicariam
Gomer filiam Debelaim, id est, dulcedinem: &
nascitur ei de meretrice fili⁹ Iezrael, qui vocatur
semen Dei Esaias novaculâ acutâ barbam & cru-
ta radit peccantium. Et Ezechiel in typo forni-
cantis Hierusalem tondet cæsariem suam: ut
quicquid in ea absque sensu & vita est, auferatur.
Cyprianus vir & eloquentiâ pollens, & martyrio,
Firmiano narrante mordetur, cur adversus De-
metrianum scribens, testimonijs usus sit Prophe-
tarum & Apostolorum: quæ ille ficta & commen-
titia esse dicebat, & non potius Philosophorum
& Poetarum, quorum authoritati ut ethni-
cus contraire non poterat. Scripserunt con-
tra nos Celsus atque Porphyrius. Priori Ori-
genes, alteri Methodius, Eusebius & Apol-
linarius fortissimè responderunt. Quorum
Origenes octo scripsit libros. Methodius usque ad
decem

1. Reg. 27.

Deut. 21,

Osee. 1.

Esai. 7.

Ezech. 5.

Cyprian.

decem millia procedit versuum. Eusebius & pollinarius viginti quinque & triginta volumina condiderunt. Lege eos, & inuenies nos compactione eorum imperitissimos: & post tanti temporis otium vix quasi per somnium, quod pueri dicimus, recordari. Julianus Augustus septembris in expeditione Parthica aduersum Christum evomuit verius, quàm scripsit: & juxta fabulas parturienti suo se ense laceravit. Si contra hunc scriberent auctores, puto interdices mihi, ne rabidum canem philosophorum & Stoicorum doctrinis, idem Herculis clavâ repercutiam. Quanquam Nazarenus nostrum (ut & ipse solebat dicere) Galileus statim in praelio senserit, & mercedem linguæ perdidit: contumelijs perfossus acceperit. Josephus antiquitatem approbans Judaici populi duos libros scripsit contra Appionem Alexandrinum Grammaticum: & tanta secularium professorum testimonia, ut mihi miraculum subeat, quomodo vir Hebræus & ab infantia sacris literis eruditus cunctam Græcorum bibliothecam evolveret. Quid loquar de Philone, quem vel alterum, vel secundum Judæum Platonem Critici pronuntiant? Curram per singulos. Quadratus Apostolorum discipulus & Atheniensis Pontifex Ecclesie nonne Adriano principi Eleusinae sacra invicti librum pro nostra religione tradidit? Et tantæ admirationi omnibus fuit, ut persecutionem gravissimam illius excellens sedaret ingenium. Aristides philosophus, vir eloquentissimus eidem principi Apologeticum pro Christianis obtulit contextum philosophorum sententijs: quem imitatus postea Justinus, & ipse Philosophus, Antonius

Julianus.

*Galileus
dicitur
Christus.
Josephus.*

Philo.

Quadratus.

Aristides

Justinus.

no Pio & filijs ejus, Senatuque librum contra gentes tradidit, defendens ignominiam crucis, & resurrectionem Christi totâ prædicans libertate. Quid loquar de Melitone Sardenfi Episcopo? Quid de Apollinario Hierapolitanæ Ecclesiæ sacerdote, Dionysioque Corinthiorum Episcopo, & Tatiano & Bardesane, & Irenæo Photini martyris successore? qui Origenis haereson singularum venena, ex quibus Philosophorum fontibus emanarint, multis voluminibus explicarunt. Pantanus Stoicæ sectæ philosophus ob præcipuæ eruditionis gloriam à Demetriano * Alexandria Episcopo missus est in Indiam, ut Christum apud Brachmanas, & illius gentis philosophos prædicaret. Clemens Alexandriae Ecclesiæ presbyter, vir meo judicio omnium eruditissimus, octo scripsit Stromatum libros, & totidem ὑποτυπώσεων, id est, dispositionum, & alium contra gentes, Pædagogum quoque tria volumina. Quid in illis indoctum? imò quid non è media philosophia est? Hunc imitatus Origenes decem scripsit Stromateas, Christianorum & philosophorum inter se sententias comparans, & omnia nostræ religionis dogmata de Platone & Aristotele, Numenio Cornutoque confirmans. Scripsit & Militiades * contra gentes volumen egregium. Hipolytus quoque & Apollonius Romanæ urbis Senatores propria opuscula condiderunt. Extant & Julij Africani libri, qui temporum scripsit historias: & Theodori, qui postea Gregorius appellatus est, viri Apostolicorum signorum atque virtutum, & Dionysij Alexandrini Episcopi: Anatolij quoque Laodicenæ Ecclesiæ sacerdotis, nec non presby-

Panta-
nus.* Alexan-
diae Epi-
scopo.Clemens
Alexan.

Origenes.

* Militiades.

Julius.

African.

Theodo-

rus.

presby-

presbyterorum Pamphili, Pierij, Luciani, Malchionis, Eusebij Cæsariensis Episcopi, & Euthathii Antiocheni, & Athanasij Alexandrini: Eusebij quoque Emisēni, & Triphillij Cyprij, & Alterij Scythopolitæ, & Serapionis Confessoris, Titi quoque Bostrensis Episcopi, Cappadocumque Basilij, Gregorij, Amphiloehij. Qui omnes in tantum Philosophorum doctrinis atque sententijs suos refarciunt libros, ut nescias quid illis primùm admirari debeas, eruditionem seculi, an scientiam scripturarum. Veniam ad Latinos. Quid Tertulliano eruditius? quid acutius Apologeticus ejus, & contra gentes libri curam seculi obtinent disciplinam. Minutius Felix causidicus Romani fori, in libro, cui titulus est, Octavius: & in altero contra Mathematicos, si tamen inscriptio non mentitur authorem, quid gentilium scripturarum dimisit intactum? Septem libros adversus gentes Arnobius edidit: totidemque discipulus ejus Lactantius, qui de ira quoque & opificio Dei duo volumina condidit, quos si legere volueris, Dialogorum Ciceronis in eis *επιτομήν* reperies. Victorino martyri in libris suis licet desit eruditio, tamen non deest eruditionis voluntas. Cyprianus, quod idola Dei non sint, quâ brevitate, quâ historiarum omnium scientiâ, quoque verborum & sensuum splendore perstrinxit? Hilarius meorum confessor temporum & Episcopus, duodecim Quintiliani libros & stylo imitatus est & numero: brevisque libello, quem scripsit contra Dioscorum medicum, quid in literis possit, ostendit. Juvenus presbyter sub Constantino historiam Domini Salvato-

ris verbis explicavit : nec pertimuit * Evan- * evan-
gelicam majestatem sub metri leges mittere. De gelij ve-
catefis vel mortuis, vel viventibus taceo, quo- ritatem.
rum in scriptis suis & vires manifestæ sunt, & vo-
luntas. Nec statim pravâ opinione fallaris, con-
tra gentes hoc esse licitum, in alijs disputationi-
bus dissimulandum : quia omnes penè omnium
libri, exceptis his, qui cum Epicuro literas non
didicerunt, eruditionis doctrinæque plenissimi
sunt. Quanquam ego illud magis reor, quod di-
stanti venit in mentem, non te ignorare quod
semper à doctis viris usurpatum est : sed per te
mibi proponi ab alio quæstionem, qui fortè pro-
pter amorem historiarum Salustij, Calphurnius
cognomento Lanarius sit. Cui, quæso, ut sua-
deas, ne vescentium dentibus edentulus invi-
deat, & oculos caprearum talpa contemnat. Di-
ves (ut cernis) ad disputandum materia; sed jam
epistolaris angustia finienda est.

II Hieronymus Paulino. *Ad sacrarum literarum
studium varijs exemplis provocat simulque illarum
difficultatem ostendit, & studium in sacris
discendis necessarium probat : postremò
de perfecto mundi contemptu disserit.*

FRater Ambrosius tua mihi munuscula perfe-
rens, detulit & suavissimas literas: quæ à prin-
cipio amicitiarum, fidem jam probatæ fidei, & ve-
teris amicitia præferrebant. VERA ENIM illa
necessitudo est, & Christi glutino copulata,
quam non utilitas rei familiaris, non præsen-
tia

tia tantum corporum, non subdola & palpās adu-
latio, sed Domini timor, & divinarum scriptu-
rarum studia conciliant. Legimus in veteribus hi-
storijis, quosdam lustrasse provincias, novos adij-
se populos, maria transisse, ut eos, quos ex libris
noverant, coram quoque viderent. Sic Pythago-
ras Memphiticōs vates, sic Plato Ægyptum &
Architam Tarentinum, eamque oram Italiæ, quæ
olim magna Græcia dicebatur, laboriosissime
peragravit: ut qui Athenis magister erat & po-
tens, cujusque doctrinam academiæ gymnasia
personabant, fieret peregrinus, atque discipulus,
malens aliena verecundè discere, quàm sua im-
pudenter ingerere. Denique cum literas quasi to-
to fugientes orbe persequitur, captus à piratis, &
venundatus etiam tyranno crudelissimo paruit,
captivus, vincus, & servus. Tamen quia philoso-
phus, major e mente se fuit. Ad Titum Livium
lacteo eloquentiæ fonte manantem de ultimis Hi-
spaniæ Galliarumque finibus quosdam venisse
nobiles legimus, & quos ad contemplationem sui
Roma non traxerat, unius hominis fama perdu-
xit. Habuit illa ætas inauditum omnibus seculis
celebrandumque miraculum, ut tantam urbem
ingressi, aliud extra urbem quærerent. Apol-
lonius, sive ille Magus (ut vulgus loquitur) sive
Philosophus (ut Pythagorici tradunt) intravit Per-
sas, pertransivit Caucasum, Albanos, Scythas,
Massagetas, opulentissima Indiæ regna penetra-
vit: & ad extremum latissimo Phison amne trans-
misso, pervenit ad Brachmanas: ut Hiarcham in
throno sedentem aureo, & de Tandali fonte po-
tantem, inter paucos discipulos de natura, de mo-
tibus

Plato.

Livius.

*Apollo-
nius.*

abus syderum ac dieru cursu audiret docentem. Inde per Elamitas, Babylonios, Chaldaeos, Medos, Assyrios, Parthos, Syros, Phoenices, Arabes, Palaestinos reversus Alexandriam, perrexit ad Aethiopiam: ut gymnosophistas, & famosissimam Solis mensam videret in sabulo. Invenit ille vir ubique quod disceret, & semper proficiens, semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus Philostratus. Quid loquar de seculi voluminibus? cum Apostolus Paulus vas electionis & magister gentium, qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur. An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus? post Damascum Arabiamq; lustratam ascenderit Hierosolymam, ut videret Petrum, & manserit apud eum diebus quindecim? Hoc enim mysterio hebdomatis & ogdoatis, futurus gentium prædicator instrueadus erat. Rursumque post annos quatuordecim, assumpto Barnaba & Tito exposuerit cum Apostolis Evangelium, ne forte in vacuum curreret, aut cucurrisset. HABET ENIM nescio quid latentis *ενεργειας* viva vox, & in aures discipuli de authoris ore transfusa fortius sonat. Unde & Aeschines, cum Rhodi exularet, & legeretur illa Demosthenis oratio, quam adversus eum haberat, mirantibus cunctis atque laudantibus, suspirans ait: Quid, si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Nec hoc dico, quod sit in me aliquid tale, quod vel à me audire, vel discere possis: sed quod ardor tuus ac discendi studium etiam absque nobis per se probari debeat. Ingenium docile, & sine doctore laudabile est. Non quid invenias, sed quid quæras, consideramus. Mollis cera, &

Paulus,

Act. 9.

2. Tim. 1.

2. Cor. 13.

Gal. 1.

Gal. 2.

Aeschines,

mes.

&

& ad formandam facilis, etiam si artificis & ple-
 stæ cessent manus; tamen virtute totum est, quic-
 quid esse potest. Paulus Apostolus ad pedes Gra-
 malielis legem Domini & prophetas didicisse se
 gloriatur, ut armatus spiritualibus telis, post
 ea diceret confidenter: Arma militiæ nostræ
 non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destru-
 ctionem mutationum, consilia destruentes; &
 omnem altitudinem extollentem se, adverte-
 scientiam Dei, & captivantes omnem intelle-
 ctum ad obediendum Christo: & parati subju-
 gare omnem inobedientiam. Ad Timotheum
 scribit, ab infantia sacris literis eruditum, &
 hortatur ad studium lectionis, ne negligat gra-
 tiam, quæ data sit ei per impositionem manuum
 presbyterij. Tito præcipit, ut inter cæteras
 virtutes Episcopi, quem brevi sermone depin-
 xit, scientiam quoque eligat scripturarum. Ob-
 tinentem, inquit, eum, qui secundam doctri-
 nam est fidelem sermonem, ut potens sit exhor-
 tari in doctrina sana, & contradicentes revin-
 cere. SANCTA quippe rusticitas solum sibi pro-
 dest: & quantum ædificat ex vitæ merito Eccle-
 siam Christi, tantum nocet, si destruentibus non
 resistat. Malachias propheta, immo per Mal-
 achiam Dominus, interrogavit sacerdotes legem.
 In tantum sacerdotis officium est, interroga-
 tum respondere de lege. Et in Deuteronomio
 legimus: Interroga patrem tuum, & annun-
 tabit tibi, seniores tuos, & dicent tibi. In Psal-
 mo quoque centesimo decimo octavo: Canta-
 biles mihi erant justificationes tuæ in loco pere-
 grinationis meæ. Et in descriptione justi viri,
 cum

*Act. 21.**2. Cor. 10.**2. Tim. 3.**1. Tim. 4.**Tit. 2.**Mal. 2.**Deut. 32.*

cum cum David arbori vitæ, quæ est in paradiso, compararet, inter cæteras virtutes & hoc intulit: In lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissimæ visionis, justos ait fulgere sicut stellas, & intelligentes, hoc est, doctos, quasi firmamentum. Vides, quantum inter se distent iusta rusticitas, & docta justitia. Alij stellis, alij cælo comparantur. Quanquam juxta Hebraicam veritatem utrumque de eruditis possit intelligi. Ita enim apud eos legimus: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. Cur dicitur Paulus Apostolus vas electionis? Nempè quia vas legis, & sanctarum scripturarum armarium est. Pharisei stupent ad doctrinam Domini, & mirantur in Petro & Joanne, quomodo legem sciant, cum literas non didicerint. Quicquid enim alijs exercitatio & quotidiana in lege meditatio tribuere solet, illis Spiritus sanctus suggererat. Et erant, juxta quod scriptum est, *ἑσθὶ δακρυοί*. Duodecim annos Saluator impleverat, & in templo fenestras de quæstionibus legis interrogans, magis docet, dum prudenter interrogat. Nisi fortè rusticum Petrum, rusticum dicimus Joannem: quorum uterque dicere poterat, Et si imperitus sermone, non tamen scientiâ. Joannes rusticus, piscator, indoctus? Et unde vox illa obsecro: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum? *λόγος* enim Græcè multa significat. Nam & verbum est, & ratio, & supputatio, & causa uniuscujusque rei, per quam sunt singula, quæ

*Pf. 1.**Dan. 12.**Vas electionis**Paulus**Matt. 13.**Act. 4.**Isa. 54.**Luc. 2.**2. Reg. 11.**Ioan. 1.**λόγος.*

*Isa. 29.**1. Cor. 1.**1. Cor. 2.**Sapientia
abscon-
dita.**1. Cor. 1.**Coloss. 2.**Propheta
dicti vi-
dentes.**1. Reg. 9.**Ioan. 8.**Ezech. 1.**Pf. 118.**Rom. 7.**2. Cor. 3.**Apoc. 5.**Isa. 29.**Apoc. 3.*

quæ subsistunt. Quæ universa rectè intelligi nemo a
in Christo. Hoc doctus Plato nescivit, hoc nichus
mosthenes eloquens ignoravit. Perdam, imminat)
sapientiam sapientum, & prudentiam prudentium
reprobabo. Vera sapientia perdet fallam sapientiam
tiam. Et quanquam stultitia prædicationis
cruce sit: tamen Paulus sapientiam loquitur. Euno
perfectos. Sapientiam autem non seculi huius, de extre
principium istius seculi, quæ destruitur, sed loquitur
tur Dei sapientiam in mysterio absconditam, in aq;
quam prædestinavit Deus ante secula. Dei literas
entia Christus est: Christus enim Dei virtus, verba D
Dei sapientia. Hæc sapientia in mysterio abscon
dita est: de qua & noni Psalmi titulus prænotat in libro
Pro occultis filij, in quo sunt omnes thesauri ostendit
sapientie & scientie absconditi, & qui in mysterio
absconditus erat, prædestinatus est ante seculum, be
Prædestinatus autem & præfiguratus in lege de disci
prophetis. Undè & prophete appellabantur, quæ
dentes, quia videbant eum, quem ceteri non videbant. Hæc à r
debant. Abraham vidit diem ejus, & lætatur in
Aperiebantur cæli Ezechieli, qui populo peccatorum
tori clausi erant. Revela, inquit David, occultum
meos: & considerabo mirabilia de lege tua. de Gran
enim spiritualis est, & revelatione opus est, ut
telligatur, ac revelatâ facie Dei, gloriam
templemur. LIBER in Apocalypsi septem signis
signatus ostenditur, quem si dederis homini scribere
ti literas, ut legat, respondebit tibi: Non possunt
signatus est enim. Quanti hodie putant, se
literas, & tenent signatum librum: nec aperire
possunt, nisi ille referaverit, qui habet clavem
David, qui aperit, & nemo claudit: claudit

nemo aperit. In actibus Apostolorum sanctus Eu- *Act. 8.*
 nuchus, imò vir (sic enim eum Scriptura cogno- *Eunu-*
 minat) cum legeret Esaiam, interrogatus à Phi- *chus.*
 lippo: Putas-ne intelligis quæ legis? respondit:
 Quomodo possum, nisi aliquis me docuerit? Ego
 de me interim loquar, nec sanctior sum hoc
 Eunuchus, nec studiosior, qui de Æthiopia, id est,
 de extremis mundi finibus, venit ad templum,
 reliquit aulam regiam: & taatus amator legis di-
 vinaq; scientiæ fuit, ut etiam in vehiculo sacras
 literas legeret. Et tamen cum librum teneret, &
 verba Domini cogitatione conciperet, linguâ
 solveret, labijs personaret, ignorabat eum, quæ
 in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus,
 ostendit ei Jesum, qui clausus latebat in litera. O
 mira doctoris virtus. Eâdem horâ credit Eunu-
 chus, baptizatur, & fidelis & sanctus factus est, ac
 de discipulo magister, plus in deserto fonte Ec-
 clesia, quàm in aurato Synagogæ templo reperit.
 Hæc à me breviter perstricta sunt (nequè enim e-
 pistolaris angustia evagari longius patiebatur) ut
 intelligeres, te in Scripturis sanctis sine prævio &
 monitore semitam non posse ingredi. Taceo * mo-
 de Grammaticis, Rhetoribus, Philosophis, Geo- *strante.*
 metris, Dialecticis, Musicis, Astronomis, Astrolo-
 gis, Medicis: quorum scientia mortalibus vel uti-
 lissima est, & in tres partes scinditur: τὸ δόγμα,
 τὴν μέθοδον, τὴν ἐμπειρίαν. Ad minores artes ve-
 niam, & quæ non tam linguâ, quàm manu admi-
 nistrantur. Agricola, cæmentarij, fabri, metallo-
 rum lignorumve cæsores, lanarij quoque & fullo-
 nes, & cæteri, qui variam supellectilem & vilia
 opuscula fabricant, absque doctore non possunt

*In scri-
ptura
tractato.
res impe-
ritos &
temera-
rios.*

*In sciolos
& hu-
manitas
scripturis
abutenti-
bos.*

esse quod cupiunt. Quod medicorum est, mittunt medici: tractant fabrilis fabri. SCRIPTURARUM ars est, quam sibi passim vendicant. Scribimus indocti docti poemata passim. Hanc garrula anus, hanc lirus senex, hanc sophista verbosus, hanc versi praesumunt, lacerant, docent antequam discant. Alij adducto supercilio grandia trutinantes, inter mulierculas de sacris philosophantur. Alij discunt (proh pudor!) minis, quod viros doceant: & ne parum haec quaedam facilitate verborum, imo audacia, lerunt alijs, quod ipsi non intelligunt. Tu de mei similibus, qui si forte ad scripturas etas post seculares literas venerint, & se ne composito aures populi mulserint, qui dixerint, hoc legem Dei putant: nec sentiantur, quid Prophetarum, quid Apostolorum sint: SED AD sensum suum incongrua testimonia. Quasi grande sit, & non vitium docendi genus, depravare sententiam ad voluntatem suam scripturam trahere ingnantem. Quasi non legerimus Homero Odonas & Vergilio centonas: ac non sic etiam ronem sine Christo possimus dicere Christianam quia scripserit; Jam redit & virgo, redemptoria regna: Jam nova progenies coelo dicitur alto. Et patrem loquentem ad filium te meae vires, mea magna potentia solus. Ista verba Salvatoris in cruce: Talia perstabat morans fixusque manebat. Puerilia sunt haec, & culatorum ludo similia, docere quod ignorat ut cum stomacho loquar, ne hoc quidem scire

nescias. Nolo offendaris in scripturis sanctissimis. *Simplici-*
 plicitate: & quasi vilitate verborumque vel vitio *tas scri-*
 interpretum, vel de industria sic prolata sunt, ut *ptura,*
 rusticam concionem facilius instruerent, & in una
 eademque sententia aliter doctus, aliter audiret in-
 doctus. Non sum tam petulans & hebes, ut hæc me
 nosse pollicear, & eorum fructus capere, quorum
 radices in cælo fixæ sunt, sed velle fateor. Seden-
 time præfero, magistrum renuens, comitè spon-
 deo, Petenti datur: pulsanti aperitur: quærens in- *Matt. 7.*
 venit. DISCAMUS in terris, quorum nobis scientia
 perseveret in cælo. Obvijs te manibus excipiam:
 & (ut ineptè aliquid, ac de Hermagoræ tumidita-
 te effundam) quicquid quæsieris, tecum scire cona-
 bor. Habes hic amantissimum tui fratrem Euse-
 bium, qui literarum tuarum mihi gratiam dupli-
 cavit, referens honestatem morum tuorum, con-
 temptum seculi, fidem amicitia, amorem Christi.
 Nam prudentiam & eloquij venustatem etiam
 absque illo ipsa epistola præferebat. Festina, quæ-
 sore, & HÆRENTIS in salo naviculæ funem ma-
 gis præcide, quam solve: Nemo renuntiaturus se-
 culo bene potest vendere, quæ contempsit ut ven- *Ad modum*
 deret. Quicquid in sumptus de tuo tuleris, pro lu- *contem-*
 cro computa. Antiquum dictum est: Avaro tam *nendam*
 deest quod habet, quam quod non habet. CRE- *Et relin-*
 DENTI totus mundus divitiarum est. Infidelis et *quendum*
 iam obolo indiget. Sic vivamus, tanquam nihil *adhorta-*
 habentes, & omnia possidentes. Victus & ve- *tio.*
 stus divitiarum Christianorum. Si habes in po- *2. Cor. 6.*
 testate rem tuam, vende: si non habes, *1. Tim.*
 projice. Tollenti tunicam, & pallium relin- *Matt. 5.*
 quendum est. Scilicet, nisi tu semper recra-
 stinans,

stinans, & diem de die trahens cautè & pedeps labe
 rim tuas possessiunculas vendideris, non habere p
 Matt. 4. Christus unde alar pauperes suos. Totum litne &
 dedit, qui se ipsum obtulit. Apostoli navem ortem
 Luc. 21. tum & retia reliquerunt; vidua duo æra militam, q
 Gazophylacium, & præfertur Cræsi divitijs, uoniam
 CILE contemnit omnia, qui se semper cogitatur
 se moriturum.

111. Hieronymus Sabiniano Diacono. Objurgatio non
 ria est, simulque ad poenitentiam exhortatoria. am? Et
 probus enim & lascivus Diaconus, qui virg ab irat
 sacram etiam in sacro loco ad stuprum sollicitus inuic
 ras, manebat in sua improbitate obstina- um, q
 tus, & Hieronymo petulanter gredi a
 obtrebatat. it, tir
 viunt

1. Reg. 15. Samuel quondam lugebat Saulem, qui pe que di
 Stuerat Dominum, quod unxisset eum Re. lio, c
 1. Cor. 5. super Israel. Et Paulus Coriathios, in quibus tempora
 diebatur fornicatio, & talis fornicatio, qualis idem
 inter gentes, & quidem voce flebili commo non pro
 2. Cor. 12. bat, dicens: Ne cum rursus venero, humili- nei, qu
 Deus apud vos, & lugeam multos ex his, quaciam.
 te peccaverunt, & non egerunt poenitentia, c
 super immunditijs, quas gesserunt in impu- s: q
 tia & fornicatione. Si hoc Propheta & Apolent: C
 nullâ ipsi labe maculati, clementi in cunctos in excel
 te faciebant, quanto magis ego ipse peccat in secul
 te debeo facere peccatorem? qui non vis & fluctu
 post ruinam, nec oculos ad cœlum levare causa ju
 Luc. 15. proditâ patris substantiâ, porcorum filiqui es man
 lectaris, & superbiæ prærupta conscendentim sup

pedes laberis in profundum. Deum ventrem vis *Phil. 3.*
 non habere pro Christo, servis libidini, gloriaris in
 tum litne & confusione tua, & quasi pinguis hostia in
 avem mortem propriam saginaris, imitaris que eorum
 tra mitam, quorum tormenta non metuis: ignorans,
 vitij, uoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te hor- *Rom. 2:*
 cogitatur. Secundum autem duritiem tuam & cor
 pœnitens, thesaurizas tibi iram in die iræ. An
 circò induratur juxta Pharaonem cor tuum, *Pharaon*
 Objurgat non statim percuteris, & differris diu ad pœ- *indura-*
 toria. am? Et ille dilatus est, & decem plagas non qua- *tus puni-*
 i virgabrato Deo, sed quasi à patre commonente *tur.*
 sollicitus inuit, donec in perversu actâ pœnitentiâ po- *Exod. 8.*
 bstim. illum quem dimiserat, per deserta sequeretur, & *Exod. 14.*
 y ingredi auderet maria: per quæ sola doceri pō-
 nit, timori habendum eum, cui etiam elementa
 vivunt. Dixerat & ille: Non novi Dominum, *Exod. 5.*
 quia pœque dimitto Israel. Quem tu imitans loqueris: *Exod. 12.*
 um Re. illo, quam hic videt, in diés longos est, & in
 quibus tempora longa iste prophetat. Propter quod di-
 , quam idem propheta: Hæc dicit Adonai Dominus:
 com. non prolongabuntur amplius omnes sermones
 um illi dei, quoscunque loquar: qui loquar verbum &
 his, quæciam. Sanctus David de impijs & de scelestis
 xnitent. dicit, quorum tu pars non modica, sed princeps
 impis: quòd seculi felicitate fruerentur, & dice- *Pf. 72.*
 Apoc. rent: Quomodo cognovit Deus, & si est scientia
 in cœlo? Ecce ipsi peccatores & abundantes *Ibid.*
 peccati in seculo obtinuerunt divitias. Pene lapsa pedè
 on vis. & fluctuanti vestigio causabatur, dicens: Ergo sine
 e vare. causa justificavi cor meum, & lavi inter innocen- *Ibid.*
 filiqu. tes manus meas. Premiserat enim: Quia emulatus
 ndens. sum super iniqua agentes, pacem peccatorum

videns : quia non est respectus morti eorum
 * solida. * solita plaga in flagella eorum. In laboribus
 minum non sunt , & cum hominibus non
 labuntur. Propterea tenuit eos superbia
 cum dati sunt iniquitate & impietate suâ.
 dicitur sicut ex adipe iniquitas eorum : tra
 runt in affectum cordis, Cogitaverunt & lo
 ti sunt mala , iniquitatem in excelsis locis
 sunt. Posuerunt in cœlum os suum , & lo
 eorum pertransij: super terram. Nonne tra
 detur de : omnis Psalmus esse compositus :
 geto quippe es corpore , & novus Antiochus
 Apostolus : cum in una notus fueris civitate
 transgrederis ad aliam. Non indiges sumptibus
 non plagâ forti pereuteris. Et cum hominibus
 qui non sunt, ut tu, irrationabilia jumenta,
 ipsi non mereris. Propterea elatus es in su
 diam , & vestimentum tuum scædat luxuria
 quasi ex aruina pingui , & quodam adipe eructas
 verba mortifera, non te respicis esse mortuum
 nec unquam post expletam libidinem penitenti
 tiâ remorderis. Transisti in affectum cordis
 ne tibi solus videaris errasse , simulas nefarius
 fervis Dei, nesciens , quod iniquitatem in a
 loquaris, & ponas in cœlum os tuum. Nec mireris
 si à te qualescunque servi Dei blasphement
 cum patrem familias Beelzebub vocaverint
 trestui. Non est discipulus supra magistrum
 servus supra Dominum suum. Si illi in virgibus
 gno tanta fecerunt , tu in me arido ligno quid
 cturus es ? Tale quid & in Malachia plebs
 dalizata credentium de ore tuo loquitur : Do
 runt , vanus est, qui servit Deo. Et quid pl

Matt. 10.

Luc. 23.

Mal. 3.

quia custodivimus mandata eius, & quoniam
 vimus supplicantes ante faciem Dei omni-
 potens. Et nunc nos beatos dicimus alienos. Re-
 edificantur omnes qui faciunt iniqua. Adversa-
 ri sunt Deo, & salvi facti sunt. Quibus postea
 diem iudicij Dominus comminatur, & quid inter
 justum & injustum futurum sit, multò antè præ-
 nuntians ait: Et convertimini, & videbitis, quid
 sit inter justum & injustum: inter servientem Do-
 mino, & non servientem Domino. Hæc tibi rudi-
 cula fortè videantur, qui Comædis & Lyricis
 scriptoribus, Mimis & Lentulis delectaris: quan-
 quam ne ista tibi quidem prænimia cordis hebe-
 tudine intelligenda concefferim. Prophetarum
 verba contempnas: sed respondebit tibi Amos. Et
 in tribus & in quatuor impietatibus nonne aver-
 sabor eum dicit Dominus? Quoniam enim Da-
 mascus, Gaza, Tyrus, Idumæa, Ammonita, &
 Moabita, Judæi quoque & Israël sæpè ad se Dei
 iracundia destinato, ut agerent aliquando pœni-
 tentiam, audire contempserunt, iræ suæ, quam il-
 laturus est Dominus, causas justissimas profert,
 dicens: In tribus & quatuor impietatibus nonne
 adversabor eos? Sceleratum est, inquit, mala co-
 gitare concessi. Nequius est, malè cogitata velle
 perficere: & hoc pro mea misericordia benignus
 indulgi. Nunquid & opere implendum peccatum
 fuit? & mea superbè calcanda clementia? Tamen
 & post factum (quia malo pœnitentiam peccatoris
 quam mortem. Non enim sani opus habent me-
 dico, sed malè habentes) iacenti manum porri-
 go, & conspersum in sanguine suo, ut pro-
 prijs fletibus lavetur, exhortor. Quòd si nec sic
 pœni-

Amos I:
 c. 2.

Exec. 33.

Matt. 9.

*L. vari
fletibus.*

fic poenitentiam vult agere, & fracto navigio
bulam, per quam salvari poterat, non retent
cogor dicere: Super tribus & quatuor impiet
bus, nonne adversus eum dicit Dominus
versionem ducens pro poena, dum suæ peccat
relinquitur voluntati. Indè est, quod peccat
trum intertiam & quartam generationem re
tuit, dum non vult statim punire peccantes,
ignoscens primis, postrema condemnat. Alio
si protinus scelerum ultor existeret, & multi
alios, & certe Paulum Apostolum Ecclesia
haberent. Ezechiel propheta, cujus supra fec
mus mentionem, Dei verbum ad se factum re
rens, ait: Aperi ostuum, & manduca quæ ego
bo tibi. Et vidi, inquit, & ecce manus extensa
me, & in ipsa volumen libri. Et revolvit illud
conspectu meo, & in ipso scriptum erat à facie
retrosum, lamentum, & carmen, & væ. Prin
scriptura ad te pertinet, si tamen volueris age
poenitentiam post delictum. Secunda ad sanctos
qui ad Dei canticum provocantur. Non est enim
pulchra laudatio in ore peccatoris. Tertia ad
similes, qui desperantes, semetipsos tradiderunt
immunditiæ, & fornicationi, & ventri, & his quæ
infra ventrem sunt: qui putant omnia mortem
niri, & nihil esse post mortem, & dicunt: Tem
pestas si transierit, non veniet super nos. Lib
ille, quem Propheta devorat, omnis series scri
pturarum est. In quibus & poenitens plangitur
& justus canitur, & maledicatur desperanti. Ne
HIL ITA repugnat Deo, quàm cor impo
rens: solum crimen est, quod veniam consequi
non potest. Si enim ei ignoscitur post peccatum
quo

Exod. 20.

Ezech. 2.

Eccles. 15.

Ephes. 2.

qui peccare desistit, & ille flectit iudicem qui ro-
 gat: impœnitens autem omnis ad iracundiam
 provocat iudicantem. SOLUM desperationis cri-
 men est, quod mederi nequeat. Porro ut scias
 Deum quotidie peccatores ad pœnitentiam pro-
 vocare: qui si rigidi perstiterint, de clemente eum
 severum & trucem faciunt: audi Esaiæ verba di-
 centis: Et vocabit, inquit Dominus Sabaoth, in
 die illa ad fletum & planctum magnum, & decal-
 vationem, & accinctionem ciliciorum. Ipsi verò
 fecerunt lætitiã & exultationem, maciantes vi-
 tulos & immolantes oves, ut comederent carnes
 & biberent vinum, dicentes: Manducemus & bi-
 bamus, cras enim moriemur. Post quas voces &
 perditæ mentis audaciam scriptura commemo-
 rat dicens: Et revelata sunt hæc in auribus Do-
 mini Sabaoth: non remittetur vobis hoc pecca-
 tum, donec moriamini. Si enim peccato mortui
 fuerint, tunc eis remittetur peccatum: quod
 quamdiu in peccato vixerint, non dimittetur.
 Parce quæso animæ tuæ. Crede Dei * esse futu-
 rum iudicium. Recordate, à quo Episcopo Dia-
 conus ordinatus sis. Nec mirum eum, quamvis
 sanctum hominem, tamen in homine deligendo
 potuisse falli, cum & Deum pœniteat, quod Saul
 in Regem unxerit: & in duodecim Apostolis Ju-
 das sit proditor repertus, & de quondam ordinis
 sui hominibus Nicolâus Antiochenus, immundi-
 tiarum omnium & Nicolaitarum hæreseos autor
 exitisse referatur. Non tibi illa nunc replico, quod
 plures virgines stuprâsse narresis, quod à te no-
 bilium violata matrimonia, publico cæsa snt gla-
 dio, quod per lupanaria impurus & helluo cu-
 cur-

F 5

cur-

*Deus
 quotidie
 ad pœni-
 tentiam
 vocat.
 Esa. 22.*

* Filium
 futurum
 esse iudi-
 cem.
 1. Reg. 5.
 Ioan. 6.
 Act. 6.

M
 M
 4

curristi. Magna quidem ista sunt pondere suo
 sed fiant eorum, quæ illaturus sum, comparatio
 ne leviora. Rogo, quantum crimen est, ubi ille
 primum & adulterium parum est? Infelicissimum
 mortalium, tu speluncam illam, in qua Deus
 lius puer natus est, & veritas de terra orta est,
 terra dedit fructum suum, de stupro conditio
 rus ingrederis. Non times, ne de præsepi infans
 vagiat, ne puerpera Virgo te videat, ne Ma
 ter Domini contempletur? Angeli clamant, pe
 flores currunt, stella desuper rutilat, Magi ad
 rant, Herodes terretur, Hierosolyma contem
 batur: & tu cubiculum Virginis decepturus va
 ginem irropis? Paveo miser, & tam mente, quam
 corpore perhorresco, ponere tibi volens an
 oculos tuos opus tuum. Tota Ecclesia nocturnis
 vigilijs Christum Dominum personabat, &
 diversarum gentium linguis, unus in laudibus
 Spiritus concinebat. Tu inter ostia quondam præ
 sepi Domini, nunc altaris, amatorias epistolâs
 fulgiebas, quas postea illa miserabilis, quasi flens
 adoratura genu, inveniret & legeret. Et stans
 deinceps in choro psallentium, & impudicis mor
 bus loquebaris. Prò nefas, non possum ultra pro
 gredi. Prorumpunt lacrymæ antequam verba
 indignatione pariter ac dolore, in ipso meatu spi
 rituum coartatur. Ubi mare illud eloquen
 tiæ Tullianæ? Ubi torrens fluvius Demosthenæ?
 Nunc profectò muti essetis ambo, & vestra lingua
 torpesceret. Inventa est res, quam nulla elo
 quentia explicare queat: repertum est facinus,
 quod nec mimus fingere, nec scutra ludere, ne
 Attelanus possit effari. Moris est in Ægypto

*Luc. 2.**Pf. 84.**Luc. 2.**Matth. 2.**Exaggeratio criminis.*

Syriae monasterijs, ut tam virgo, quàm vidua, quæ se Deo voverint, & seculo renuntiantes omnes delicias seculi conculcârunt, crinem monasteriorum matribus offerant desecandum, non in teſte poſtea contra Apoſtoli voluntatem in ceſſuræ capite, ſed ligato pariter ac velato orent. Ne hoc quiſpiam præter tondentes novit & tonſas, niſi quia quod ab omnibus fit, penè ſcitur ab omnibus. Hoc autem duplicem ob cauſam, de conſuetudine verſum in naturam, vel quia laſurum non adeunt; vel quia oleum nec capite, nec ore noſunt, ne à parvis animalibus, quæ inter cutem & crinem gigni ſolent, & concretis ſordibus opprimantur. Videamus igitur, tu vir bone inter illa quid feceris. Futuro matrimonio, in ſpelunca illa venerabili, quaſi quosdam obſides accipis capillos, ſudariola inſelicis, & cingulum dotale pignus deportas, jurans ei, te nullam ſimiliter amaturum. Deinde curris ad paſtorum locum, & Angelorum de ſuper ſtrepitu concinente, in eadem verba teſtaris. Nihil dico amplius, quod in ſecula rueris, quod amplexatus ſis. Totum quidem de te credi poteſt, ſed veneratio præſepis & campi non me ſinunt plus credere, quàm te voluntetantum & animo corruiffe. Miſer, nonne quando in ſpelunca cum virgine ſtare cœpiſti, caligaverunt oculi tui, lingua torpuit, conciderunt brachia, peſtus intremuit, nutavit inceſſus? Poſt Apoſtoli Petri Baſilicam, in qua Chriſti flammeo conſecrata eſt: poſt crucis & reſurreſtionis & aſcenſionis Dominicæ ſacramenta, in quibus ruruſum ſe in monaſterio victuram ſponderat, audeſ crinem ejus accipere tecum

*Sine crinibus
moniales
orabant.*

1. Cor. 12.

noctibus dormituræ, quem Christo messuerat
Per fene- spelunca? Deinde à vespere usque manè fenestram lo-
stram lo- illius assides, & quia propter altitudinem hanc
quis cum vobis cominus non licebat, per funiculum vel
monia e. cipis aliquid, vel remittis. Vide quanta diligentia
 Domini fuerit, ut nunquam domi virginem, in
 in Ecclesia videris: & cum talem uterque vestitus
 habuerit voluntatem, nisi per fenestram nocte
 cultas vobis non fuerit colloquendi. Oriebatur
 tibi, ut postea didici, sol invito, Exanguis, marce-
 dus, pallidus, ut suspicione omni careres. Evange-
 lium Christi quasi Diaconus lectitabas. Nos pu-
 lorem jejuniij putabamus, exangue os contra in-
 stitutum ac morem tuum, quasi confectum vige-
 lijs mirabamur. Jam tibi & scilicet, per quas depo-
 neres miseram, parabantur: jam iter dispositum
 decreta navigia, condicta dies, fuga anfractu per-
 tractata, & ecce Angelus ille cubiculi Mariæ ju-
 nitor, cuniarum Domini custos, & infantis Chri-
 sti gerulus, coram quo tanta faciebas, ipse te pro-
 didit. O funestos oculos meos, o diem illum omni-
 maledictione dignissimum, in quo epistolas * tuas
 * illas. quas huc usque retinemus, consternatâ mente le-
 gi. Quæ ibi turpitudines? quæ blanditiæ? quanta
 de condicta stupro exultatio? Hæc cine diaconum
 non dicam loqui, sed scire potuisse? Ubi miser ista
 didicisti, qui in Ecclesia te nutritum esse jactabas?
 Nili quod in eisdem epistolis juras te nunquam
 pudicum, nunquam fuisse diaconum. Si negare
 volueris manus tua te redarguet, ipsi apices pro-
 clamabunt. Habeto igitur interim lucrum scele-
 ris: non possum tibi ingerere quæ scripsisti. Facies
 vomens. itaque ad volutus genibus meis; & * misericor-
 diam,

diam, ut tuis verbis utar, sanguinis deprecari. Et *Apœni-*
 te miserum : neglecto iudicio Dei, me tantum *tente*
 quasi vindicem times. Ignovi, fateor, quid enim *Diaconò*
 aliud possum tibi facere Christianus? *HORTA-* *exigitur*
 tus sum, ut ageres pœnitentiam, & in cilicio & *saufa-*
 cinere volutareris, ut solitudinem peteres, ut vi- *ctio.*
 veres in monasterio, ut Dei misericordiam jugis
 lacrymis * implorares. At tu bonæ spei columen * *impe-*
 excetræ stimulis inflammatus, factus es mihi in *trares.*
 arcum perversum, & contra me convitiõrum sa- *Ps. 77.*
 gittas jactas. Inimicus tibi factus sum, vera dicens,
 non dolebo de maledictis. Quis enim nesciat, ni-
 hil nisi flagitiosum tuo ore laudari? Hoc plango,
 quod te ipse non plangis, quod te non sentis mor-
 tuum, quod quasi gladiator paratus libitinæ in
 proprium funus ornaris Amiciris linteis, digitos
 annulis oneras, dentes pulvere teris, raros in ru-
 bentis calvaria digeris capillos, taurina cervix tho-
 ris adipeis intumescens, nec quia propter libidi-
 nem fracta est, inclinatur. Super hæc unguentis
 fragras, mutas balneas, & contra renascentes pilos
 pugnas, per forum ac plateas nitidus ac politus * *mere-*
 amator incedis. Facies * *meretricia* facta est tibi *tricus.*
 nescis erubescere. *CONVERTERE* miser ad Do- *Hier. 3.*
 minum, ut ad te Dominus convertatur. Age pœ- *Zach. 1.*
 nitentiam, ut & ille agat pœnitentiam super om- *Hier. 18.*
 nibus quæ locutus est, malis, ut faceret tibi. Quid
 neglecto vulnere proprio alios niteris infamare?
 Quid me benè tibi & sedulò consulentem, quasi
 phreneticus mortu laceras? Esto, ego flagitiosus
 sum, ut vulgò jactitas : saltem mecum age pœni-
 tentiam. Criminosus, ut insimulas : imitare lacry-
 mas criminosi, NUM MEA peccata virtutes tuæ
 sunt?

sunt? An malorum tuorum putas solatium, quam T
 multos tui similes habeas? Fluant paululum poluisti
 oculis lacrymæ inter sericum & linteamina, qui te re
 bus tibi videris fulgidus & formosus: intel contra
 te nudum, confisum, sordidatū mendicantem est femi
 Nunquid est sera pœnitentia. Quamvis de Hi seruiæ h
 rosolymis descenderis, & sis in itinere vulnere repositi
 tus, inde te Samaritanus impositum jumentore teritum
 randumque ad stabulum referet. Sed etsi mo hyper, &
 tuus jaces in sepulchro, tamen & scœtentem Di reverit
 minus suscitabit. Imitare saltem cæcos illos ducam
 propter quos Salvator dimittens domum suam diris ei
 & hæreditatem tuam, Hiericho venit. Sedent natus e
 bus in tenebris & umbra mortis lux orta est. nec fili
 Qui postquam præterire Dominum cognov peccav
 sent, cœperunt clamare dicentes: Fili Davi hos, e
 miserere nostri. Poteris & tu videre, si elame post av
 si accitus ab eo, sordida vestimenta projec sanctu
 Cùm conversus ingemueris, tunc salvus eris rum v
 & tunc scies, ubi fueris. Tangat modicè cicat mulier
 ces tuas, pertractet luminum quondam tuorum nem te
 vestigia. Licet ab utero sic genitus sis, & in caban
 Ps. 50. licus conceperit te mater tua, asperget te hyssopus est
 po, & mundaberis: lavabit te, & super nivem e rium c
 albaberis. Quid incurvus terræ hæres, & totu dum e
 cano jaces? Illa, quam decem & octo annis saba Tan
 Luc. 13. nas vinzerat, postquam à Salvatore curata l stitia-
 cœlum erecta suspexit. Quod ad Cain dictum e solio h
 Gen 4. tibi dictum, puta: PECCASTI, quiesce. Quid lo tes, ar
 Ps. 39. gius recedis à facie Dei, & habitas in terra Naim quasi
 Num 25. Quid totus in solo fluctuas: nec statuis lupi a Quid
 * sua ha- gram pedē tuum? Cave ne te Phinees cum Ma Dom
 sta, nitide fornicantē * Syromastes, configat, qui Episc
 equi

quàm Thamar virginem frater & consanguineus *Gen 38.*
 polluisti. Versus in Absolon, occidere eum cupis. *2. Reg. 18.*
 qui te rebellantem plangit & mortuum. Clamat
 contra te sanguis Nabuthæ, & vinea Iezrael, hoc *3. Reg. 21.*
 est seminis Dei, quam in hortum voluptatis & la-
 scivie holera convertisti, dignam de te ultionem
 reposit. Mittitur tibi Helias, tormentum & in-
 teritum nuntians. Incurvare & sacco vestire pau-
 lisper, & de te poterit dicere Deus: Vidisti, quia
 revertis fuit Achab à facie mea? Non super-
 ducam malitiam in diebus ejus. Sed fortè blan-
 diris tibi, quòd à tali Episcopo Diaconus ordi-
 natus es. Jam superius dixi, nec patrem pro filio, *Eze. 18.*
 nec filium pro patre puniri. Anima enim quæ
 peccaverit, ipsa morietur. Et Samuel habuit fi- *1. Reg. 8.*
 lios, qui recesserunt à timore Dei, & abierunt
 post avaritiam & iniquitatem. Et Heli sacerdos *Heli cum*
 sanctus fuit, sed habuit filios, qui, ut in Hebræo *filijs pu-*
 rum voluminibus legimus, fornicabantur eum *nisus.*
 mulieribus in tabernaculo Dei, & in similitudi- *1. Reg. 2.*
 nem tui impudenter sibi Dei ministerium vendi-
 cabant. Unde & locus tabernaculi ipse subver-
 sus est, & propter vitia sacerdotum Dei sanctua-
 rium destitutum est. Quanquam & ipse Heli,
 dum est nimium lenis in filios, offendit Deum.
 Tantumque abest, ut te valeat Episcopi tui ju-
 stitia liberare, ut timendum sit, ne propter te de *1. Reg. 2.*
 solio suo corruens pereat insanabilis. Oza Levi- *Oza.*
 tes, arcam Domini, quam portare ipse debuerat, *2. Reg. 6.*
 quasi ruentem sustentare voluit, & percussus est.
 Quid de te futurum putas, qui stantem arcam
 Domini præcipitare conatus es? Quanto mihi
 Episcopus, qui te ordinavit, probabilis est, tan-

tò tu amplius detestandus, qui talem hominem
 fefellisti. SOLEMUS mala domus nostra: scire
 viffimi, ac liberorum & conjugum vitia, vic
 canentibus ignorare. Noverat te omnis Italia
 universi te stare ante altare Christi ingemito
 bant. Nec tu tam callidus eras, ut prudenter
 vitia calares. Sic æstuabas, sic subsannantem
 & lascivientem huc atque illuc rapiebat vol
 ptas, ut quasi quosdam triumphos, palmamq
 * ageres, vitiorum de expletis libidinibus * sublevan
 Denique inter gladios barbari mariti, & man
 potentis excubias, impudiciæ flamma te rapuit
 Non timuisti in illa domo adulterium facere,
 qua sine iudice læsus vir se poterat uleisci. De
 ceris ad hortulos, ad suburbana pertraheris, tam
 liberè & insanè te agis, ut absente marito uxorem
 te putes habere, non adulteram. Unde per quos
 dam cuniculos, dum illa tenetur, erumpis. Ro
 mam occultus ingrederis, latitas inter Samnitarum
 latrones, & ad primum mariti nuntium, quod no
 vus tibi ex alpihus Hannibal descendisset, navi
 gio te credis incauto. Tanta fugæ celeritas fuit,
 ut tempestatem terrâ duceres tutiorem. Venisti
 utcunque in Syriam: inde te velle Hierosolymam
 transcendere, & servitutum Domino polliceris.
 Quis non susciperet eum, qui se monachum pro
 mittebat, præsertim ignorans tragædias tuas, &
 Episcopi tui commendatitias ad cæteros sacer
 dotes epistolas legens? At tu infelix transfigura
 2. Cor. 11. bas te in angelum lucis, & minister Sathanae, mi
 nistrum justitiæ simulabas. Sub vestitu ovium le
 tebas lupus, & post adulterium hominis, adulter
 Christi esse cupiebas. Hæc idcirco retuli, ut totam
 tibi

tibi scenam operum tuorum quasi in brevi depin-
gerem tabella, & gesta tua ante oculos tuos pone-
rem, ne misericordiam Domini, nimiamque cle-
mentiam materiam existimes delictorum, rursus
crucifigens tibi metipsum filium Dei, & ostentui ha- *Hebr. 6.*
bens, & non legens illud quod sequitur: Terra c-
nim venientem sapè super se bibens imbrem, &
generans herbam opportunam illis, à quibus colit-
tur, accipit benedictionem à Domino Proferens
autem spinas & tribulos, reprobata est, & maledi-
ctio proxima, cujus consummatio fit in combu-
sionem.

*IV. Hieronymus Dominioni. Excusatoria & defen-
soria, contra monachum obtrectatorem, qui libros
Hieronymi adversus Iovinianum scriptos pas-
sim reprehendebat, magis ipse
reprehendendus.*

Litera tuæ & amorem pariter sonant, & que-
relam. Amorem tuum, quo sedulo monens,
etiam quæ tuta sunt, in nobis pertimescis: Que-
relam eorum, qui non amant, & quærentes occa-
sionem in peccatis, garriunt adversus fratrem
suum, & contra filium matris suæ ponunt scanda- *Pf. 49.*
lum. Scribis eos, imò nescio quem de trivio, de
compitis, de plateis, circumforaneum mona-
chum, rumigerulum rabulam, vafrum tantum ad
detrahendum, qui per trabem oculi sui festucam *Matt. 7.*
alterius nitatur eruere, concionari adversum me,
& libros, quos contra Iovinianum scripsi, cani-
no dente rodere, lacerare, convellere. Hunc
Dia-

Dialecticum urbis vestrae, & Plautinae familiae Colu-
 lumen, non legisse quidem *κατηγόριαι* Aristote-
 lis, non *περί ἑρμηνείας*, non *τόπων*, non saltem
 Ciceronis *τόπων*, sed per imperitorum circulos
 muliercularumque *συμπόσια*, syllogismos texe-
 re, & quasi sophismata nostra callidâ argumen-
 tatione dissolvere. Stultus ego, qui me putaverim
 hæc absque philosophis scire non posse, qui me-
 liorem styli partem eam legerim, quæ deleret,
 quàm quæ scriberet. Frustra ergo Alexandri ve-
 ti commentarios: ne quicquam me doctus mi-
 gister per *ἑισαγωγὴν* introduxit ad Logicam: &
 ut humana contemnam, sine causa Gregorium
 Nazianzenum & Didymum in scripturis sanctis
 Catechistas habui: nihil mihi profuit Hebrao-
 rum eruditio, & ab adolescentia usque ad hanc
 ætatem quotidiana in lege, Prophetis, Evange-
 lijs, Apostolisque meditatio. Inventus est homo
 absque præceptore, perfectus *πνευματοφύλακτος*,
ἰνδοῦ καὶ αὐτοδιδάκτος, qui eloquentia Tulle-
 lium, argumentis Aristotelem, prudentiâ Pla-
 tonem, eruditione Aristarchum, multitudinem li-
 brorum Chalcenterum, Didymum scientiâ scri-
 pturarum, omnesque sui temporis vincat tracta-
 tores. Denique dicitur materiam poscere: &
 Carneadæum aliquid referens in utramque par-
 tem, hoc est, & pro iustitia, & contra iustitiam di-
 sputare. Liberatus est mundus à periculo, &
 hæreditariæ vel centumvirales causæ de bar-
 thro erutæ, quod hic forum negligens, se ad Ec-
 clesiam transtulit. Quis hoc volente fuisset inno-
 xius? Quem criminofum non hujus servasset oc-
 ratio, cum cœpisset in digitis partiri causam, &
 syllo-

*Hierony-
 ni Cate-
 chiste.*

syllogismorum suorum retia tendere? Nam si
 apploisset pedem, intendisset oculos, rugasset
 frontem, jactasset manum, verba tonasset, te-
 nebras illico ob oculos effudisset iudicibus. Nec
 mirum si me & absentem, & jam diu absque usu
 Latinae linguae semigraculum, barbarumque ho-
 mo latinissimus & facundissimus superet, cum
 praesentem Jovinianum, Jesu bone! qualem &
 quantum virum, cujus nemo scripta intelli-
 get, dignum qui sibi caneret tantum, & Mulus,
 eloquentiae suae mole oppresserit. Quæso igitur,
 Pater charissime, ut moneas eum, ne loquatur
 contra propositum suum: ne castitatem habitu
 pollicens, verbis destruat: ne virgo vel continens
 (Ipse enim viderit, quid esse se jactet) maritatas
 virginibus comparet, & frustra adversus homi-
 num disertissimum tanto tempore digladiatus
 sit. Audio præterea eum libenter virgnum & vi-
 duarum cellulas circumire, & adducto superci-
 lio de sacris inter eas literis philosophari. Quis
 in secreto, quid in cubiculo mulierculas docet?
 Ut hoc sciant esse virginos, quod maritatas, ut
 florem ætatis non negligant, ut comedant & bi-
 bant, & balneas adeant, munditias appetant, un-
 guenta non spernant? An magis jejunia & pudri-
 citiam, & illuviem corporis. Utique illa præci-
 pit, quæ plena virtutis sunt. Fateatur ergo pu-
 blicè quod domi loquitur: aut si & domi eadem
 docet, quæ & publicè, à puellarum consortio se-
 parandus est. Miror autem, non erubescere ju-
 venem & monachum, ut sibi videtur, diser-
 tum: cujus de ore Veneres fluunt, qui tantæ in ter-
 minocinando elegantiae est, ut comæo sale ac lepore
 con-

pugnā.

iacob. 3.

Ihren. 3.

conspersus sit, lustrare nobilium domos, hærere
 salutationibus matronarum, religionem nostram
 * paganam facere, & fidem Christi contentione
 torquere verborum, atque inter hæc fratri suo
 detrudere. Utique si errare me arbitratus est (in
 multis enim offendimus omnes; & si quis in ver-
 bo non peccat, hic perfectus est vir) debuit vel
 arguere, vel interrogare per literas; quod vir
 eruditus & nobilis fecit Pammachius, cui ego
 responsum dedi, ut potui, & epistolam longiore
 differui, quo quidque sensu dixerim. Imitatus
 saltem fuisset tuam verecundiam, qui ea loca
 quæ scandalum quibusdam facere videbantur,
 excerpta de volumine per ordinem digessisti, po-
 scens, ut vel emendarem, vel exponerem, & non
 tantæ me putasti dementiæ, ut in uno atque eo-
 dem libro, & pro nuptijs, & contra nuptias scriberem.
 Parcat sibi, parcat mihi, parcat nomini
 Christiano, Monachum se esse non loquendo &
 discursando, sed tacendo & sedendo noverit.
 Legat Hieremiam dicentem: Bonum est viro,
 cum portaverit jugum ab adolescentia sua. Se-
 debit solus & tacebit, quia tulit super se jugum.
 Aut si certè in omnes scriptores censoriam acce-
 pit virgulam, & idcirco se eruditum putat, quia
 Jovinianum solus intelligit (est quippe proverbium:
 Balbum melius balbi verba cognoscere) *πάντας συγγραφείς* pellamus Attilio iudice. Ipse
 quoque Jovinianus *συγγραφεὺς ἀγράματος*
 justissime proclamabit, quod me damnant Epi-
 scopi, non est ratio, sed conspiratio. Nolo mihi
 ille vel ille respondeat, quorum me auctoritas
 opprimere potest, docere non potest. Scribat con-

tra me vir, cuius & ego linguam intelligo; quem cum videro, omnes homines simul viderim. Ego eum bene novi (experto credite) quantus in clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam. Fortis est, & in disputando nodosus & tenax, & qui obliquo & acuminato pugnet capite. Sæpe de nocte usque ad vesperam contra nos in plateis clamavit: habet latera & athletarum robur, & bellicorpus est. Videtur mihi occultè mei dogmatis esse sectator. Præterea nunquam erubescit, nec considerat quid, sed quantum dicat: & in tantam venit opinionem eloquentiæ, ut soleant dicta ejus Curatorum esse dictata. Quoties me iste in circulis stomachati fecit, & adduxit ad choleram? Quoties conspuat, & consputus abcessit? Sed hæc vulgaria sunt, & à quolibet de sectatoribus meis possunt fieri: ad libros provoco, ad memoriam in posteros transmittendam. Loquamur scriptis, ut de nobis tacitus lector judicet, ut quomodo eho discipulorum gregem duco, sic ex hujus nomine Gnathonici vel Phormionici vocentur. Non est grande mihi Domnion, garrere per angulos, & medicorum tabernas, ac de mundo ferre sententiam: hic bene dixit, ille male; iste scripturas novit, ille delirat: iste loquax, ille infantissimus est. Ut de omnibus judicet, cuius hoc iudicio meruit? Contra quemlibet passim intrivis strepere & congerere maledicta, non crimina, scurrarum est & parasitorum*. Moveat manus, figat stylum, commoveat se, & quicquid potest scriptis ostendat. Det nobis occasionem respondendi difertitudini suæ. Possum remordere, si velim, possum genuinum dentem læsus infigere.

* parato-
rū sem-
per ad
lites.

Ma. 50.

2. Pet. 2.

Luc. 23.

1. Cor. 7.

re. Et nos didicimus literas, & nos sapè ma-
 ferula subduximus. De nobis quoque dicitur
 test: FOENUM habet in cornu, longè fugi. Sed
 gis volumus esse discipuli ejus, qui ait: Dom-
 meum posui ad flagella, & faciem meam
 averti à confusione sputorum. Qui cum mala-
 ceretur, non remaledixit: & post alapas, cruce-
 flagella, blasphemias, novissimè pro crucifige-
 tibus deprecatus est, dicens: Pater, ignosce
 quod enim faciunt, nesciunt. Et ego igno-
 errori fratris: intelligo, quia diaboli arte de-
 ptus est. Inter mulierculas sciolus sibi & eloqu-
 videbatur. Postquam Romam mea opuscula pe-
 venerunt, quasi æmulum exhorruit, & de me qu-
 que captavit gloriam, ut nullus esset in terris,
 non ejus eloquentiæ displiceret, exceptis hiis
 quorum potentiæ non parcat, sed cedit, imò qui
 non honorat, sed metuit. Voluit scilicet hon-
 peritissimus, ut veteranus miles, uno rotatu
 dij percutere utrumque, & ostendere populo
 quod quicquid ipse vellet, hoc scriptura sentiret.
 Dignetur igitur nobis sermonem suum mittere,
 & non reprehendendo, sed docendo garrulitate
 nostram corrigere. Tunc intelliget aliam vi-
 fori esse, aliam triclinij, non æquè inter fusos
 calathos puellarum, & inter eruditos viros de
 vine legis dogmatibus disputari. Nunc liberè
 impudenter jactat in vulgus & perstrepat, damna
 nuptias, & inter uteros tumentes, infantium vi-
 gitus, & lectulos maritorum, quid Apostolus
 xerit, tacet, ut me solum in invidiam vocet. Cum
 autem ad libros venerit. & pedem pedi contu-
 lerit, & vel proposuerit aliquid de scripturis,

audierit proponentem, tunc sudabit, tunc hæ-
rebit. Procul Epicurus, longè Aristippus, subul-
cinon aderunt, fæta scropha non grunnit. Et
nos tela, Pater, ferrumque laud debile dextrâ
spargimus, & nostro sequitur de vulnere sanguis.
Porro si non vult scribere, & tantam maledictis
agendum putat, audiat tot interjacentibus terris,
fluctibus, populis, saltem & hoc clamoris mei:
NON DAMNO nuptias, non damno conjugium:
& ut certius sententiam meam teneat, volo om-
nes, qui propter nocturnos forsitan metus sol-
cubitare non possunt, uxores ducere.

*V. Hieronymus Pammachio. Purgatoria altera
pro libris aduersus Iovinianum editis. Cupit & in
urbe defendi à Pammachio, cui li-
bros in sacris à se versos multos
commendat.*

Christiani interdum pudoris est, etiã apud
amicos tacere, & humilitatem suam magis
silentiõ consolari, quã detrectando * veteres * *retra-*
amicitias, ambitionis crimen incurrere. Quam- *ctando.*
diu tacuisti, tacui, nec unquam exoptulare
super hac re volui: ne non amicam quærere,
sed potentiorẽ viderer expetere. Nunc autem
provocatus officio literarum, primas partes
semper habere tentabo: & non tam rescribere,
quã scribere, ut & verẽ hucusque tacuisse,
& verẽ loqui cœpisse cognoscar. De
opulculis meis contra Iovinianum, quod &
prudenter & amanter feceris exemplaria sub-
trahendo; optime novi. Sed mihi profuit ista
di-

diligentia, cum aliquanti ex urbe venientes in
 eadem lectitarent, quæ se Romæ excepisse refer-
 bant. In hac quoque provincia jam libri fuerunt
 divulgati: & ut ipse legisti, nescit vox missa reve-
 ri. Non sum tantæ felicitatis, quantæ plerique hu-
 jus temporis tractatores, ut nugas meas, quando
 voluerim, emendare possim. Statim ut aliqui
 scripsero, aut amatores mei, aut invidi, divi-
 quidem studio, sed pari certamine, in vulgus
 strâ disseminant: & vel in laude, vel in vituper-
 tione nimij sunt, non meritum styli, sed suum
 machum sequentes. Itaque quod solum face-
 potui, apologeticum ipsius operis tibi misi, quæ
 προσηύχαι, & te poscente edidi. Quem cum
 geris, aut ipse pro nobis cæteris satisfacies, aut
 tu quoque narem contraxeris, illam Apostoli
 εικοπην, in qua de virginitate & nuptijs dis-
 tat, aliter disserere compelleris. Non hoc dico,
 quod te ad scribendum provocem, cujus in factis
 literis studium mihi præfero: sed ut alios, qui no-
 lacerant, hoc facere compellas. Norunt literæ
 videntur sibi scioli: possunt me non reprehende-
 re, sed docere. Si quid scripserint, magis ex ope-
 ris eorum comparatione, mea interpretatio ne-
 gligetur. Lege, quæ sote, & diligenter Apostoli
 verba considera: & tunc videbis me propter ce-
 lumniam declinandam multò plus quam ille vo-
 luit, in maritos fuisse clementem. Origenes, Do-
 nysius, Pierius, Eusebius Cæsariensis. Didymus, &
 pollinaris latissimè hanc epistolam interpretati
 sunt, quorum Pierius cum sensum Apostoli ver-
 tilaret atque edissereret, & proposuisset illud ex-
 ponere: Volo autem omnes esse sicut me ipsi sum
 adje-

2. Cor. 7.

1. Cor. 7.

adjecit: ταῦτα λέγων ὁ παυλὸς ἀντικρὺς ἀγαμίαν
 Κηρύσει. Quod hic, quæso, peccatum meum est,
 quæ duritia? Univerſa quæ ſcripſi, huic ſenten-
 tiæ comparata leviffima ſunt. Revolve omnium,
 quos ſuprà memoravi, commentarios, & Eccle-
 ſiarum bibliothecis fruire, & magis concito gra-
 du, ad optata cœptaque pervenies. Audio totius
 in te urbis ſtudia concitata: audio Pontificis &
 populi voluntatem pari mente congruere. Minus
 eſt tenere ſacerdotium, quàm mereri. Libros ſe-
 decim Prophetarum, quos in Latinum de He-
 bræo ſermone verti, ſi legeris, & delectari te hoc
 opere comperero, provocabis nos etiã cætera
 clauſa armario non tenere. Tranſtuli nuper Job
 in linguam noſtram: cujus exemplar à ſancta Mar-
 cella conſobrina tua poteris mutuari. Lege eun-
 dem græcum & latinum, & veterem editionem
 noſtræ translationi compara: & liquidò pervide-
 bis, quantum diſtet inter veritatem & menda-
 cium. Miſeram quædam τῶν ὑπομνημάτων in
 Prophetas duodecim ſancto Patri Domnioni, Sa-
 muelem quoque & Malachim, id eſt, quatuor Re-
 gum libros: Quæ ſi legere volueris, probabis
 quantæ difficultatis ſit, divinam ſcripturam, &
 maximè Prophetas intelligere, & interpretum vi-
 tio, quæ apud ſuos puriſſimo curſu orationis la-
 buntur, apud nos ſcatere vitijs. Porro eloquentiã,
 quam pro Chriſto in Cicerone contemnis, in par-
 vulis ne requiras. ECCLESIASTICA interpretatio
 etiã ſi habet eloquij venuſtatem, diſſimulare
 eam debet & fugere, ut non otioſis philoſopho-
 rum ſcholis pauciſque diſcipulis, ſed univerſo
 loquatur hominum generi.

G

VL

*Verſi bi-
 bliorum
 uſſata.*

¶ Hieronymus Heliodoro. Exhortatoria est, gaudenter & artificiosè incisans ad solitaria seu eremica vita cultum, ad mundi contemptum, & amorem Evangelicæ perfectionis.

Quanto amore & studio contenderim, quanto riter in eremo moraremur, conscientia tua charitatis pectus agnoscit. Quibus lamentis quo dolore, quo gemitu te abeuntem prosequutus sim, istæ quoque literæ testes sunt, quas lacrimis cernis interlitas. Verum tu quasi parvulus delicatus, contemptum rogantis per blandimenta fovisti; & ego incautus, quid tunc agerem, nesciebam. Tacerem? Sed quod ardentem volebam, moderatè dissimulare non poteram. Impius obsecrarem? Sed audire volebas, quia humiliter non amabas. Quod unum potuit, spes charitas fecit. Quem præsentem retinere non valuit, quarit absentem. Quoniam igitur tu ipse abiens postularas, ut posteaquam ad deum migrasset, invitatoria ad te scripta transmitterem, & ego me facturum promiseram, in viam jam propera. Nolo pristinarum necessitudinum recorderis. Nudos amat eremus. Nolo te iniqua peregrinationis terreat difficultas. Quia in Christum credis, & ejus crede sermones. Quarite primum regnum Dei, & hæc omnia adhibebuntur vobis. Non pera tibi sumenda, sed virga est. AFFATIM dives est, qui cum Christo pauper est. Sed quid ago? Rursus improbare obsecro? Abeant preces, blandimenta discedant. Debet amor læsus irasci. Qui rogantem

*Matt. 6.
Luc. 9.*

tempferas, forsitan audis objurgantem : Quid De mili
facis in paterna domo, delicate miles? Ubi val- *tia Chri*
lum? ubi fossa? ubi hyems acta sub pellibus? Ec- *stiana.*
ce de cœlo tuba canit; ecce cum nubibus debel- *Apoc. I,*
laturus orbem, Imperator armatus egreditur.
Ecce bis acutus gladius ex Regis ore procedens,
obvia quæque metit : & tu mihi de cubiculo ad
aciem, tu de umbra egrederis ad solem? Corpus
assuetum tunicis loricae onus non fert. Caput o-
pertum linteo, galeam recusat. Mollem osio ma-
num durus exasperat capulus. Audi edictum Re-
gis tui: Qui non est mecum, contra me est: & qui *Matt. 12.*
mecum non colligit, spargit. RECORDARE tyro- *Admone*
cini tui diem, quo Christo in baptismate conse- *de bapti*
pultus, in sacramenti verba jurasti: pro nomine *simo,*
ejus non te patri parciturum esse, non matri. Ec-
ce adversarius in pectore tuo Christum conatur
occidere. Ecce donativum quod militaturus ac-
ceperas, hostilia castra suspirant. LICET parvu-
lus ex collo pendeat nepos: licet sparsa crine &
seisis vestibus ubera, quibus te nutrierat mater
ostendat: licet in limine pater jaceat, per calca-
tum perge patrem, siccis oculis ad vexillū crucis
evola. SOLUM pietatis genus est, in hac re esse
crudelem. Veniet, veniet postea dies, quo victor *Admonet*
revertaris in patriam: quo Hierosolymam cœle- *de judi-*
stem vir fortis coronatus incedas. Tunc muni- *sio ulti-*
cipatum cum Paulo capies. Tunc & parentibus *mo.*
tuis ejusdem civitatis jus petes. Tunc & pro me
rogabis, qui te, ut vinceres, incitavi. Neque ve- *Occupat*
ro nescio, qua te dicas nunc compe de præpedini. *sio.*
Non est nobis ferreum pectus, nec durapræcor-
dia. Non ex silice natos Hyrcanæ nutriere tigri-
des,

* verna-
culi.

des. Et nos per ista transivimus. Nunc tibi blandis
vidua foror hæret lacertis, nunc illi, cum quibus
adolevisi * vernula, a iunt, Cui nos servituros re-
linquis? Nunc & gerula quondam, jam anus, &
nutritius secundus post naturalem pietatem pa-
ter, clamitat: Cui nos morituros relinquis? expe-
cta paulisper, & sepeli cras forsitan morituros. Et
laxis uberum pellibus mater, aratâ rugis fronte,
antiquum referens mammæ lallare, congeminet.
Dicant si volunt & grammatici: In te omnis do-
mus inclinata recumbit. FACILE rumpit hæc vin-
cula amor Christi, & gehennæ timor. At contra
scriptura præcipit parentibus obsequendum: sed
quicumque eos supra Christum amat, perdit ani-
mam suam. Gladium tenet hostis ut me perimat
& ego de matris lacrymis cogitabo? Propter pa-
trem militiam Christi deseram, cui sepulturam
Christi causâ non debeo, quam etiam omnibus
ejus causâ debeo? Domino passuro timide Pe-
trus consulens scandalum fuit. Paulus retinenti-
bus se fratribus, ne Hierosolymam pergeret, re-
spondit: Quid facitis plorantes & conturbantes
cor meum? Ego enim non solum ligari, sed & mo-
ri in Hierusalem paratus sum pro nomine Domi-
ni Jesu Christi. Aries iste pietatis, quo fides quat-
tur, Evangelij retundendus est muro: Mater mea
& fratres mei hi sunt, quicumque faciunt volunta-
tem Patris mei qui in cœlis est. Si credunt in
Christum, faveant mihi pro ejus nomine pugna-
turo. Si non credunt, mortui sepeliant mortuos
suos. Sed hoc ais in martyrio. ERRAS, frater, er-
ras, si putas unquam Christianum persecutionem
non pati, Tunc maxime oppugnaris, si te oppu-

Coloss. 3.
Contra
carnis.
Et pro-
pinqus: as
tus affe-
ctus.

Matt. 10.
Matt. 8.
Matt. 16.
Act. 21.

Matt. 12.

Matt 8.

Perpetua

gnari
giens
pacer
in oc
paup
leo in
& tu
somm
lequi
re,
Chri
spirit
lem.
na mi
store
frate
mino
mus.
enim
aut i
idolo
gno
adve
quod
man
nomi
mem
tes f
tiam
sunt
Dei
servi
press

gnari nescis. Adversarius nolter tanquam leo rugiens, aliquem devorare quærens circumit: & tu pacem putas? Sedet in insidijs cum divitibus, ut in occultis interficiat innocentem. Oculi ejus in pauperem respiciunt: insidiatur in occulto sicut leo in spelunca sua, insidiatur ut rapiat pauperem: & tu frondosæ arboris teclus umbraculo, molles somnos * futurus præda carpis? Inde me perlequitur luxuria, inde avaritia conatur irrumperre, inde ventis meus vult mihi Deus esse pro Christo, compellit libido, ut habitantem in me spiritum sanctum fugem, ut templum ejus violem. Persequitur, inquam, me hostis, cui nomina mille, mille nocendi artes: & ego infelix victorem in te putabo, dum capior? Nolo ego te, frater charissime, examinato pondere delictorum minora credas idololatriæ crimina esse quæ diximus, Imò Apostoli discite sententiam, qui ait: Hoc enim scitote intelligentes, quia omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, aut fraudator, quod est idolorum servitus, non habet hæreditatem in regno Christi & Dei. Et quanquam generaliter adversus Deum sapiat, quicquid diaboli est, & quod diaboli est, idololatria sit, cui omnia idola mancipantur: tamen & in alio loco speciatim nominatimque determinat dicens: Mortificate membra vestra quæ sunt super terram, deponentes fornicationem, immunditiam & concupiscentiam malam, & cupiditatem, & avaritiam, quæ sunt idolorum servitus, propter quæ venit ira Dei in filios diffidentiae. NON EST tantum in eo servitus idoli, si quis duobus digitulis thura compressa in bustum aræ jaciatur, aut haustum pate-

*Christiana
non pugna
est.*

*1 Pet. 5.
Ps. 9.*

** futura.*

Phil. 3.

1 Cor. 3.

Ephes. 5.

Coloss. 3.

*idololatria
spiritualis.*

Matt. 26. ræ poculo fundat merum. Neget avaritiam et
 idololatriam. qui potest triginta argenteis Domi-
 num venditum, appellare justitiam. Neget
1. Cor. 6. crilegium esse, qui in libidine sedet, qui membra
Rom. 12. Christi, & hostiam vivam placentem Deo, cum
 publicarum libidinum victimis, nefariâ collusio-
 ne violavit. Non fateatur fraudem idololatriæ
Act. 5. esse, sed similis eorum, qui in Actibus Apostolo-
 rum ex patrimonio suo partem pretij reser-
 vantes, præfenti perire vindictâ. Animadvertente
Ad Pau- ter, non tibi licere de tuis quicquam habere re-
pertatam bus. Omnis, inquit Dominus, qui non renuntia-
hortatio, verit cunctis quæ possidet, non potest meus esse
Luc. 14. discipulus. Cur timido animo Christianus es? Re-
Matt. 4. spice Petrum relicto rete: respice surgentem de
Matt. 9. telonio publicanum statim Apostolum. Filius ho-
Matt. 8. minis non habet ubi caput reclinet: & tu amplas
 porticus & ingentia tædorum spatia metiris? Ha-
Rom. 8. reditatem expediens seculi, cohæres Christi esse
 non poteris. Interpretate vocabulum monachi,
 hoc est, nomen tuum. Quid facis in turba, qui so-
 lus es? Et hoc ego non * integris rate vel mercibus,
 nec quasi ignarus fluctuum doctus nauta præ-
 moneo; sed quasi nuper naufragio ejectus in lit-
 tus timidâ navigaturis voce denuntio. In illo
 * *integro* stu charybdis luxuriæ salutem vorat. Ibi ore vir-
 gineo ad pudicitia perpetrandam naufragia, Scilla-
 læum renidens libido blanditur. Hic barbarum
 littus, hic diabolus pirata cum socijs portat vin-
 cula capiendis. Nolite credere, nolite esse securi,
 licet in modum stagni fuscum æquor arideat: li-
 cet vix summa jacentis elementi spiritu terga
Mundus crispentur, maguos hic campos montes habet in-
 tus inc
 Expedi
 na figa
 stas est
 Quicquid
 Non est
 num a
 vade, v
 sequere
 citus es
 te castra
 quam p
 autem
 bet. A
 stus non
 fectum
 tus est.
 mam. I
 bona pa
 minum
 conton
 re. No
 na. Et
 cere, M
 feratur
 abnege
 sequatur
 Christu
 dere,
 ambula
 rum se
 non m
 traris

tus inclusos. Intus est periculum, intus est hostis. *planus periculis.*
 Expedite rudentes, vela suspendite: CRUX ante-
 nae figatur in frontibus. Tranquillitas ista tempe-
 stas est. Sed forsitan dicturus es: Quid ergo?
 Quicumque in civitate sunt, Christiabi non sunt?
 Non est tibi eadem causa, quæ cæteris. Domi-
 num sulcata dicentem: Si vis perfectus esse, *Matt. 19.*
 vade, vende omnia tua, & da pauperibus, & veni
 sequere me. Tu autem perfectum te fore polli-
 citus es. Nam cum derelictâ domo & militiâ,
 te castrâsti propter regna cælorum, quid aliud
 quàm perfectam sectatus es vitam? PERFECTIUS *Omnia*
 autem servus Christi nihil præter Christum ha- *linquenda*
 bet. Aut si quid præter Christum habet, perfe- *esse stu-*
 ctus non est. Et si perfectus non est, cum se per- *dis per-*
 fectum fore Deo pollicitus sit, Deo antè menti- *fectionis.*
 tus est. Os autem quod mentitur, occidit ani- *Sap. 1.*
 mam. Igitur ut concludam: Si perfectus es, cur
 bona paterna desideras? Si perfectus non es, Do-
 minum sefellisti. Divinis Evangelium vocibus
 cononat: Non potestis duobus Dominis servi-
 re. Non enim potestis Deo servire & Mammo- *Matt. 6.*
 næ. Et audet quisquam mendacem Christum fa-
 cere, Mammonæ & Domino serviendo? Voci-
 feratur ille sæpè: Si quis vult post me venire, *Luc. 9.*
 abneget semetipsum, & tollat crucem suam, &
 sequatur me. Et ego onustus auro, arbitror me
 Christum sequi? Qui dicit se in Christum cre- *1. Ioan. 2.*
 dere, debet quomodo ille ambulavit, & ipse
 ambulare. Quod si nihil habes (ut te responsu-
 rum scio) cur tam benè paratus ad bella,
 non militas? Nisi fortè in patria tua te arbi-
 traris hoc facere posse, cum in sua Dominus *Matt. 13.*

* summa signa non fecerit, & cur id? cum autoritate
 defen- me rationem. Nemo propheta in patria sua
 nis. norem habet. Non quero, inquit, honorem
 sufficit mihi conscientia mea. Neque Dominus
 Ioan. 6. querebat, quippe qui ne a turbis Rex consti-
 retur, aufugit. Sed ubi honor non est, ibi contem-
 ptus est. Ubi contemptus, ibi frequens injuria.
 * frequen- Ubi autem injuria, ibi & indignatio. Ubi in-
 ter. dignatio, ibi quies nulla. Ubi quies non est,
 mens a proposito sepe deducitur. Ubi autem
 cui per iniquitatem aliquid aufertur ex studio
 minus sit ab eo quod tollitur. Et ubi minus est
 perfectum non potest dici. Ex hac supputatio
 illa summa nascitur, monachum perfectum
 patria sua esse non posse. PERFECTUM autem
 Clericorum nolle, delinquere est. Sed hoc de gradu pulsus
 dignitas provocabis ad Clericos. An de his aliquid
 singularis deam dicere, qui certe in suis viribus commo-
 rantur? ABSIT autem ut de his quicquam
 strum loquar, qui Apostolico gradu succedentes
 Christi corpus sacro ore conficiunt, per quos
 Matt. 18. nos Christiani sumus: qui claves regni celorum
 habentes quodammodo ante iudicij diem iudi-
 cant: qui sponsam Domini sobria castitate con-
 Monachi servant. Sed alia, ut ante perstrinxi, monachorum
 causa, alia clericorum. Clerici pascunt oves: ego
 pastorum di- pascor. Illi de altario vivunt: mihi quasi infra
 versa arbori, securis ponitur ad radicem, si mihi
 professio. nus ad altare non defero. Nec possum obtende-
 re paupertatem, cum in Evangelio animum vidua
 Matt. 3. duo, quae sola sibi supererant, ara mittentem
 Luc. 21. gazophylacium laudaverit Dominus. Mihi au-
 te presbyterum sedere non licet: illi, si peccat
 vero,

vero, licet tradere me Sathanæ in interitum car-
 nis, ut spiritus salvus sit in die Domini Jesu. ET
 IN veteri quidem lege quicumque sacerdotibus
 non obtemperasset, aut extra castra positus lapi-
 dabatur à populo: aut gladio cervicè subjectâ,
 contemptum expiabat cruore. Nunc verò ino-
 bediens spirituali mucrone truncatur, aut ejectus
 de Ecclesia, rabido dæmonum ore discerpitur.
 Quod si te quoque ad eundem ordinem pia fra-
 trum blandimenta sollicitant, gaudebo de ascen-
 su, sed timebo de lapsu. Qui Episcopatum desi-
 derat, bonum opus desiderat. Scimus ista, sed
 jungit quod sequitur. Oportet autem hujusmodi
 irreprehensibilem esse, unius uxoris virum: so-
 brium, pudicum, prudentem, ornatum, hospita-
 lem, docibilem, non vinolentum, non percusso-
 rem, sed modestum. Et cæteris, quæ de eo se-
 quuntur, explicitis, non minorem in tertio gradu
 adhibuit diligentiam, dicens: Diaconos similiter
 pudicos, non bilingues, non multo vino deditos,
 non turpis lucri appetitores, habentes mysterium
 fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur
 primum: & sic ministrent, nullum crimen habentes.
 Væ illi homini, qui vestem non habens nu-
 ptialem ingreditur ad cœnam. Nihil superest,
 nisi ut statim audiat: Amice, quomodo huc in-
 trasti, non habens vestem nuptialem? Et illo ob-
 mutescente, dicatur ministris: Tollite illum liga-
 tis manibus & pedibus, & mittite eum in tene-
 bras exteriores, ubi erit fletus & stridor dentium.
 Væ illi qui acceptum talentum in sudario ligans,
 cæteris lucra facientibus, id tantum, quod acce-
 perat, servavit. Illicò indignantis Domini re-

1. Cor. 5.

Deut. 17.

Puniuntur
inobediē-
tes sacer-
dotibus.

1. Tim. 3.

Matt. 22.

Luc. 19.

- sponsione ac clamore ferietur : Serve nequam quare non dedisti pecuniam meam ad mensam
id est. & ego veniens cum usuris exegissem eam? *Idem deposuisses ad altare, quod ferre non poterat. Dum enim tu ignavus negotiator denarium tenes, alterius locum, qui pecuniam duplicare poterat, occupasti. Quamobrem qui bene ministrat bonum sibi *gradum acquirit: ita qui indignè calicem Domini accedit, reus erit Domini corporis & sanguinis. **NON OMNES Episcopi Episcopi sunt.** Attendis Petrum: sed & Judam considera. Stephanum suspicis: sed & Nicolaum respice, quem Dominus, ut Joannes testatur in Apocalypsi, suam damnat sententiâ: qui tanta turpia & nefanda commentus est, ut Nicolaitarum hæresis ex illa radice nascatur. Probet se unusquisque, & sic accedat. **NON facit Ecclesiæ illi dignitas Christianum.** Cornelius centurio adhuc ethnicus, dono sancti Spiritus mundatur. **Presbyteros Daniel puer judicat.** Amos Sycomorum mora dstringens, repente Propheta electus est. David pastor eligitur in Regem. **Minimum discipulum Jesus amat plurimum.** **INFERIUS frater accumbe, ut minore adveniente sursum jubeatis ascendere.** Super quem Dominus requiescit, nisi super humilem & quietum, & tremementem verba sua? Cui plus committitur, plus ab eo exigetur. Potentes potenter tormenta patientur. **NEC sibi quisquam de corporis tantum mundi castitate supplaudat:** cum de omni verbo otioso, quodcunque locuti fuerint homines, redditori sint pro eo rationem in die judicii. **sum etiam convitium in fratrem homicidij**

reatus. Non est facile stare loco Pauli, tenere gradum P. tri, jam cum Christo regnantium: ne forte veniat Angelus, qui scindat velum templi tui, & candelabrum tuum de loco moveat. *Matt. 27.*
 Aedificaturus turrim, futuri operis sumptus supputa. *Apoc. 2.*
 In-fatuatum sal ad nihil est utile, nisi ut projiciatur *Luc. 14.*
 foras, & à porcis conculcetur. Monachus si ceci- *Matt. 5.*
 derit, rogabit pro eo sacerdos: pro sacerdotis *1. Reg. 2.*
 lapsu quis rogaturus est? Sed quoniam è scopu- *Epilogus.*
 losis locis enavigavit oratio, & inter canas spu-
 meis fluctibus cautes, fragilis in altum cymba
 processit, expandenda vela sunt ventis, & qua-
 sitionum scopulis transvadatis, lætantium more
 nautarum, epilogi celeuma cantandum est. O
 desertum Christi floribus vernans! O solitudo,
 in qua illi nascuntur lapides, de quibus in Apoca- *Apoc. 21.*
 lypsi civitas magni Regis extruitur! O cremus
 familiaris Deo gaudens! Quid agis frater in
 sæculo, qui majores mundo? Quamdiu te tecto-
 rum umbræ premunt? Quamdiu fumosarum ur-
 bium carcer includit? Crede mihi, nescio quid
 plus lucis aspicio. Libet sarcinâ corporis abje-
 ctâ, ad purum ætheris evolare fulgorem. Pauper-
 tatem times? sed beatos Christus pauperes ap-
 pellat. Labore terreris? At nemo athleta sine fu- *Matt. 9.*
 doribus coronatur. De cibo cogitas? sed fides fa-
 mem non timet. Saper nudam metuis humum
 exesa jejunijs membra collidere? sed Dominus
 tecum jacet. Squalidi capitis horret inculta ca-
 saries? sed caput tuum Christus est. Infinita ere- *1. Cor. 11.*
 mi vastitas terret? sed tu paradisum mente de-
 ambula. Quotiescunque illic cogitatione ac
 mente conscenderis, toties in eremo non eris.

Scabra sine balneis attrahitur cutis : sed qui
 Christo semel lotus est, non illi necesse est iterum
 lavare. Et ut breviter ad cuncta audias Apostolus
 respondens: Non sunt, inquit, condignae
 honores huius seculi ad superventuram gloriam
 quae revelabitur in nobis. DELICATUS es, frater,
 si & hic vis gaudere cum saeculo, & postea
 congnare cum Christo. Veniet, veniet illa dies, quae
 corruptivum hoc & mortale in corruptionem
 convertet & immortalitatem. Beatus servus, quod
 Dominus invenit vigilantem. Tunc ad vocem
 tubae pavebit terra cum populis, & tu gaudebis
 cum Domino. *JUDICATURUS Domino, lugubre mundus immo-
 giet: tribus ad tribum pectora ferient: potens-
 tissimi quondam Reges, nudo latere palpitantibus
 Exhibebitur cum prole sua Veneret tunc ignit
 Iuppiter: adducetur & cum suis stultus Plato
 scipulis. Aristotelis argumenta non proderunt
 Tunc tu rusticanus & pauper exultabis, ridebis
 & dices: Ecce crucifixus Deus meus: ecce Ju-
 dex, qui obvolutus pannis in praesepio vagabatur
 Hic est ille operarij & quaestuariae filius: hic, qui
 matris gestatus sinu, hominem Deus fugit in A-
 gyptum: hic vestitus coccino: hic sentibus co-
 ronatus: hic Magus, daemonium habens & Sama-
 ritanus. Cerne manus Judae, quas fixeras: cerne
 manus Romane, quod foderas. Videte corpus, quod
 idem sit, quod dicebatis clam nocte sustulisse de
 scipulos. Ut haec tibi frater dicerem, tua me com-
 punit dilectio, ut his tunc interesse con-
 tingat, quibus labor nunc
 durus est.

Ioh. 13.

Rom. 8.

I. Cor. 15.

Matt. 24.

* judica-
rurus cu
Domino

Luc. 2.

Matt. 13.

Matt. 2.

Matt. 27.

Joan. 8.

Joan. 19.

Matt. 28.

VII. Hieronymus Marcella vidua. Hanc invitavit, ut
relictâ Româ, in Bethlehem se conferat, &
religiosa vita se prorsus dedat.

Ambrosius, quo chartas, sumptus, notarios
ministrante, tam innumerabiles libros verè
Adamantius & Chalcenterus noster explicuit, in
quadam epistola, quam ad eundem de Athenis
scripserat, refert, nunquam se cibum Origenè
præsente sine lectione sumpsisse: nunquam inijsse
somnia, nisi unus è fratribus sacris litteris perso-
naret. Hoc diebus egisse vel noctibus, ut & le-
ctio orationem exciperet, & oratio lectionem.
Quid nos ventris animalia tale unquam se cimus?
Quos si vel secunda hora legentes invenerit, osci-
tamus: manu faciem defricantes, continemus sto-
machum: & quasi post multum laborem labimur,
& mundialibus rursus negotijs occupamur.
Prætermitto prandia, quibus mens onerata pre-
mitur. Pudet dicere frequentiam salutandi: quâ
aut ipsi quotidie ad alios pergimus, aut ad nos
venientes, ceteros expectamus. Deincepsitur in
verba, sermoteritur, lacerantur absentes, vita
aliena describitur: & mordentes invicem, con-
sumimur ab invicem. Talis nos cibus occupat
& dimittit. Cum verò amici recesserint, ratioci-
nia supputamus. Nunc ita personam leonis nobis
imponit: nunc cura superflua in annos plurimos
duratura præcogitat. Nec recordamur Evange-
lij dicentis: Stulte, hac nocte auferent animam
tuam à te: quæ autem præparasti, cujus erunt?
Vestis non ad usum tantum, sed ad delicias con-
qui-

Vitia
prandon-
ium.

Galsi

Luc. 12o

G 7

quiruntur. Ubi cunq; compendium est, velocior pes, citius sermo, auris attentior. Si damnatus (ut sæpè in re familiari accidere solet) fuerit nuntiatum, vultus mœrore deprimitur. **L. A. T. A. M. U. R.** ad nummum, amisso obulo contristatur. Unde cùm in uno homine animorum tam diversa sit facies, Propheta Dominum deprecatur, dicens: Domine, in civitate tua imaginem eorum dissipata. Cùm enim ad imaginem & similitudinem Dei conditi simus, ex vitio nostro personas nobis plurimas superinducimus. Et quomodo in theatralibus scenis unus atque idem histrio nunc Herculem robustus ostendit, nunc mollis in Venere frangitur, nunc tremulus in Cybele: ita & nos (qui si de mundo non effemus, od remur a mundo) tot habemus personarum similitudines, quot peccata. Quapropter quia multa jam vita spatia transmisiimus fluctuando, & navis nostrae nunc procellarum concussa turbine, nunc scopulorum illisionibus * perturbata est, cùm primò licet, quasi portum quendam secreta ruris intramus. * Ibi cibarius panis, & holus nostris manibus irrigatum, & lac delitiæ rusticanae, viles quidem, sed innocentes cibos præbent. Ita viventes non ab oratione somnus, nec saturitas à lectione revocabit. Si æstas est, secretum arboris umbra præbebit. Si autumnus, ipsa æris temperies, & strata subter folia locum quietis ostendunt. Vere ager floribus pingitur, & inter querulas aves Psalmi dulcius cantabuntur. Si frigus fuerit, & brumales nives, ligna non coemam, & calidus vigilabo, vel dormiam. Certè quod sciam, valius non algebo, Habeat tibi Roma suos tu-

Pf. 72.

Gen. 1.

Joan. 15:

* perforata.

* Entibi.

multus, arena sæviat, circus insaniat, theatra
 luxurient: & quia de nostris dicendum est, ma-
 tronarum quotidie visitetur senatus. Nobis ad-
 herere Domino bonum est, & ponere in Domi-
 no Deo spem nostram: ut cum paupertatem in-
 stam cœlorum regna mutaverint, erumpamus
 in vocem: Quid enim mihi est in cœlo, & à t-
 quid volui super terram? Quo scilicet eum tan-
 ta reperiamus in cœlo, parva & caduca quæ-
 sisse nos doleamus in terra. Verum ut ad vil-
 lam, & ad Mariæ diversorium veniamus, (Plus
 enim laudat unusquisque quod possidet) quo ser-
 mone, quâ voce tibi speluncam Salvatoris expo-
 nam? Et illud præsepe, in quo infantulus vagijt,
 silentio magis, quàm infimo sermone honoran-
 dum est. Ubi sunt latæ porticus? ubi aurata la-
 quearia? ubi domus miserorum pœnis, & da-
 mnatorum labore vestitæ? ubi instar palatij pri-
 vatorum extructæ basilicæ? ut vile corpusculum
 hominis pretiosius inambulet, & quasi mundo
 quicquam possit esse ornatius, tecta sua magis
 velint aspicere, quàm cœlum, Bethlehem ecce
 in hoc parvo terræ foramine, cœlorum con-
 ditor natus est. Hic involutus pannis, hic vi-
 sus à pastoribus, hic demonstratus à stella, hic
 adoratus à Magis. Et puto, sanctior locus est ru-
 pe Tarpeja, quæ de cœlo lapidibus fulminata,
 ostendit quod Deo displiceat. Est ibi quidem
 sancta Ecclesia, sunt trophæa Apostolorum,
 & Martyrum: est Christi vera confessio, est
 Apostolorum predicata fides: & gentilitate
 calcata in sublime quotidie erigitur voca-
 bulum Christianum. Sed ambitio, potentia,

*Pf. 72,**1014**Comen-
datio**Bethleem**Collatio
Bethleem
& Romæ**ma-*

magnitudo urbis, videri & videre, salutari & lutare, laudare & detrahere, vel audire, vel proloqui, & tantam hominum frequentiam videre, proposito monachorum, & à quiete aliena. Aut enim videmus ad nos venientes, & silentio perdimus; aut si non videmus, superbiæ arguimus. Interdum ut visitantibus reddamus vicem, ad perbas fores pergimus. Inter linguas rodentium ministrorum, postes ingredimur deauratos. Christi ergo villa, ut supra diximus, tota rusticitas est. Extra Psalmos silentium est. Quocumque verteris, arator solum tenens, alleluja decantat. Sudans messor Psalmis se advocat: & curvâ accedens vites falce vinitor, aliquid Davidicum canit. Hæc sunt in hac provincia carmina, (ut vulgò dicitur) amatoriarum cantiones, Vale.

VIII. Paula & Eustochium Marcella nobilioribus. Quam hortantur, ut relicta Roma, ad illam terra sancta invisenda se conferat. Stylus autem est planè Hieronymi.

Mensuram charitas non habet, & impatientia nescit modum, & desiderium non sustinet. Undè & nos oblitæ virium nostrarum, & non quid possumus, sed quid velimus tantum cogitantes, magistram cupimus docere discipulæ, & ut est vulgare proverbium: Sus artium reperit cem. Tu, quæ primam scintillam fomiti nostro subiecisti, quæ ad hoc studium nos & sermone Matt, 23, hortata es & exemplo, & quasi gallina congrega-

filiub alas pullostuos : nunc nos liberè absque
 matre volitare pateris , & accipitris pavere for-
 midinem , & ad omnem umbram prætervolantiū
 ayium formidare ? Igitur quod solum absentes fa-
 cere possumus , querulas fundimus preces : & de-
 siderium nostrum non tam fletibus , quàm eulati-
 bus contestamur , ut Marcellam nostram nobis
 reddas , & illam mitem , illam suavem , illam omni
 melle & dulcedine dulciorem non patiaris apud
 eas esse rigidam , & tristem rugare frontem , quas
 affabilitate suâ ad simile vitæ studium provocavit.
 Certè si sunt meliora quæ poscimus , non est im-
 pudens desiderium . Si cunctæ scripturarum vo-
 ces nostra sententiâ congruunt , non facimus au-
 dacter , ad ea te provocantes , ad quæ tu nos sapi-
 simè cohortata es . Prima Dei vox ad Abrahami
 Exi , inquit , de terra tua , & de cognatione tua , & *Gen. 12:*
 vade in terram , quam monstravero tibi . Jubetur *Gen. 22:*
 Patriarcha , ad quem primum de Christo facta est
 repromissio , ut relinquat Chaldaeos , relinquat
 confusionis urbem , & Rohoboth , id est , latitudi-
 nes ejus : relinquat campum Sennaar , in quo su-
 perbiæ usque ad cælum erecta turris est : & post *Gen. 11:*
 fluctus hujus sæculi , post flumina , super quæ sede-
 rant sancti , & fleverunt , cùm recordarentur Syon , *Pf. 136.*
 post gurgitem gravem Cobar , de quo Ezechiel *Ezech. 8:*
 capillo verticis sublevatus , Hierusalem usque
 transfertur : habitet terram repromissionis , quæ
 non rigatur ut Ægyptus deorsum , sed deorsum : *Gen. 13.*
 nec facit holera * languentium cibos , sed tempo- ** lan-*
 raneum & ferotinum de cælo expectat imbrem . *guenti-*
 Hæc terra montuosa , & in sublimi sita , quantum *bus.*
 à delicijs sæculi vacat , tantò majores habet deli-
 cias

Luc. 1. tias spirituales. Denique & Maria Mater Domini postquam ad eam Angeli facta est promissio, & uterum suum intellexit esse domum Dei, derelictis campestribus ad montana perrexit. De hac urbe Allophylo quondam hoste superato & diabolica percussâ frontis audaciâ, postquam ille in faciem corruit, exultantium animarum turba processit: & concinens chorus decem milium, David nostri victoriam prædicavit. In Angelus gladium tenens, & totam impietatis vastans urbem, in Orna Jebusæorum Regis templam Domini designavit: jam tunc incans Ecclesiam Christi non in Israël, sed in gentibus consurgentem. Recurre ad Genesim, Melchisedech Regem Salem, hujus principem venies civitatis: qui jam tunc in typo Christi panem & vinum obtulit, & mysterium Christianum in Salvatoris sanguine & corpore dedicavit. Turba forsitan mente reprehendas, cur non sequamur ordinem scripturarum, sed passim, & quicquid obviam venerit, turbidus sermo stringat. Et in principio testata sumus, dilectionem ordinem non habere, & impatientiam nescire menturam. Unde & in Cantico tantorum quasi difficile præcipitur: Ordinate in me charitatem: & nunc eadem dicimus, nos non adulatione vel ignoratione, sed affectu labi. Denique multo ordinatius aliquid proferamus, antiquiora repetenda sunt. In hac urbe, imò in hoc loco & habitasse dicitur, & mortuus esse Adam. Unde & locus, in quo crucifixus est Dominus noster, Calvaria appellatur, scilicet quòd ibidem antiqui hominis calvaria condita, ut secundum

*Laus**Hierusalem.**1. Reg. 17.**2. Reg. 18.**2. Reg. 24.**Melchisedech.**Gen. 14.**Eccl. 2.**Adam
ubi mortuus.**Calvaria.*

Adam

er D. Adam, & sanguis Christi de cruce stillans, primi
 promissio Adam & jacentis protoplasti peccata dilueret :
 num. & tunc sermo ille Apostoli completeretur: Excita- *Ephes. 3.*
 erretur qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit
 per te Christus. Quantos hæc urbs Prophetas, quan-
 ostendit quos emisit sanctos viros, longum est recensere.
 man. Totum mysterium nostrum istius provincie ur-
 em m. bisque vernaculum est. In tribus nominibus Tri- *Hierusalē*
 In h. nitatis demonstrat fidem : Iebus, Salem, & Hie- *nominā*
 aris de rusalem appellatur. Primum nomen calcata, se- *diversa.*
 gis ar. cundum pax, tertium visio pacis. Paulatim quip-
 signi. pe per venimus ad finem, & post concalcationem
 in gen. ad pacis visionem erigimur : ex quo Salem,
 fin. ad est, pacificus in ea natus est, & factus est in *Pf 79.*
 dem. pace locus ejus. Et in figura Christi sub etymo-
 illi po. logia urbis, Dominus Dominantium, & Rex re-
 tianum. gum nomen accepit. Quid referemus de David,
 it. Ta. & tota progenie ejus, qua in hac civitate regna-
 sequi. vit? Quanto enim Judæa ceteris provincijs,
 & ut. tanto hæc urbs cunctâ sublimior est Judæâ. Et (ut
 no pe. coactius differamus) totius provincie gloria *Metropo-*
 lectio. metropoli vindicatur, & quicquid in membris *lis Judææ.*
 am ne. laudis est, omne refertur ad caput. Jam dudum
 eorum. te cupientem in verba prorumpere; ipsi litera-
 chat. rum apices sentiunt, & venientem contra char-
 ulatio. tam intelligunt quæstionem Respondeas quip-
 que. pe, & dicas, hoc olim fuisse, quando dilexit Do- *Pf 86.*
 iquo. minus portas Sion super omnia tabernacula Ja-
 cunc. cob, & fuerunt fundamenta ejus in montibus
 Adam. sanctis: licet & hæc possint alius interpretari.
 us nos. Postquam verò consurgens Domini vox illa *Matt. 23.*
 dem. pertonuit: Relinquetur vobis domus vestra *In v. 34.*
 undu. deserta; & ruinam ejus flebiliter propnetavit: *perationē*
 Adam. dicens:

*Ephes. 3.**Hierusalē
nominā
diversa.**Pf 79.**Metropo-
lis Judææ.**Pf 86.**Matt. 23.**In v. 34.
perationē*

*urbis**Hierusa-
lem.**Matt. 27.**Luc. 21.**Josephi**testimo-
nium:**Rom. 5.**Matt. 28.**Act. 13.**Ioan. 11.*

dicens: Hierusalem Hierusalem quæ occidisti Ven-
phetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt: quomodo, quia
volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat
gallinæ pullos suos sub alis, & noluisti? Ecce dimittetur
vobis domus vestra deserta: & postquam pulchrum
hunc templum scissum est, & circumdata ab exteris muribus,
Hierusalem, & Dominico cruore violata, tunc oremus
ea Angelorum præsidia, & Christi gratiam respiciemus
fuisse cognoscimus. Denique & Josephum, qui iuda-
vernaculus & scriptor est Iudæorum, asserere, nam mul-
lo tempore, quo crucifixus est Dominus, eximus Elai-
tis templi virtutum cælestium erupisse voces. Et erit re-
centium: Transmigremus ex his sedibus. Erant Domi-
bus & alijs appareat, ubi abundavit gratia. Et quid
superabundasse peccatum: & postquam a passione
runt Apostoli: Euntes docete omnes gentes. Evangelium
ipsi Apostoli dixerunt: Oportebat quidem vos & sepul-
primum annuntiare verbum Dei: quoniam a Iuda-
tem noluistis, ecce transimus ad gentes: tunc sepulchrum
inne sacramentum Iudææ & antiquam Dei sanctam
liaritatem per Apostolos in nationes fuisse translata. H
latam Valida quidem quæstio, & quæ posterosculæ arb-
iam eos, qui scripturarum aliquid attigerunt, non
concutere; sed facile solvitur. Nunquam enim resur-
fleret Dominus corruentem, nisi diligeret. Flere Hierusa-
& Lazarum, quia amabat eum. Et hoc tamen per omne
mâ fronte cognoscito, non loci, sed hominum in ment
fuisse peccatum. Verum quia interfectio populi remus
captivitas civitatis est, propterea urbem deus non
tam, ut populus puniretur: ideo templum subvertitur. Domini
tum, ut typicæ hostiæ tollerentur. Cateris Magis Ma
quantum ad populum pertinet, per profectum Domini
temporum multo nunc augustior est, quam antea putantur.

cidit. Venerabantur quondam Judæi sancta sancto
 t: quoniam, quia ibi erant Cherubin & propitiatorium,
 a concha testamenti, manna & virga Aaron, & alta-
 re aureum. Nonne tibi venerabilius videtur se-
 pulchrum Domini? Quod quotiescunque ingre-
 dimur, toties jacere in syndone cernimus Salva-
 tum: & paululum ibidem commorantes, rursus
 Angelum sedere ad pedes ejus, & ad ca-
 put sudarium convolutum. Cujus sepulchri glo-
 riam multo antè, quàm excideretur à Joseph, sci-
 s, eximus Esaia vaticinio prophetatam esse, dicentis:
 Et erit requies ejus honor: quòd scilicet sepultus
 Domini locus esset ab omnibus honorandus.
 Et quid necesse est plura conquirere, cum post
 passionem & resurrectionem Domini Matthæus
 Evangelista commemoret: Et petra scissæ sunt,
 & sepulchra aperta, & plurima corpora dormien-
 tium sanctorum surrexerunt: & egredientes de
 sepulchris post resurrectionem suam ingressi sunt
 civitatem, & apparuerunt multis. Nec
 Hierosolyma cœlestis, sicut plerique rudi-
 ter arbitrantur, in hoc loco intelligitur: cum si-
 tigenum nullum esse potuerit apud homines Domi-
 ni resurgentis, si corpora sanctorum in cœlesti
 Hierosolyma visi sunt. Cum ergo & Evangelistæ,
 & omnes scripturæ Hierosolymam sanctam no-
 minent civitatem, & Psalmista præcipiat, ut ado-
 remus in loco, ubi steterunt pedes ejus, ne patia-
 mur appellare Sodomam & Ægyptum, per quam
 Dominus jurare vetat, quia sit civitas magni Re-
 gis Maledictam terram nominat, quòd cruorem
 Domini hauserit. Et quomodo benedicta loca
 putant, in quibus Petrus & Paulus Christiani
 exer-

*Sancta
 sanctorum.*

Lev. 9.

*Sepul-
 chrum Do-
 mini ve-
 nerabile.*

Matt. 27.

Ioan. 20.

Matt. 27.

Esa. 11.

Matt. 27.

*Hierusa-
 lem civi-
 tas san-
 cta.*

Ps. 131.

Matt. 5.

Christia- exercitūs Duceſ, ſanguinem fudere pro Ch
ni exer- Si ſervorum & hominum glorioſa profeſſio
cius Du- cur Domini & Dei non ſit glorioſa confeſſio
ces. Martyrum ubique ſepulchra veneramur, &
Cultus ſtam favillam oculis apponentes, ſi liceat, ex
Sanctorū ore contingimus: & monumentum, in quo
& reli- minus conditus eſt, quidam exiſtimant neg
quarū. dum? Si nobis non credimus, credamus in
Miracu- Diabolo & Angelis ejus: qui quotieſcumque
la circa te illud de obſeſſis corporibus expelluntur,
Domini in conſpectu tribunalis Chriſti ſtantes contem
ſepul- ſcunt, rugiunt, & ſe dolent crucifixiſſe, quere
chrum. meant. Si poſt paſſionem Chriſti (ut ſceles
Act. 20. vox concrepat) hic deteſtabilis locus eſt: ſi
Act. 21. ſibi voluit Paulus Hieroſolymam feſtinare, ut
Act. 11. faceret Pentecoſten? Qui retinentibus ſe locum
 eſt dicens: Quid facitis ſtentes & conturbatis
 cor meum? Ego enim non ſolum ligari, ſed & tra
 ri in Hieruſalem paratus ſum pro nomine Do
 ni Jeſu. Quid ceteri ſancti & illuſtres viri, quorum
 vota & oblationes poſt prædicationem Chriſti
 ſi ad fratres, qui erant Hieroſolymis, deferretur?
 Longum eſt nunc ab aſcenſu Domini ad præſentem
 diem per ſingulas ætates præſentem, qui Episcoporum,
 qui martyrum, qui ſanctorum doctrinam Eccleſiaſtica
 viroꝝ venerunt Hieroſolymam, putantes minus ſe religio
 ſius habere ſcientiæ, nec ſummam (ut dicitur) manu
 accepſſe virtutum, niſi in illis Chriſti adorâſſent
 locis, de quibus primùm Evangelium de patibulo
 conuſcaverat. Certè etiam ſi præſens Orator reprehendendum
 neſcio quem præſens quòd literas Græcas non Athenis,
 ſed Lilyba

admiratione. Utcunque placuerit incedere, nec
traditionis est, nec laudis. Ieiunia quoque neminem sublevant, nec defertur inedia, nec mor-

Rom. 14. rata saturitas condemnatur. Suo Domino unusquisque, aut cadit. Nemo iudicat alterum, ne à Domino iudicetur. Et quod in plerisque provincijs familiare est, ut genuino dente se lacere hic penitus non habetur, Procul luxuria, procul voluptas : tanta in ipsa urbe orationum loca

Hac quoque scribuntur in epistola praecedente. ad peragrandum ea dies sufficere non possit. Verum ut ad villulam Christi & Mariæ diverforam veniamus (Plus enim laudat unusquisque quod possidet) quo sermone, quâ voce tibi speluncam possumus Salvatoris exponere? Et illud praesepit in quo infantulus vagijit, silentio magis, quam in sermone honorandum est. Ubi sunt laquei porticus? ubi aurata laquearia? ubi domus miserorum poenâ & damnatorum labore vestita? ubi instar palatij opibus privatorum extructa basilicæ, ut vile corpusculum hominis pretiosius in ambulet, & quasi mundo quicquam possit esse cernatius, tecta magis sua velint aspicere, quam celum? Ecce in hoc parvo terræ foramine caelum

Luc 2.

Matt. 2.

Apoc. 17.

Apoc. 18.

conditor natus est : hic involutus pannis : hic visus à pastoribus : hic demonstratus à stella : hic adoratus à Magis. Et hic puto locus sanctior Tarpeiâ rupe, quæ de cælo sapius fulminator ostendit, quod Domino displiceret. Lege Apocalypsin Joannis, & quid de muliere purpurata scripta in eius fronte blasphemia, & septem montibus, & aquis multis, & Babylonis cantetur exultare contuere. Exite de illo, inquit Dominus, populus meus, & ne participes sitis delictorum eius.

de plagis ejus ne accipiatis. Fugite de medio
Babylonis, & salvate unusquisque animam suam.
Cecidit enim, cecidit Babylon magna, & facta
est habitatio dæmonum, & custodia spiritus im-
mundi. Est quidem ibi sancta Ecclesia, sunt tro-
phæa Apostolorum & Martyrum: est Christi ve-
ra confessio, & ab Apostolis prædicata fides, &
gentilitate calcata, in sublime se quotidie erigens
vocabulū Christianum: sed ipsa ambitio, potentia
magnitudo urbis, videri & videre, saluari & sa-
lutare, laudare & detrahere, audire vel pro-
loqui, & tantam frequentiam hominum videre, à
proposito monachorum, & quiete aliena sunt.
Aut enim videmus venientes ad nos, & silentium
perdimus: aut non videmus, & superbiam arguimus.
Interdumq; ut visitantib; reddamus vicem, ad su-
perbas fores pergimus. Inter linguas rodentium
ministrorum, postea ingredimur deauratos. In
Christi verò villula (ut supra diximus) tota rustici-
tas est, & extra Psalmos silentium est. Quocunq; te-
verteris, arator sivism tenens, alleluja decantat.
Sudans messor Psalmis se avocat: & curvā atton-
dens vitem falce vinitor, aliquid Davidicum deca-
nit. Hæc sunt in hac provincia carmina, hæc
(ut vulgò dicitur) amatoriam cantiones, hic pa-
storum sibilus, hæc arma culturæ. Verum quid
agimus? nec quid deceat cogitantes. solūm quod
cupimus, hoc videmus. O quando illud tempus
adveniet, cum anhelus nuntium viator apporet,
Marcellam nostram ad Palæstinam littus depulsam:
& toti Monachorum chori, tota virginum agmi-
na concrepabunt. Obviam jam gestimus occur-
tere; & non expectato vehiculo, concitum pe-
dibus

H

dibus

dibus ferre corpus. Tenebimus manus, cernemus: & à desiderato vix avellemur amplexu. Ergone erit illa dies, quando nobis liceat speluncam Salvatoris intrare, in sepulchro Domini flere cum sorore, flere cum matre Crucis deinde lambere lignum, & in Olivete monte cum ascendente Domino voto & anime sublevati? Videre exire Lazarum fascijs colligatum, & fluentia Jordanis ad lavacrum Domini puriora: inde ad pastorum caulas pergere, in David orare mausoleo? Amos Prophetam eam nunc buccinâ pastoralis in sua conspiceret pe clangentem? Ad Abraham, Isaac, & Jacob, trium quoque illustrium teeminarum vel tabernacula properare, vel memorias? Videre fontem, in quo à Philippo Eunuchus est tinctus? Samaritiam pergere, & Joannis Baptistæ, Helias quoque & Abdias pariter cineres adorare? Ingressi speluncas, in quibus persecutionis & famis tempore Prophetarum agmina sunt nutrita? Iherosolymus Nazareth, & juxta interpretationem nominis ejus, florem videbimus Galilææ. Haud procul inde cernitur Cana, in qua aquæ in vinum versa sunt. Pergemus ad Tabirium & tabernacula Salvatoris, non ut Petrus quondam voluit cum Moyse & Helia: sed cum Patre cernemus & Spiritu sancto. Inde ad mare veniemus Genesareth, & de quinque & septem panibus videbimus in deserto quinque & quatuor hominum millia saturata. Apparebit oppidum Naim, in cujus portis vidua filius suscitatus est. Videbitur & Hermonim, & torrens Endor, in quo superatur Sisara. Capharnaum quoque signorum Domini familiaris, & cernimus

Loca Palestina varia in Scripturis nobilitata.

Ab. 8.

2. Cor. 18.

Joan. 2.

Matt. 17.

Matt. 14.

G. 15.

Luc. 7.

Jedic. 4.

mnis pariter Galilæa cernetur. Et tunc comitan-
te Christo, cum per Silo & Bethel, & cætera loca,
in quibus Ecclesiæ quasi quædam victoriarum
Domini sunt erecta vexilla, ad nostram spelun-
cam redierimus, canemus jugiter, crebro flebi-
mus, indefinenter orabimus, & vulneratæ jaculo
Salvatoris, in commune dicemus: Inveni quem *Causa 3.*
quæsit anima mea: tenebo eum, & non dimit-
tam illum.

IX. Hieronymus ad matrem quandam viduam, &
filiam ejus virginem, que se à matre disjunxerat.
Epistola suasoria est, quæ filia cum matre in gratiam
redeat: simulque exhortatoria, de vitanda dome-
stica consuetudine eorum, à quibus pericu-
lum pudicitia vel fama time-
ri potest.

Retulit mihi quidam frater à Gallia, se habe- *Causa*
re sororem virginem, matremque viduam, *epistola*
quæ in eadem urbe divisim habitarent cellulis: & *scribenda.*
vel ob hospitij solitudinem, vel ob custodiendas
facultatulas, præfules sibi quosdam clericos as-
sumpissent, ut majore dedecore jungerentur
alienis, quam à se fuerant separatæ. Cumque ego
ingemiscerem, & multò plura tacendo, quam
loquendo significarem. Quæso te, inquit, cor-
ripias eas literis tuis, & ad concordiam revo-
ces, ut mater filiam, & filia matrem agnoscat. Cui
ego: Optimam, inquam, mihi injungis provin-
ciam, ut alienus conciliem, quas filius fraterque
non potuit. Quasi verò Episcopalem cathedram
teneam, & non clausus cellulâ, ac procul à tur-

bis remotus, vel praterita plangam vitia, vel vitare nitar presentia. Sed & incongruum est latere corpore, & linguâ per totum orbem vagari. Et ille: Nimium, ait, formidolosus es. Ubi illa quondam constantia, in qua multo sale orbem defricans, Lucilianum quippiam retulisti? Hoc est, ajo, quod me fugiat, & labra dividere non sinit. Postquam enim arguendo crimina, factus sum criminofus, & juxta tritum vulgi sermone proverbium, jurgantibus & negantibus cunctis, nec aures me credo habere, nec tactum: ipsique parietes in me maledicta resonarunt, & in me psallebant qui bibebant vinum: coactus malo tacere, didici: rectius esse arbitrans, ponere custodiam ori meo, & ostium munitum labijs meis, quam declinare cor meum in verba malitiæ: & dum carpo vitia, in vitium detractionis incurrere. Quod cum dixissem, NON EST, inquit, detrahere, verum dicere: nec privata correptio generalem facit doctrinam: cum aut rarus, aut nullus sit, qui sub hujus culpæ reatum non cadat. Quælo ergo, te, ne me tanto itinere vexatum, frustra venisse patiaris. Scit enim Dominus, quod post visionem locorum sanctorum hanc vel maxime causam habui, ut cum tuis literis sorori mederer ac matri. Et ego, jam jam, inquam, quod vis, faciam. nam & epistolæ transmarinæ sunt, & specialiter sermo dictatus raro potest invenire, quos mordeat. Te autem obsecro, ut clam sermonem hunc habeas. Cumque portaveris eum pro viatico, si auditus fuerit, lætemur pariter: sin autem contemptus fuerit, quod & magis reor, ego verba perdiderim, tu itineris longitudinem. Primum

Ps. 6

Ps. 38.

Ps. 140.

vos scire cupio, soror & filia, me non idcirco scribere, quia aliquid de vobis sinisterum suspicer, sed ne ceteri suspicentur, vestram orare concordiam. Alioquin (quod absit) si peccatorum vos existimarem glutino *cohæsisse, nunquam scribere *cessissem.

rem, sciremque me surdis narrare fabulam Deinde hoc obsecro, ut si mordacius quippiam scripsero, non tam meæ putetis austeritatis esse, quam morbi. PUTRIDAE carnes ferro curantur & cauterio: venena serpentina pelluntur antidoto. Quod satis dolet, majori dolore expellitur. Ad extremum hoc dico, quod si etiam hæc conscientia criminis vulnus non habeat, habet tamen famam ignominiam. Mater & filia nomina pietatis, officiorum vocabula, vincula naturæ, secunda post Deum fœderatio. NON EST laus, si vos diligatis, scelus est, quod odistis. Dominus Jesus subjectus erat parentibus suis: venerabatur matrem, cujus ipse erat pater. Colebat nutritium, quem nutritiverat: gestatumque se meminerat alterius utero, alterius brachijs. Unde & in cruce pendens commendat parentem discipulo, quam nunquam ante crucem dimiserat. Tu vero filia (jam enim desino ad matrem loqui, quam forsitan ætas vel imbecillitas ac solitudo excusabilem faciunt) tu, inquam filia, ejus domum angustam judicas, cujus non tibi fuit venter angustus? Decem mensibus utero clausa vixisti, & uno die in uno cubiculo cum matre non duras? An oculos ejus ferre non potes? Et quæ omnes motus tuos, utpote illa quæ genuit, quæ aluit, & ad hanc adduxit ætatem, facilius intelligit, testem domesticam fugis? Si virgo es, quid times diligentem custodiam? Si

*Christi
exemplū.*

Luc. 2.

Ioan. 19.

corrupta, cur non palam nubis? SECUNDO post naufragium tabula est, quod malè cœperit, saltem hoc remedio temperare. Neque verò hoc dico, quòd post peccatum tollam pœnitentiã, ut quod malè cœpit, malè perseveret: sed quòd desperem in istiusmodi copula divulsionem. Alioqui si ad matrem migraveris post ruinam, facilius poteris cum ea plangere, quod per illius absentiã perdidisti. Quòd si adhuc integra es, & non perdidisti, serva ne perdas. Quid tibi necesse est in ea versari domo, in qua necesse habet quotidie aut perire, aut vincere? Quis unquam mortalium juxta viperam securos lomnos capiti? Quæ etsi non percutiat, certè sollicitat. Securitas est perire non posse, quàm juxta periculum non perijisse. In altero tranquillitas est, in altero gubernatio. Ibi gaudemus, hic evadimus. Sed forte respondeas: non benè morata mater est, res seculari cupit, amat divitias, ignorat jejunium, oculos sibi linit, vult compta procedere, & nocet proposito meo, nec possum cum hujusmodi vivere. Primum quidem etiam si talis est, ut caularis, minus habebis præmium, si talem non deseras. Illa te diu portavit in utero, diu aluit: & difficiliore infantia mores blandã pietate sustinuit. Lavit patrum sordes, & immundo sæpè scædata est stercore. Assedit ægrotanti, & quæ pro te sua fastidia sustinuit, tua quoque passa est. Ad hanc perduxit ætatem; ut Christum amares, docuit. Non tibi displiceat ejus conversatio, quæ te sponso tuo virginem consecravit. Quod si ferre non potes, & delicias ejus fugis, atque (ut hoc vulgò solet dici) secularis est mater, habes alias virgines, ha-

*Merita
matris in
liberos.*

bes sanctum pudicitiae chorum. Quid matrem
 deserens, cum eligis, qui forsitan suam reliquit
 uxorem & matrem? Illa difficilis, sed ista faci-
 lis. Illa jurgatrix, iste placabilis. Quæro utrum
 virum sequuta sis, an postea inveneris? Si eum
 sequuta es, manifestum est, cur matrem reli-
 queris. Si postea reperisti, ostendis quid in ma-
 tris hospitio non potueris invenire. Durus do-
 lor, & meo mucrone me vulnerans. QUI AM-
 BULAT (inquit) simpliciter, ambulat confi-
 denter. Tacerem, si me non morderet consci-
 entia, & in alijs meum crimen non reprehende-
 rem: nec per trabem oculi mei alterius festucam
 viderem. Nunc autem cum inter fratres proci
 habitans, eorumque fruens contubernio, ho-
 nette sub arbitris & videam raro, & videar:
 impudentissimum est ejus te verecundiam non
 sequi, cujus sequeris exemplum. Quod si di-
 xeris: Et mihi sufficit conscientia mea: ha-
 beo Deum judicem, qui meae vitæ est testis:
 non curo quid loquantur homines. Audi Apo-
 stolum scribentem: Providentes bona non so-
 lum coram Deo, sed etiam coram omnibus ho-
 minibus. Si quis te carpit quod sis Christiana,
 quod virgo, non cures: quod ideo dimiseris ma-
 trem, ut in monasterio inter virgines viveres:
 talis detractio laus tua est. Ubi non luxuria in
 puella Dei, sed duritia carpitur, crudelitas ista
 pietas est. Illum enim præfers matri, quem præ-
 ferre jaberis & animæ tuæ. Quem si & ipsa prætu-
 lerit, & filiam te sentiet, & sororem. Quid igitur?
 scelus est sancti viri habere contuberniū? Obtor-
 to collo me in jus trahis, ut aut probè quod nolo.

H 4 aut

Prov. 10.

Matt. 7.

Rom. 12.

Matt. 10.

aut multorum invidiam subeam. Sanctus vir non
 quam à matre filiam sejungit : utramque susce-
 pit, & utramque veneratur. Sit quamlibet sancta
 filia, mater vidua, indicium castitatis est. Si
 coavustus est ille, nescio quis, matrem tuam
 honoret ut suam : si senior te, ut filiam diligat
 & parentis subjiciat disciplinæ. Non expectat
 amborum famæ, plus te illum amare, quam ma-
 trem : ne non videatur in te affectum eligere, sed
 ætatem. Et hoc dicerem, si fratrem monachum
 non haberes, si domesticis careres praesidiis.
 Nunc verò, robor dolor, inter matrem atque ger-
 manum, & matrem viduam, fratremque mona-
 chum cur se alienus interserit? Bonum quidem
 est, ut te & filiam noveris & sororem. Sin autem
 utrumque non potes, & mater quasi dura respici-
 tur, saltem frater placeat. Si frater asperior est,
 mollior sit illa, quæ genuit. Quid palles? quid
 æstuas? quid vultum infamiae rubore suffundis
 & tremantibus labijs impatientiam pectoris con-
 testaris? Non superat amorem matris & fratris,
 nisi solius affectus uxoris. Audio præteres te
 suburbana rura, villarum amœnitates cum affi-
 nibus atque cognatis, & istiusmodi generis ho-
 minibus circumire. Nec dubito, quin vel conle-
 brina sit, vel soror : in quarum solatium, novi
 generis ducaris affecla. Absit quippe, ut quam-
 vis proximi sint & cognati, virorum te suspiciet
 captare consortia. Obsecro ergo te virgo, ut mi-
 hi respondeas. Sola vadis in comitatu propin-
 quorum, an cum amasio tuo? Quamvis sis impu-
 dens, secularium oculis eum ingerere non aude-
 bis. Si enim hoc feceris, & te, & illum familia uni-

ver-

versa cantabit, vos cunctorum digiti denotabunt. *Virgines*
 Ipsa quoque soror, aut affinis aut cogaata, quæ *in convi-*
 in adulationem tui sanctum & Nonnum coram te *ctu vul-*
 vocant, cum se paululum averterint, portentuo- *gari male*
 sum ridebunt maritum. Sin autem sola ieris *secura.*
 (quod & magis existimo) utique inter servos
 adolescentes, inter maritatas foeminas atque
 nupturas, inter lascivas puellas, & comatos lin-
 teatosque juvenes, furvarum vestium puella gra-
 dieris. Dabit tibi barbatulus quilibet manum,
 sustentabit lassam: & pressis digitis aut tentabi-
 tur, aut tentabit. Erit tibi inter viros matronas-
 que convivium: spectabis aliena pocula ac præ-
 gustatos cibos. Et non absque scandalotuo in a-
 liis sericas vestes, auratasque miraberis. In ipso
 quoque convivio ut vescaris carnibus, quasi in-
 vita cogeris. Ut vinum bibas, Dei laudatur crea-
 tura. Ut laves balneis, sordibus detrahitur. Et o-
 mnes, te cum aliquid eorum quæ suadent, retre-
 dians vi feceris, puram, simplicem Dominam, &
 verè ingenuam conclamabunt. Personabit in-
 terim aliquis cantor ad mensam, & inter Psalmos
 dulci modulamine currentes, quoniam alienas
 non audebit uxores, te, quæ custodem non ha-
 bes, sapius respectabit. Loquetur nutibus: &
 quicquid metuit dicere, significabit affectibus.
 Inter has & tantas illecebras voluptatum, etiam *Inter se-*
 ferreas mentes libido domat: quæ majorem in *culares.*
 virginibus patitur famem, dum dulcius putat o- *puccitia*
 mne quod nescit. Narrant gentiliū fabulæ, can- *difficile*
 tibus Sirenarum nautas in saxa ruisse præcipes, *conser-*
 & ad Orphei citharam arbores bestiasque, ac si *vatur.*
 licum dura mollita cessisse. DIFFICILE inter epu-
 las

las servatur pudicitia. Nitens cutis sordidum fla-
 fientat animum. Legimus in scholis pueri, & ipse
 rantia in plateis æra perspeximus aliquem ossibus
 vix hærentem, illicitis arsisse amoribus, & ante
 vitã caruisse, quàm peste. Quid tu facis puella
 sani corporis, delicata, pinguis, rubens, æstuans
 inter carnes, inter vina & balneas, juxta maria
 tas, juxta adolescentulas? Quæ et si rogata non fe-
 ceris, tamen deforme putes testimonium, si roge-
 ris. Libidinosa mens ardentius honesta persequi-
 tur: & quod non licet, dulcius suspicatur. Vultus
 ipsa vilis & pulla animi tacentis indicium est. Si
 rugam non habeat, si per terram ut altior vide-
 ris, trahatur, si de industria dissuta sit tunica, ut
 aliquid intus appareat, operiat quod formolum
 ista omnia juvenes ardentius ad tuum armabunt
 stuprum. Caliga quoque ambulantis nigella ar-
 nitens, stridore ad se juvenes vocat. Papillæ fe-
 sciolis comprimuntur, & crispanti cingulo angu-
 stius pectus arctatur. Capilli vel in frontem, vel
 in aures defluunt. Palliolum interdum cadit, ut
 candidos nudet humeros, & quasi videri nolue-
 rit, celare festinat, quod volens detexerat. Et
 quando in publico quasi per verecundiam operit
 faciem, lupanarum arte id solum ostendit,
 quod ostensum magis placere potest. Responde-
 bis: Unde me nosti? Et quomodo tam longe
 positus jactas in me oculos tuos? Fratris hoc tui
 mihi narraverunt lacrymæ, & intolerabiles per
 momenta singultus. Atque utinam ille mentitus
 sit, & magis timens hoc, quàm arguens dixerit.
 Sed mihi crede, nemo mentiens plorat. Dolet
 sibi prælatum juvenem, non quidem comatum,

*Peccant
 virgini
 in vesti-
 tis.*

non vestium sericarum, sed * torosulum, & in for- * trossu-
 dibus delicatum : qui ipse sacculum signet, tex- lum.
 trinum teneat, pensa distribuat, regat familiam,
 emat quicquid de publico necessarium est : di-
 spensator & dominus, & praeueniens officia
 serulorum, quem omnes rodant famuli, &
 quicquid domina non dederit, illum clamitent
 subtraxisse. **Q**UERULUM serulorum genus est,
 & quantumcunque dederis, semper eis minus est.
 Non enim considerant de quanto, sed quantum *ingenium*
 detur, doloremque suum solis, quod possunt, ob- *servorū.*
 trectationibus consolantur. Ille parasitum, iste
 impostorem : hic haeredipedam, alius novo quo-
 libet appellat vocabulo. Ipsum jactant assidere
 lectulo, obstetrices adhibere languenti, portare
 matulam, calefacere lintea, plicare fasciolas. **F**A-
 CILLIUS mala credunt homines, & quodcun-
 que domi fingitur, rumor in publico fit. Nec mi-
 reris, si de vobis seruli & ancillae ista constringant,
 cum mater quoque id ipsum queratur & frater.
 Fac igitur quod moneo, quod precor, ut primum
 matri, dehinc, si id fieri non potest, saltem fra-
 tri reconcilieris. Aut si ista tam chara nomina
 hostiliter detestaris, vel dividere ab eo, quem
 tuus diceris pretulisse. Si autem & hoc non po-
 tes, revertere certe ad tuos. Si non potes desere-
 re alienum, vel honestius sodali tuo utere. Se-
 parentur domus vestrae, deviteturque convi-
 vium, ne maledici homines sub uno lectulo vos
 manentes, lectulum quoque criminantur habere
 communem. Potes & ad necessitates tuas quale
 voluisti, habere solatium, & aliqua ex parte publi-
 ca carere infamia. Quamquam cavenda sit macula,

Hiere.

quæ nullo nitro secundum Hieremiam, nullâ ful-
 lonum herbâ abluj potest. Quando vis ut te ve-
 deat & invisat, adhibe arbitros, amicos, libertos,
 servulos. Bona conscientia nullius oculos fugit.
 Intret intrepidus, securus exeat. Tacentes oculi
 li, & sermo silens, & totius corporis habitus ve-
 trepidationem interdum, vel securitatem lo-
 quuntur. Aperi quæso aures tuas, & clamorem
 totius civitatis exaudi. Jam perdidistis vestra
 vocabula, mutuò ex vobis cognomina suscep-
 stis: tu illius diceris, & ille tuus. Hæc mater au-
 dit & frater: paratique sunt & precantur vos sibi
 dividere, & privatam vestræ conjunctionis in-
 famiam, laudem facere communem. Tu esto cum
 matre, sit ille cum fratre. Audentius diliges sode-
 lem fratris tui, honestius amabit mater amicum
 filij, quàm filia suæ. Quod si nolueris, si mea mo-
 nita rugatâ fronte contempseris, epistola tibi hæc
 voce liberâ proclamabit: Quid alienum servum
 obfides? quid ministrum Christi tuum famulum
 facis? Respice ad populum: singulorum facies
 intuere. Ille in Ecclesia legit, & te aspiciunt uni-
 versi: nisi quòd penè licentiâ conjugali de tua in-
 famia gloriaris. Nec jam secreto dedecore potes
 esse contenta. Procacitatem vocas. Facies mere-
 tricis facta est tibi: neicis erubescere. Iterum tu-
 spiciolum & rumigerulum: iterum me malignum
 clamitas. Egone suspiciosus? egone malevolus?
 qui, ut in principio epistolæ præfatus sum, ideo
 præscripsi, non quia suspicabar. An tu negligens,
 dissoluta, contemprix: quæ annos nata viginti-
 quinque, adolescentem necdum benè barbata-
 lum ita brachiis tuis quasi cassibus inclusisti? O-

Hiere. 3.

pti

ptimum revera pædagogum, qui te moneat, qui asperitate frontis te terreat. Et quanquam in nullis aetatibus libido sit tuta: tamen vel cano capite ab aperta defendat ignominia Veniet, veniet tempus (dies enim allabitur dum ignoras) & iste formosulus tuus, quia citò senescunt mulieres, maximè quæ juxta viros sunt, vel ditiores reperiet, vel juniorem. Tunc te pœnitebit consilij tui, & tædebit pertinaciæ, quando & rem & famam amiseris, quando quod malè junctum fuerat, dividetur bene. Nisi fortè secuta es, & coalescent tantæ temporis charitate, dissidium non vereris. Tu quoque mater, quæ propter aetatem maledicta non meruis, noli sic vindicare, ut pecces. Magis à te discat filia separari, quàm tu ab illa se jungi. Habes filium & filiam, & generum, imò & contubernalem filia tuæ. Quid quæris aliena solatia, & ignes jam sopitos suscitās? Honestius est tibi saltè culpam filia sustinere, quàm occasionem tuam quærere. Sit tecum filius monachus, pietatis viduitatisque præsidium: quid tibi alienum hominem quæris, in ea præsertim domo, quæ filium & filiam capere non potuit? Ejus jam ætatis es, ut possis jam nepotes habere ex filia: invita ad te utrumque. Revertatur cum viro, quæ sola exierat. Virum dixi, non maritum: nemo calumnietur. Sexum significare volui, non conjugium. At si erubescit & retractat, & domum, in qua nata est, arbitratu angustiam, vos ad ejus hospitium pergite. Quamvis arctum sit, facilius matrem & fratrem capere potest, quàm hominem alienum, cum quo certè in domo una sive cubiculo, casta manere non poterat. Sint in una do-

*Libido
nunquã
tuta in
ætatibus.*

*Ad ma-
trem hor-
tatio.*

* Hoc
est, qui
senilem
ætatem
parentis
vel ami-
ci fovet
ac susti-
net.

Epilogus,

mo duæ scēminæ, & duo masculi. Si autem & tuus abire non vult, & conditiones ac turbas concitat, sit biga, sit triga, ter vester ac filius, & sororem illius exhibebit matrem. Alij vitricum & generum vocent: le nutricium appellet & fratrem. Hæc ad brevem lucubratiunculam celeri sermone dictavi volens desiderio postulantis satisfacere, & quæ ad scholasticam materiam me exercens. Eadem enim die manè pulsabat ostium, quæ profectus erat. Simulque ut ostenderem obtrektoribus meis, quod & ego possem, quicquid veniret in buccam, dicere. Unde & de scripturis paucè perstrinxi. Nec orationem meam, ut in cæteris libris facere solitus sum, illarum floribus tenui. Hæc extemporalis dictatio est, & tantâ ad hunc lucernulæ facilitate profusa, ut notariorum manus lingua præcurreret, & signa ac furta verborum volubilitas sermonum obrueret. Quod idcirco dixi, ut qui non ignoscit ingenio, ignoscere vel temporis.

X. Hieronymus Rustico, qui promissam uxorem continentiam violaverat. Hunc revocat in vitam tractans communem locum de poenitentia, & ad sacra invitans eum loca, in quibus uxor poenitentiam agebat.

Quod ignotus ad ignotum audeo scribere sanctæ ancillæ Christi Hedibæ, & filiæ meæ conjugis tuæ Artemiæ, imò sororis ex conjugate que conservæ fecit deprecatio, Quæ nequaquam

propriâ salute contenta, tuam & antè quæsit
 in patria, & nunc in sanctis locis quærit salutem,
 imitari cupiens Andree & Philippi Apostolorum
 benevolentiam, quorum uterque inventus à
 Christo, fratrem Simonem, & amicum Nathanael
 invenire desiderat, ut alter eorum mereatur
 audire: Tu es Simon filius Bar * Iona, tu
 vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus: * Joan-
 alter donum Dei (hoc enim in lingua nostra so-
 nat Nathanael) Christi ad se loquentis testimo-
 nio sublevetur: Ecce verè Israelita, in quo dolus
 non est. Optaverat quondam & Loth cum filia-
 bus salvare conjugem suam, & de incendio So-
 domæ & Gomorrhæ penè semiustus erumpens,
 educere eam, quæ pristinis vitijs tenebatur altri-
 ta, sed ea desperatione trepida, respiciensq; post
 tergum, æterno infidelitatis titulo condemnatur.
 Et ardens fides pro una muliere perditâ, totam Se-
 gor liberat civitatem. Denique postquam Sodo-
 miticas valles ac tenebras derelinquens, ad mon-
 tana conscendit ortus ei Sol in Segor, quæ inter-
 pretatur parvula: ut parva fides Loth, quia ma-
 jora non poterat, saltem minora servaret. Ne-
 que enim Gomorrhæ quondam & erroris habi-
 tator, statim ad meridiem poterat pervenire, in
 qua Abraham amicus Dei cum Angelis suscipit
 Deum. Et Joseph pascit fratres in Ægypto, spon-
 susque audit à sponsa: Ubi cubas? ubi pascis in
 meridie? Samuel quondam plangebatur Saulem,
 quia superbix vulnera pœnitentiæ medicamine
 non curabat. Et Paulus lugebat Corinthios, qui
 fornicationis maculas lacrymis delere vole-
 bant, Unde & Ezechiel librum devorat, scri-
 ptum

*Joan. 18.*** Joan-
nis.**Vxor**Loth**perijt.**Gen. 19.**Fides**Loth li-**berat ci-**vitatem.**Gen. 18.**Gen. 47.**Cant. 1.**1. Reg. 15.**2. Cor. 12.**Ezech. 32.**Et 21.**ptum*

ptum intus & foris, carmine, & planctu, & Carmine super laude iustorum; planctu super pe-

Prov. 18. Cum venerit impius in profundum malorum contemnit. Quos ostendit Esaias, dicens: Voc-

Esa. 22. vit Dominus Sabaoth in die illa ad fletum, planctum, & decalvationem, & accinctionem ciorum: ipsi autem fecerunt lætitiã & exultationem, mactantes vitulos, & occidentes oves,

Ezec. 33. comederent carnes, dicentes: Manducemus & bibamus: cras enim moriemur. Et in Ezechiel loquitur: Et tu fili hominis, dic domui Israël, sic loquuti estis, dicentes: Errores nostri, & iniquitates nostræ super nos erunt, & in ipsis contabescimus: & quomodo salvi esse poterimus? Dic eis: Verum ego, dicit Dominus: Nolo mortem impij, sed ut convertatur à via sua, quare moriemini domus Israël?

Desperatio cavenda. Nihil ita offendit Deum, quàm desperatione meliorum hæcete peioribus: Licet & desperatio incredulitatis indicium sit. Qui enim desperat salutem, non putat futurum esse iudicium quod si metueret, utique bonis operibus se iudicium præpararet. Audiamus per Hieremiam loquentem Deum: Convertite pedem tuum à via asperâ & guttur tuum à siti. Et iterum: Nunquid qui ceciderit non resurget? aut qui aversus est, non revertetur? Et per Esaiam: Quando conversus ingemueris, tunc salvus eris, & scies ubi fueris. Scire non possumus a grotationis mala, nisi cum fuerit sanitas consecuta. Et quantum boni virtus habet vitia demonstrant: clariusq; fit lumen comparatione tenebrarû. Ezechiel quoq; iisdem verbis quod

Lecc. 18. eodem & spiritu Convertimini, inquit, & redi-

ab iniquitatibus vestris domus Israel, & non erunt vobis in tormentum impietates. Projecite omnes impietates vestras, quibus impiè egistis adversum me: & facite vobis cor novum & spiritum novum. Et quare moriemini domus Israel? Nolo enim mortem peccatoris, dicit Dominus. Unde & in consequentibus loquitur: Vivo ego, dicit Dominus: Nolo mortem peccatoris sed ut convertatur à via sua mala, & vivat, ne mens incredula bonorum promissionem desperet; & semel perditioni animus destinatus, non adhibeat vulnèri curationem, quod nequaquam existimat posse curari. Idcirco jurare se dicit, ut si non credimus promissioni Deo, credamus saltem; ro nostra salute juranti. Quam ob causam Jesus precatur, & dicit: Convertite nos Deus salutaris noster, & averte furorẽ tuum à nobis. Et iterum: Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo fortitudinem; avertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus. Postquam enim fortitatem delictorum meorum virtutum decore mutavi, infirmitatem meam tuâ gratiâ roborasti. Ecce audio pollicentem: Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non revertar, donec deficient; ut qui te ante laudabam, & inimicus eram, tuâ comprehendar manu. Ne cessas à persequendo, donec deficiam à via mea pessima, & revertar ad virum meum pristinum: qui mihi dabat linteamina mea, & oleum, & similam, & cibabat me pinguis cibus. Qui idcirco obsepit atque præclusit vias meas pessimas, ut eam invenirem viam, quæ dicit in Evangelio: Ego sum via, veritas, & vita. Audiat prophetam loquentem: Qui seminant in lacry-

Cur jurat
Deus etc

Pf. 84.

Pf. 29.

Pf. 17.

Joan. 14.

Pf. 125.

Pſ. 6.

Pſ. 41.

Pſ. 62.

Piorum
est plora-
re.

Luc. 19.

Matt. 26.

Pſ. 118.

Hier. 9.

crymis, in gaudio metent. Euntes ibant & quibus
 bant, mittentes femina sua. Venientes autem re mor
 venient in exultatione, portantes manipe peccata
 suos. Et loquere cum eo: **Lavabo** per srog reverti
 noctes lectum meum, lacrymis meis stram viros E
 meum rigabo. Et iterum: Sicut desiderat nunciu
 vus ad fontes aquarum, ita desiderat anima cens
 ad te Deus. Sitivit anima mea ad te Deum illud Ap
 tem vivum. Factæ sunt mihi lacrymæ meæ cum fle
 per diem & noctem. Et in alio loco: Deus De stris lac
 meus, ad te de luce vigilo. Sitivit anima me rantes i
 quam multipliciter tibi caro mea. In terra neam fr
 ferta & in via & iniquosa, sic in sancto appo conver
 tibi. Quamquam enim sitierit te anima mea, rum: L
 men multo te carnis meæ labore quæsi, & tu me g
 in sancto apparere non potui: nisi prius in tu facies lu
 deserta à vitijs, & in via adversarijs potestatis verti, u
 & absque humore & rheumate ullius libit in injur
 commorarer. **FLEVIT** & Dominus super cor rem De
 tatem Hierusalem, quia non egisset pœnitent quæ fec
 tiam: & Petrus trinam negationem amaritud per om
 ne abluit lacrymarum, implevitque illud in guum si
 pheticum: Exitus aquarum deduxerunt oc quam se
 mei. Plangit & Hieremias populum non agi vertere
 tem pœnitentiam, dicens: Quis dabit car o nostra
 meo aquam, & oculis meis fontem lacrymaru provoc
 & plorabo populum istum per diem & noctem ad mel
 Cur autem plangat & desleat, sequenti ferm virum
 ne demonstrat: Nolite flere mortuum, neq eà reve
 plangatis eum. Flete planctu qui egreditur non de
 quia non revertetur ultra. Nequaquam igit Hebrai
 gentilis plangendus est & Judæus, qui in nis cod
 clesia non fuerunt, & semel mortui sunt tamen

quibus Salvator dicit : Dimitte mortuos sepeli-
 re mortuos suos : sed hi , qui per scelera atque
 peccata egrediuntur de Ecclesia , & nolunt ultra
 reverti ad eam damnatione vitiorum Unde & ad
 viros Ecclesiasticos , qui muri & turres Ecclesie
 nuncupantur , loquitur sermo Propheticus , di-
 cens : Muri Syon , proferte lacrymas , implentes
 illud Apostoli : Gaudete cum gaudentibus , flete
 cum flentibus : ut dura corda peccantium ve-
 stris lacrymis provocetis ad fletum , ne perseve-
 rantes in malitia , audiant : Ego plantavi te vi-
 neam frugiferam , omne semen verum , quomodo
 conversa es in amaritudinem vitis alienae ? Et iterum :
 Ligno dixerunt Pater meus es tu : & lapidi ,
 tu me genuisti : & verterunt ad me dorsa sua , & non
 facies suas . Et est sensus . Noluerunt ad me con-
 verti , ut agerent poenitentiam , sed duritia cordis
 injuriam meam sua terga verterunt . Quamob-
 rem Dominus loquitur ad Hieremiam : Vidisti
 qua fecerunt mihi habitatio Israel ? Abierunt su-
 per omnem montem excelsum , subter omne li-
 gnum frondosum , & fornicati sunt , & dixi : Post-
 quam fornicata est , & fecit haec omnia , ad me re-
 vertere , & non est reversa . O clementia Dei :
 nostra duritia , dum & post tanta scelera nos
 provocat ad salutem : & ne sic quidem volens
 ad meliora converti . Si reliquerit , inquit , uxor
 virum suum , & alij nupserit , & voluerit post-
 ea reverti ad eum , nunquid suscipiet eam , &
 non detestabitur ? Pro quo scriptum est juxta
 Hebraicam veritatem , quod in Graecis & Lati-
 nis codicibus non habetur : Et tu reliquisti me ,
 tamen convertere , & suscipiam te , dicit
 Do-

*Qui moro-
 tus plan-
 gent.*

Matt. 8.

*Muri &
 turres*

Ecclesia.

Thren. 2.

Rom. 12.

Hier. 1.

Ibidem.

Hier. 38.

Hier. 38.

Dominus. Esaias quoque in eundem sensum
dem penè loquitur sermonibus : Convertimini
qui profundum consilium cogitatis , & iniqui
filij Israel : revertere ad me , & redimam te.
Deus , & non est alius præter me , justus & S.
tor non est absque me. Revertimini ad me , &
veneritis , qui estis in extremis terræ. Recordamini
horum , & ingemiscite , & agite pœnitentiam
erratis. Convertimini corde , & mementote
rum à seculo : quoniam ego sum Deus , & non
alius absque me. Scribit & Joel : Converti
ni ad me extoto corde vestro , in jejuniis
crymæ , & planctu : scindite corda vestra , &
vestimenta vestra. Misericors enim & misericors
est Dominus , & agens pœnitentiam super
lit js. Quantæ autem sit misericordiæ , &
(uti a loquar) nimia ineffabilisque clemens
Osee Propheta nos doceat , per quem loquitur
Deus : Quid tibi faciam Ephraim ? quoniam
te protegam Israel ? quid tibi , inquam , faciam ?
Sicut Adama ponam te , & sicut Seboim.
versum est cor meum in me , & conturbata est
nitudo mea. Nequaquam faciam tibi securam
iram furoris mei. Unde & David loquitur
Psalmis : Non est in morte qui memor sit tui
in inferno autem quis confitebitur tibi ? Et in
loco : Peccatum meum notum tibi feci , & iniqui
tiam meam non abscondi. Dixi , pronuntia
contra me iniquitatem meam Domino , &
peccati dimisisti impietatem * cordis mei ; Pro hac
ante te omnis sanctus in tempore oportuno
runtamen in diluvio aquarum multarum ad te
non approximabunt. VIDE quanta magna

Joel 2.

Osee 11.

Ps 6.

Ps 31.

* peccati

fletum, ut aquarum diluvis comparatur.
 quos qui habuerit, & dixerit cum Hieremia; *Thren. 2.*
 non fileat pupilla oculi mei, statim in illo com-
 bitur: misericordia & veritas obviaverunt *Pf. 84.*
 iustitia & pax deosculatæ sunt: ut si te iustitia
 eritasque servaverint, misericordia & pax pro-
 ceant ad salutem. Totam pœnitentiam pec- *Davidis*
 toris ostendit quinquagesimus Psalmus, quan- *pœniten-*
 ingressus est David ad Bersabee uxorem Uria *tia.*
 huius, & à Nathan Propheta correptus respondit *2. Reg. 11.*
 dicens: Peccavi: statimque meruit audire: Et *Ps. 12.*
 Dominus abstulit peccatum à te. Adulterio e-
 junxerat homicidium, & tamen conversus *Pf. 50.*
 lacrymas: Misere, ait, mei Deus secundum
 magnam misericordiam tuam. Et secundum
 multitudinem miserationum tuarum, dele ini-
 quitatem meam. Magnum enim peccatum ma-
 gna indiget misericordiâ. Unde jungit, & di-
 cit: Multum lava me ab iniquitate mea, & à
 peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem
 meam ego cognosco, & peccatum meum con-
 tra me est semper. Tibi soli peccavi (Rex enim
 terra, alium non timebam) & malum coram te
 feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas
 iudicaris. Concluserunt enim Deus omnia sub *Gal. 3.*
 peccato, ut omnium misereatur. Tantumque
 profecit, ut dudum peccator & pœnitens trans-
 ferretur in magistrum, & dicat: Docebo iniquos *Pf. 50.*
 vias tuas, & impij ad te convertentur. Con- *Pf. 95*
 fessio enim & pulchritudo coram eo, ut qui sua
 peccata confessus, & dixerit: Putruerunt *Pf. 37.*
 & corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insipien-
 tiæ meæ; fœditatem vulnerum in sanitatis de-
 corem

Prov. 28. corem commutet. Qui enim abscondit inie-
 tem suam, non prosperabitur. Achab Re-
Achab pijsimus, vineam Nabuthæ cruore possedit
pœnitentia. cum Hiezabel non tam conjugio sibi, quam
3. Reg. 21 delitate conjuncta, Heliæ increpatione con-
 tur, Hæc dicit Dominus: Occidisti & posses-
 Et iterum In loco, in quo lixerunt canes
 guinem Nabuthæ, ibi lingent sanguinem tuum
 & carnes Hiezabel canes comedent ante me
 Jezraël. Quod cum audisset Achab, scidit
 menta sua, & posuit saccum super carnem suam
 jejunavitque & dormivit in cilicio. Factusque
 sermo Domini ad Heliam, dicens: Quoniam
 * rever- veritus * est Achab faciem meam non indu-
 sus est ad malum in diebus ejus. Unum scelus Achab
 humili- Hiezabel, & tamen conversi ad pœnitentiam
 tatæ mei Achab pœna diffunditur in posteros, & Hiezabel
 causâ. in scelere perseverans præsentis judicio con-
 damnatur. Loquitur & Dominus in Evangelio
Matt. 12. Viri Ninivitæ surgent in judicium cum genera-
 tione hac, & condemnabunt eam, quia egerunt
Matt. 9 pœnitentiam in prædicatione Jonæ. Nonne
Luc 15 veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.
Ibidem. Drachma perit, & tamen invenitur in
 core. Nonaginta novem oves relinquuntur
 solitudine, & una ovis, quæ aberraverat, per
 humeris reportatur. Unde & lætitia Angelorum
Pœnitentia lætifi- est super uno peccatore pœnitentiam agentem.
cat cœlum Quanta felicitas, ut de salute nostra exultent
 lætitia? De quibus dicitur: Pœnitentiam agentem
Matt. 3. appropinquabit enim regnum cœlorum. Nonne
Et 4. in medio spatium. Mors & vita sibi contraria
Pœnitentia & tamen pœnitentiâ copulantur. Luxuria
 filius to
 patre
 Reverti
 natus:
 cipiat v
 audire
 menta
 ad Don
 te: & re
 tum est
 stitia ju
 peccav
 quacun
 que ju
 rita cor
 crimina
 cedit ju
 stus? S
 bulum
 resurgit
 septies
 tiam,
 plus dili
 lavat, &
 gentibu
 tuntur
 perbiâ
 tur. P
 summa
 eradice
 Si pœn
 quod lo
 ego pe

filius totam prodegerat substantiam : & procul à
 patre , vix porcorum cibus in ediam sustentabat.
 Revertitur ad patrem, immolatur ei vitulus sagi-
 natus : stolam accipit & anulum, ut Christi re-
 cipiat vestimentum, quod dudum polluerat, &
 audire mereatur : Candida sint semper vesti-
 menta tua : receptoque signaculo Dei proclamet
 ad Dominum: Pater, peccavi in cœlum & coram
 te : & reconciliatus osculo dicat ad eum : Signa-
 tum est super nos lumen vultus tui Domine. Ju-
 stitia iusti non liberabit eum in quacunque die
 peccaverit : & iniquitas iniqui non nocebit ei,
 quacunque die conversus fuerit. **UNUMQUE** **EM-**
QUE **JUDICAT** **DEUS** **SICUT** **INVENERIT** : nec præte-
 rita considerat, sed præsentia : si tamen vetera
 crimina novellâ conversione mutantur. Septies
 cadit justus, & resurgit. Si cadit, quomodo ju-
 stus? Si justus, quomodo cadit? Sed iusti voca-
 bulum non amittit, qui per pœnitentiam semper
 resurgit: Et non solum septies, sed septuagies
 septies delinquenti, si convertatur ad pœniten-
 tiam, peccata donantur. Cui plus dimittitur,
 plus diligit. Meretrix lacrymis pedes Salvatoris
 lavat, & crine detergit : & in typum Ecclesiæ de-
 gentibus congregatæ, meretur audire : Dimit-
 tuntur tibi peccata tua. Pharisæi iustitia perit su-
 perbiâ & publicani humilitas confessione salva-
 tur. Per Hieremiam contestatur Deus : Ad
 summam loquar contra gentem & regnum, ut
 eradicem, & destruam, & disperdam illud.
 Si pœnitentiam egerit gens illa à malo suo,
 quod locutus sum adversus eam : agam &
 ego pœnitentiam super malo, quod co-
 gita-

tia filij
 prodigi.

Luc. 15.

Eccle. 9.

Luc. 15.

Pf. 4.

Exec. 33.

Judicium
 Dei.

Prov. 24.

Matt. 18.

Iustus cae-

dit & re-

surgit.

Luc. 7.

Magda-

lena &

publicani

pœniten-

tia.

Luc. 18.

Hier. 18.

gitavi ut facerem ei. Et ad summam loquar
per gente & regno, ut ædificem & plantem illud.
Si fecerit malum in conspectu meo, ut non au
diat vocem meam, pœnitentiam agam super bo
no, quod locutus sum, ut facerem ei. Statimque
infert: Ecce ego fingo coram vos malum, & cogi
tito contra vos cogitationes. Revertatur unus
quisque à via sua mala, & dirigite vias vestras, & stu
dia vestra. Qui dixerunt: Desperavimus: pœ
nitentiam enim nostras ibimus, & unusquisque
pravitatem cordis sui mali faciemus. Sicut
justus in Evangelio loquitur: Ecce hic positus est
in ruinam, & in resurrectionem multorum: in
ruinam scilicet peccatorum, & resurrectionem
eorum qui agunt pœnitentiam. Apostolus scribit
ad Corinthios: Auditur inter vos fornicatio
talis fornicatio, qualis nec inter gentes quidem
ita ut uxorem patris aliquis habeat. Et vos imitari
estis, & non magis luctum habuistis, ut tollatur
de medio vestrum, qui hoc opus fecit? Et in se
cunda ad eosdem epistola, ne abundantiori tribu
tiâ pereat qui ejusmodi est, revocat eum, & oblo
crat, ut confirmet super illum charitatem, ut qui
in cæstu perierat, pœnitentiâ conservetur. Nota
Lus enim mundus à peccato, nec si unius qu
dem diei fuerit vita ejus, innumerabiles autem
anni vitæ illius sine peccato transibunt? Alia
quoque ipsa non sunt munda in conspectu
jus, & adversus Angelos suos perversum qui
excogitavit. Si in cælo peccatum, quanto ma
gis in terra? Si delictum in his, qui carent
tentatione corporeâ, quanto magis in nobis, qui
fragili carne circumdamur, ut cum Apostolo
carnis

Luc. 2.

1. Cor. 5.

2. Cor. 2.

Homo
nullus
absque
peccato.
Job. 25.

Rom. 7.

cimus: Miser ego, quis me liberabit de corpore *Rom. 7.*
 mortis hujus? Non enim habitat in carne nostra
 bonum, nec agimus, quod volumus, sed quod no-
 lumus, ut aliud anima desideret, aliud facere caro
 cogatur. Quod si quidam justi appellantur in
 scripturis, & non solum justi, sed justi in conspe-
 ctu Dei, juxta illam appellantur justi justitiam,
 juxta quam supra dictum est: Septies cadit justus, *Prov. 2.*
 & resurget, & juxta quod iniquitas iniqui non *Ezec. 33.*
 nocebit ei, in quacunquē die conversus fuerit.
 Denique & Zacharias pater Joannis, qui scribi-
 tur justus, peccavit in eo, quod non credidit, &
 statim silentio condemnatur. Et Job, qui justus *Iob. 1.*
 & immaculatus, ac sine querela in principio vo-
 luminis sui scribitur, postea & Dei sermone & *Iob. 38.*
 confessione sui peccator arguitur. Si Abraham, *Gen. 42.*
 Isaac, & Jacob, Propheta quoque & Apostoli ne-
 quaquam caruere peccato, si purissimum triti-
 cum habuit mixtas paleas, quid de nobis dici po-
 test, de quibus illud scriptum est: Quid paleis
 ad frumentum, dicit Dominus? Et tamen paleæ
 futuro reservantur incendio: & zizania hoc tem-
 pore mixta sunt segetibus frumentorum, do-
 nec veniat, qui habet ventilabrum in manu sua, *Matt. 13.*
 & purgabit aream: ut congreget triticum in
 horrea, & quisquilias gehennæ igni combu-
 rat. *Matt. 3.*

Hæc omnia quasi per pulcherrima scriptura-
 rum prata discurrens, in unum locum volui con-
 gregare, & de speciosissimis floribus coronam ti-
 bitextere poenitentiae, quam imponas capiti tuo: *Pf. 54.*
 & allumas pennas columbæ, & voles, & requie-
 scas, & clementissimo reconcilieris patri. *Narra- Causa*

I

vic

*scribenda
hujus e-
pistola.*

vit mihi uxor quondam tua , nunc soror at-
 conserva , quod juxta præceptum Apostoli
 consensu abstinueritis vos ab opere nuptiarum
 ut vacaretis orationi : tuaque rursus vestigi-
 1. Cor. 7. quasi in fallo posita fluctuasse, imò (ut apertius lo-
 quar) esse prolapsa. Illa autem audisc à Domi-
 cum Moyse : Tu verò hîc sta mecum, & dixit
 Exo. 34. de Domino : Statuit supra petram pedes meos
 Ps. 39. tuam domum , quæ fundamenta fidei solida non
 Matt. 7. habebat, postea diaboli turbine concidisse : porro
 illius perstare in Domino, & suum tibi hospitium
 non negare , ut cui prius conjunctus fueras cor-
 1. Cor. 6. pore, nunc spiritu copuleris. Qui enim adhuc
 Domino, unus spiritus est cum eo. Cùmque ve-
 rabies barbarorum, & imminens captivitas terro-
 raret, sub jurisjurandi testificatione pollicitus
 ut ad sancta transeuntem loca vel statim, vel post
 ea sequereris, & servares animam tuam, quam
 visus fueras negligentia perdidisse. Redde igitur
 quod presente Domino spondidisti. Incerta est
 vita mortalium : nec antè rapiaris, quam tuam
 impleas sponsonem. Imitare eam, quam docere
 2. Cor. 14. debueras. Proh pudor, fragilior sexus vincit
 seculum, & robustior superatur à seculo. Tantum
 dux scemina facti est : & non sequeris eam, in cu-
 jus salute candidatus es fidei ? Quod si te rei sa-
 miliaris tenent reliquæ, ut scilicet mortes am-
 corum & civium videas, & ruinas urbium atque
 villarum : saltem inter captivitatis mala, & terro-
 ces hostium vultus, & provinciæ tuæ infinita
 naufragia teneto tabulam pœnitentiæ, & memem-
 to conservæ tuæ, quæ tuam quotidie suspirat,
 nec desperat salutem. Tu vagaris in patria, imò

non patria, quia patriam perdidisti: ista pro te in locis venerabilibus resurrectionis, & crucis, & incunabulorum Domini Salvatoris, in quibus parvulus vagijt, tui nominis recordatur, teque ad se orationibus trahit: ut si non tuo merito, saltem hujus fide salveris. Jacebat quondam paralyticus *Paralyti-* in lecto, & sic erat cunctis artubus dissolutus, ut *cus.* nec pedes ad ingrediendum, nec manus movere *Mar. 2.* posset ad precandum: & tamen profertur ab alijs, & restituitur pristinae saluti, ut portaret lectulum, qui dudum à lectulo portabatur. Et te igitur absentem corpore, presentem fide offert conserva tuo Domino Salvatori, & dic cum Cananæ: *Ma. 15.* *Filia mea malè à dæmonio vexatur.* Rectè enim animam tuam appellabo filiam animæ ejus, quæ sexus nescit diversitatem: quia te quasi parvulum atque lactentem, & necdum valentem sumere solidos cibos, invitat ad lac infantia, & nutricis tibi alimenta demonstrat: ut possis dicere cum Propheta: Erravi sicut ovis perdita: quære ser- *Ps. 118.* vum tuum, quoniam mandata tua non sum oblitus.

XI. Hieronymus Ruffino singulari. Quem de statu suo & familiarium, præsertim autem Bonost, certiore reddit.

Plus Deum tribuere, quàm rogatur, & ea sæpè concedere, quæ nec oculus vidit, nec auris *Ephes. 3.* audivit, nec in cor hominis ascenderunt, licet ex *1. Cor. 2.* sacrorum ministerio voluminum antè cognoverim, tamen in causa propria nunc probavi, Ruffine charissime. Ego enim qui audaci fieri satis

As 2.
Dan. 14.

Heliodo.
146.

voto credebam, si vicissitudine literarum imaginem nobis præsentia mentiremur: audite Ægypti secreta penetrare, monachorum invisere choros, & cœlestem interjis circumire familiam. O si mihi nunc Dominus Jesus Christus, vel Philippi ad Eunuchum, vel Abacuc ad Daniele translationem repente concederet, quam ego nunc tua artus stringerem colla complexibus, quamque illud os, quod mecum vel erravit aliquando, vel sapuit, impressis figerem labijs. Verum quia non tam ad te sic venire, quam ad te sic ire non mereor, & invalidum etiam, cum sanum est corpusculum, crebri fregere morbi: has me vicarias, & tibi obvias mitto, quæ te copulâ amoris innexum ad me usque perducant. Prima inopinati gaudij ab Heliodoro fratre mihi est felicitas nuntiata. Non credebam certum, quod certum esse cupiebam, præsertim cum & ille ab alio audisse se diceret, & rei novitas fidem sermonis auferret. Rursum suspendam voto nutante mentem, quidam Alexandrinus monachus, qui ad Ægyptios confessores, & voluntate jam martyres, pio plebis jam fuerat transmissus obsequio, manifestus ad credulitatem nuntij autor impulerat. Fateor & in hoc meam labasse sententiam. Nam cum & patriam tuam ignoraret & nomen, in eo plus tum videbatur asserre, quod eadem assererat quæ jam alius indicaverat. Tandem plenum veritatis pondus erupit. Rufinum enim Nitriæ esse, & ad beatum perrexisse Macarium, crebra comitantium multitudo referebat. Hoc vero tota credulitatis fræna laxavi, & tunc vere ægotum me esse dolui. Et nisi me attenuatæ corporis

portis vires quādam compede præpedissent, i
 medietate fervor æstatis, nec navigantibus semper
 incertum mare pia cum festinatione gradie
 valuisset obsistere. Credas mihi frater, non
 tempestate jactatus portum nauta prospicit, n
 sic patientia imbres arva desiderant, non sic curv
 assidens littori anxia mater filium expectat. Post
 quam me à tuo latere subitus turbo convulsit,
 postquam glutino charitatis hærentem impia di
 straxit avulsio, tunc mihi cæruleus supra caput
 astutit imber, tunc maria undique, & undique cœ
 lum. Tandem in incerto peregrinationis erian
 ti, cum me Thracia, Pontus, atque Bithynia, to
 tūmq; Galatiæ & Capadociæ iter, & fervido
 Cilicum terra siegisset actu, Syria in hunc veluti
 fidissimus naufragio portus occurrit. Ubi ego
 quicquid morborum esse poterat, expertus, è duo
 bus oculis, unum perdidit. Innocentium enim
 partem animæ meæ, repentinus febrium ardor
 abstraxit. Nunc uno & toto mihi charissimo lu
 mine Evagrio nostro fruor, cui ego semper infir
 mus ad laborem cumulus accessi. Erat & nobil
 cum Hylas sancti Melanij famulus, qui puritate
 morum maculam servitutis abluerat, & hic nec
 dum obductam rescidit cicatricem. Verum quia
 de dormientibus contristari Apostoli voce prohi
 bēmur, & nimia vis mœroris læto superveniente
 nuntio temperata est, indicamus tibi, ut si necis,
 discas: si antè cognovisti, pariter gaudeamus.
 Bonosus tuus, imo meus, & (ut verius dicam) no
 ster, scalam præfagatam Jacob somniantē jam
 scandit, portat crucem suam: nec de crastino co
 gitat, nec post tergum respicit: seminat in lacry
 mis.

*Innocen-
tius EVA
grius.*

*Hylas
alias
Helias.*

1. Thes. 4.

*Bonosus
mona-
chus lau-
datur.*

Pf. 129.

Numb. 21. mis, ut in gaudio metat, & sacramento Moyse sepentem in eremo suspendit Cedant huic veritati tam Græco, quàm Romano stylo mendacis facta miracula. Ecce puer honestis seculi nobiscum artibus institutus: cui opes affatim, dignitas apprimè inter æquales erat: contempta matre, seronibus, & charissimo sibi germano. Insulam per lago circumsonante naufragam, cui asperæ cautes & nuda saxa, & solitudo terrori est, quasi quidam novus paradisi colonus infedit. Nullus ibi agricolarum, nullus monachorum, ne parvulus quidem, quem nosti, Onesimus, quo velut fratre in osculo fruebatur, in tanta vastitate adhæret lateri comes. Solus ibi, imò jam Christo comitante non solus, videt gloriam Dei, quam etiam Apostoli nisi in deserto non viderant. Non quidem conspiciunt turritas turres, sed in novæ civitatis census dedit nomen suum. Horrent sacco membra deformi: sed sic melius obviam Christo rapietur in nubibus. Nulla riparum amœnitate perfruitur, sed de latere Domini aquam vitæ bibit. Proponet tibi ante oculos amice dulcissime, & in præsentiam rei totus animo ac mente convertere. Tunc poteris laudare victoriam, cum laborem præliantis agnoveris. Totam circa Insulam fremmit insanum mare, & sinuosis montibus illi sumis scopulis æquor reclamation. Nullo terra germine viret, nullis vernans campus densatur umbraculis. Abruptæ rupes, quasi quendam horrois carcerem claudunt. Ille securus, intrepidus, & totus de Apostolo armatus, nunc Deum audit, dum divina re legit: nunc cum Deo loquitur, cum Dominum rogat; & fortasse ad exemplum Joannis aliquid

Matt. 17.

1. Thes. 4.

quid videt, dum in Insula commoratur. Quas
 nunc diabolum necere credis tricas? quas para-
 re arbitraris insidias? Forſitan antiquæ fraudis
 memor, famem ſuadere tentabit. Sed jam illi re-
 ſponſum eſt: Non in ſolo pane vivit homo. Opes
 forſitan & gloriam proponet, Sed dicetur illi: Qui
 cupiunt divites fieri, incidunt in muſcipulam &
 tentationes. Et: Mihi omnis gloriatio in Chriſto
 eſt. Feſſa membra jejunijs morbo gravante con-
 cutiet, ſed Apoſtoli repercutietur eloquio: Quan-
 do infirmor tunc fortior ſum: & virtus in infirmi-
 tate perſcitur. Minabitur mortem, ſed audiet:
 Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto. Ignita jacu-
 la librabit, ſed excipientur ſcuto fidei. Et ne mul-
 ta, impugnabit Sathanas; ſed tutabitur Chriſtus.
 GRATIA tibi Domine Jeſu, quod in die tua
 habeo, qui pro me te poſſit rogare. Scis ipſe (ti-
 bi enim patent peſtora ſingulorum, qui cordis
 arcana rimaris: qui tantæ beſtiæ alvo incluſum
 Prophetam in profundo vides) ut ego & ille à
 tenera infantia pariter ad florentem uſque ado-
 leverimus ætatem: ut ijdem nos nutricum ſinus,
 ijdem amplexus ſoverint bajulorum. Et cum poſt
 Romanæ ſtudia ad Rheni ſemibarbaras ripas eo-
 dem cibo, pari fruermur hoſpicio, ut ego primus
 ceperim velle te colere, memento quaſo hunc
 bellatorem tuum, mecum quondam fuiſſe tyro-
 nem. Habeo promiſſum majeſtatis tuæ. Qui do-
 cuerit, & non fecerit, minimus vocabitur in re-
 gno cœlorum. Qui autem docuerit & fecerit,
 maximus vocabitur in regno cœlorum. Fruatur
 ille virtutis coronâ, & ob quotidiana martyria
 ſtolatus agnum ſequatur. Multæ ſunt manſio-

*Matt. 4.**1. Tim. 6.**Vincenda**tentatio-**nes da-**monis est**verbo.**Dei.**2. Cor. 12.**Phil. 1.**Ephes. 6.**Agit Deo**gratias**de Bono-**ſo.**Pſ. 7.**Ion. 2.**Matt. 5.**Ioan. 14.*

1. Cor. 13. nes apud patrem. Et stella à stella differt in claritate. Mihi concede, ut inter sanctorum caput possim levare calcanea: ut cum ego voluerim, ille perfecerit: mihi ignoscas, quia implere non potui: illi tribuas præmium, quod meretur. Plura fortasse, quam epistolæ brevitatis patiebatur, longo sermone protraxerim: quod mihi semper accidere consuevit, quando aliquid de Bonos nostri laude dicendum fuit. Sed ut ad illud rediream, unde discesseram. *OR SECRE* te, ne amicum, qui diu quæritur, vix invenitur, difficile servatur, pariter cum oculis mens amittat. Fulgeat quilibet auro, & pompaticis ferculis coruscet ex sarcinis metalla radient. Caritas non potest comparari: Dilectio pretium non habet. Amicitia, quæ desinere potest, vera nunquam est. Vale in Christo.

*Amicus
i. d. u.*

Charitas

XIV. *Heronymus Nepotiano. Huic petenti præsentibus modum vivendi: simulq; tradit præclara & avaræ usque præcepta clericis, sacerdotibus, monachis, & Ecclesiasticis omnibus observanda.*

Petis à me, Nepotiane charissime, literis transmarinis, & crebrò petis: ut tibi brevi volumine digeram præcepta vivendi, & quâ ratione qui seculi militiâ derelictâ, vel monachus esse coeperit, vel clericus, rectum Christi tramitem teneat, ne ad diversa vitiorum diverticula rapiatur. Dum essem adolescens, imò penè puer, & primos impetus lascivientis ætatis eremi duritiâ refrenarem, scripsi ad avunculum tuum sanctum Helio-

Helio-
lacrym
monstr
tunc lu
dijs at
depinx
gis fr
learibu
gus:
mnia f
cum: M
Marin
corpor
sapien
elemo
sus, per
standi
guenti
moly
cuncta
re min
& adhi
re & a
niâ, &
sunt, fr
atate
poris b
& carr
suffoe
rem. S
tiam se
ge Do
doctio

Heliodorum epistolam exhortatoriam plenam
 lacrymis querimonijsque, & quæ deserti sodalis
 monstraret affectum. Sed in illo opere pro ætate
 tunc lusimus: & calentibus adhuc Rhetorum stu-
 dijs atque doctrinis, quædam scholastico flore
 depinximus. Nunc jam cano capite, & arata ru-
 gis fronte, instar boum pendentibus à mento pa-
 learibus: Frigidus obsistit circum præcordia san-
 guis. Unde & in alio loco idem Poëta canit: O-
 mnia fert ætas, animum quoque. Et post modicum:
 Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoque
 Martini Jam lugit ipsa: OMNES penè virtutes
 corporis mutantur in senibus, & crescente solâ
 sapientiâ decrescunt ceteræ, jejania, vigiliæ, &
 elemosinæ, chameuniæ, * huc illuc quæ discursus,
 peregrinorum susceptio, defensio pauperum,
 stanti in oratione perseverantia, visitatio lan-
 guentium, labor manuum, unde præbeantur elec-
 mosinæ. Et, ne sermonem longius protraham,
 cuncta, quæ per corpus exercentur, fracto corpore
 minora fiunt, Nec hoc dico, quod in juvenibus
 & adhuc solidioris ætatis, his duntaxat, qui labore
 & ardentissimo studio, vitæ quoque sanctissimo-
 niâ, & orationis frequentia, scientiam consequuti
 sunt, frigeat sapientiâ, quæ in plerisque senibus
 atate marcescit: sed quod adolescentia multa cor-
 poris bella sustineat, & inter incentiva vitiatorum,
 & carnis titillationes, quasi ignis in lignis viridibus
 suffocetur, ut suum non possit explicare fulgo-
 rem. Senectus verò rursus eorum, qui adolescentiam
 suam honestis artibus instruxerunt, & in lege
 Domini meditati sunt die ac nocte, atate fit
 doctior, * usu tritior, processu temporis sapien-
 tior.

*Senum
 conditio.
 Virgil.*

* humili
 dormi-
 tiones,

*Senectus
 comen-
 da &
 laudes.
 * rigi-
 dior,*

I s

*Themi-
stocles
Pindarus.*

uor, & veterum studiorum dulcissimos fructus
metit. Unde sapiens ille vir Græciæ Themistocles,
cum expletis centum & septem annis se mori
cerneret, dixisse fertur: dolere se, quod tunc
egrederetur è vita, quando sapere cœpisset, Plato
octogesimo primo anno scribens, mortuus est.
Isoocrates nonaginta novem annos in docendi
scribendique labore complevit. Taceo cæteros
philosophos, Pythagoram, Democritum, Xenocra-
tem, Zenonem & Cleanthem: qui jam ætate
longævâ in sapientiæ studijs floruerunt. Ad Poetas
venio, Homerum, Hesiodum, Simonidem,
Stesichorum: qui grandes ætate, cygneum nescio
quid, & solito dulcius, vicinâ morte ceciderunt.
Sophocles cum propter nimiam senectutem & rei
familiaris negligentiam à filijs accusaretur amen-
tiæ; Oedipi fabulam, quam nuper scripserat,
recitavit iudicibus, & tantum sapientiæ in ætate
jam fracta specimen dedit, ut severitatem tribu-
nalianum in theatri favorem converteret. Nec
mirum, cum etiam Cato Censorius & Romanus
generis disertissimus jam & senex, Græcas literas
discere nec erubuerit, nec desperaverit. Certe
Homerus refert, quod de lingua Nestoris jam
vetuli, & penè decrepiti, dulcior melle oratio
fluxerit.

Sophocles.

*Cato se-
non Gra-
ca didi-
sit.*

Quorsum hæc tam longo repetita principio?
Ne à me quæras pueriles declamationes, senten-
tiarum flosculos, verborum lenocinia, & per fines
capitulorum singulorum acuta quædam brevi-
terq; conclusa, quæ plausus & clamores excitant
audientium. Audi igitur ut beatus Cyprianus ait,
non diserta, sed fortia, Audi fratrem collegio pa-
srem

trem senio, qui te ab incunabilis fidei, usque ad
 provectam ducat ætatem, & per singulos gradus
 præcepta vivendi constituens, in te ceteros eru-
 diat. Scio quidem ab avunculo tuo beato Helio-
 doro, qui nunc Pontifex Christi est, te & didicif-
 se quæ sancta sunt, & quotidie discere, normam-
 que vitæ ejus, exemplum habere virtutum. Sed
 & nostra, qualiacunque sunt, suscipe, & libellum
 hunc libello illius copulato, ut cum ille te mona-
 chum erudierit, hic clericum doceat te esse per-
 fectum. Igitur Clericus, qui Christi servit Eccle-
 sia, interpretetur primò vocabulum suum, & no-
 minis definitione prolata, nitatur esse quod dici-
 tur. Si enim eleros Græcè, fors Latinè appella-
 tur, propterea vocantur Clerici, vel quia de sorte
 sunt Domini, vel quia Dominus ipse fors, id est,
 pars Clericorum est. Qui autem vel ipse pars Do-
 mini est, vel Dominum partem habet, talem se
 exhibere debet, ut & possideat Dominum, & ipse
 possideatur à Domino. Qui Dominum possidet,
 & cum Propheta dicit: Pars mea Dominus: ni-
 hil extra Dominum habere potest. Si autem ego
 pars Domini sum, & funiculus hereditatis ejus,
 nec accipio partem inter ceteras tribus, sed qua-
 si Levita & sacerdos vivo de decimis, & altari
 serviens, altaris oblatione sustentor, habens vi-
 stum & vestitum, his contentus ero: & erucem
 nudam nudus sequar. Obsecro itaque te, & repe-
 tens iterumque iterumque monebo, ne officium
 clericatus genus antiquæ militiæ putes, id est, ne
 lucra seculi in Christi quæras militia. MENSU-
 RAM tuam pauperes & peregrini, & cum illis
 Christus conviva noverit. Negotiatorem cle-
 ricum,

*Heliodo-
rus.*

*Clerici
nomen
quia sibi
velit.*

Thren. 3.

Num. 18.

1. Tim. 6.

*Mensa
clerici.*

ricum, & ex inope divitem, & ex ignobili gloria
 sum, quasi quandam pestem fuge. Corrupti
 mores bonos confabulationes pessima. Tu
 contemnis, alius diligit: tu calcas opes,
 sectatur: tibi est cordi silentium, mansuetudo
 cretum, illi verboritas, atrita frons, fora platearum
 & platearum, ac medicorum tabernarum. In tanta
 discordia, quae potest esse concordia? Hospi-
 tium tuum aut raro, aut nunquam mulierum
 pedes terant. OMNES puellas & virgines Christi
 aut aequaliter ignora, aut aequaliter dilige. Ne
 sub eodem testamento mansites: nec in praeterita cal-
 tate confidas. Nec Samfone fortior, nec Davi-
 sanctor, nec Salomone potes esse sapientior.
 MEMENTO semper, quod paradisi colonum
 possessione sua mulier eiecerit: Aegrotanti
 sanctus quilibet frater assistat, & germana, vel
 mater, aut probata quaelibet apud homines fide-
 Quod si huiusmodi non fuerint consanguinita-
 tis castimoniarumque personae, multas anus nutu
 Ecclesia, quae & officium praebent, & beneficium
 accipiant ministrando: ut infirmitas quoque
 fructum habeat elemosynarum. Scio quosdam co-
 valuisse corpore, & animo aegrotare cepisse. Pe-
 riculosè tibi ministrat, cujus vultum frequenter
 attendis. Si propter officium clericatus aut viduae
 à te visitatur, aut virgo, nunquam domum solus
 introeas. Talesque habeto socios, quorum contum-
 bernio non infameris. Si lector, si acolytus, si psal-
 mista te sequitur, non ornentur veste, sed mori-
 bus: nec calamistro crispent comas, sed pudicitia
 habitu polliceantur. Solus cum sola, secreto
 absque arbitris ne se deas. Si familiaris est aliquis

*Mulierum
 familia-
 ritas cle-
 rico ca-
 venda.*

Gen. 3.

loquendum, habet nutricem majorem domus :
 virginem, viduam, vel maritatam; non est tam in-
 humana, ut nullam præter te habeat, cui se audeat
 credere. Cave omnes suspiciones : & quicquid
 probabiliter fingi potest, ne fingatur, ante devita.
 Crebra munuscula & sudariola, & fasciolas, & ve-
 stes ori applicatas, & degustatos cibos, blandasque
 & dulces literas sanctus amor non habet. Mel
 meum, lumen meum, meumque desiderium Chri-
 stus est. Omnes delicias & lepores, & risu dignas
 urbanitates, & cæteras ineptias amatorum in co-
 mædijs erubescimus, in seculi hominibus dete-
 stamur : quanto magis in monachis & clericis,
 quorum & sacerdotium proposito, & propositum
 ornatur sacerdotio? Nec hoc dico, quod aut in te,
 aut in sanctis viris ista formidem, sed quod in o-
 mni proposito, in omni gradu & sexu & boni &
 mali reperiantur: malorumque condemnatio, laus
 bonorum sit. Pudet dicere, sacerdotes idolorum,
 mimi, aurigæ, & scorta hæreditates capiunt : solis
 clericis & monachis hoc lege prohibetur, & non
 à persecutoribus prohibetur, sed à principibus
 Christianis. Nec de lege conqueror, sed doleo, tur-
 meruerimus hanc legem. Cauterium bonum est :
 sed quò mihi vulnus, ut indigeam cauterio? Pro-
 videri severaq; legis est cautio: & tamen nec sic re-
 franatur avaritia. Per fidei commissa legibus illu-
 dimus. Et Quasi majora sint Imperatorum scita
 quam Christi, leges timemus, & Evangelia con-
 temnimus. Sit hæres & mater filiorum, id est, gre-
 gis sui, Ecclesia : quæ illos genuit, nutrit, & pa-
 vit. Quid nos inferimus in matrem & liberos?
 Gloria Episcopi est, pauperum opibus providere.

De sper- IENOMINIA omnium sacerdotum, proprijs su-
 nentis fa- dere divitijs. Natus in paupere domo, & in tugurio
 cultati- rustico : qui vix milio & cibario pane in-
 bus, gientem ventrem saturare poteram: nunc similia
 & mella fastidio. Novi & genera & nomina pro-
 scium: in quo littore concha lecta fit, calleo: saporibus
 & viam discerno provincias, & ciborum me-
 pretiosorum raritas, ac novissime damna ipsa de-
 lectant. Audio praterea in senes & anus absque
 liberis quorundam turpe servitium. Ipsi apponunt
 matulam, obsident lectum, & purulentiam stoma-
 echi, & phlegmata pulmonis manu propria susci-
 piunt. Pavent ad introitum medicis: tremantibus
 que labijs, an commodius habeant, sciscitantur:
 & si paululum senex vegetior fuerit, periclitantur:
 simulatque latentiam mens intrinsecus avata
 torquetur. Timent enim, ne perdant ministerium,
 & vivacem senem Mathusalem annis com-
 parant. O QUANTA apud Deum merces, si unquam
 quisque in presenti pretium non speraret. Quantis
 ludoribus hereditas caesa expetitur? Minoris la-
 bore margaritum Christi emi poterat. DIVINAS
 scripturas sapius lege, imò nunquam de manibus
 tuis sacra lectio deponatur. Disce quod doceas:
 obtine eum, qui secundum doctrinam est, fidelem
 sermonem, ut possis exhortari in doctrina sana,
 & contradicentes revincere. Permane in his,
 quæ didicisti, & credita sunt tibi. sciens à quo di-
 diceris: paratus semper ad satisfactionem omni-
 poscenti te rationem, de ea, quæ in te est, spe-
 NO N confundant opera tua sermonem tuum: ne-
 cum in Ecclesia loqueris, tacitus quilibet respon-
 deat: cur ergo hæc dicis, ipse non facis? Delicatus

Matth. 13.

*De studio
 scriptu-
 rarum.*

Tit. 1.

2. Tim. 3.

1. Pet. 3.

*Clericus
 vita do-
 ctinam
 suam cõ-
 probat.*

magister est, qui pleno ventre de jeunijs disputat
 Accusare avaritiam & latro potest. SACERDOTIS *De obe-*
 Christi mens, vita, osq; concordet. *Esto subiectus dissentia.*
 pontifici tuo, & quasi anima tua parente suscipe. *Malac. 1.*
 Amare filiorum, timere servorum est. Si pater sum, *Loquitur*
 inquit, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi *de Helio-*
 est timor meus? Plura tibi in eodem viro observan- *doro Epi-*
 da sunt nomina: Monachus, pontifex, avunculus *scopo, cis-*
 tatus, qui te in omnibus, quae sancta sunt, docuit. *Il- jus nepos*
 lud etiam dico, quod Episcopi Sacerdotes se esse *hic Ne-*
 noverint, non Dominos: honorent clericos, quasi cle- *potianus,*
 ricos, ut & ipsis a clericis quasi Episcopis honor de- *Episcopo-*
 feratur. Scitum illud est oratoris Domitij: Cur ego, *rum effi-*
 inquit, te habeam ut principem, cum tu me non habeas *si iuxta*
 ut senatorem? Quod Aaron & filios eius, hoc esse *clericos.*
 Episcopum & presbyteros noverimus: unus Dominus, *Dictum*
 unum templum, unum sic etiam & ministerium. Re- *Domitij*
 cordamur semper quid Apostolus Petr^{us} praecipiat *Casaris.*
 sacerdotibus: Pascite eum, qui in vobis est, gregem *1. Pet. 2.*
 Domini, providentes non coacti, sed spontaneum secun-
 dum Deum: neque ut turpis lucri gratia, sed volun-
 tate: neque ut dominantes in clerum, sed forma
 facti gregis & ex animo: ut cum apparuerit princeps
 pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriae co-
 ronam. **DOCENTE** te in Ecclesia, non clamor po-
 puli, sed gemitus suscitetur. Lacrymae auditorum
 laudes tuae sint. Sermo presbyteri scripturarum
 lectione conditus sit. Nolo te declamatorem esse,
 & rabulam, garrulumque sine ratione, sed myste-
 riorum peritum, & sacramentorum Dei tui eru-
 ditissimum. Verba volvere, & celeritate dicendi
 apud imperitum vulgus admirationem sui face-
 re, **indoctorum hominum est.** *Attrita frons in-*
ter-

Concio-
natori
obser-
vanda.

*Præceptor
Hierony-
mi,
Luce. 6.*

terpretatur sapè quod nescit : & cum alijs suale
rit , sibi quoque usurpat scientiam. Præceptor
quondam meus Gregorius Nazianzenus , roga-
tus à me ut exponeret , quid sibi vellet in Luce
sabbathum *divte gèw gawoy*, eleganter lusit : Doce-
bote, inquit, super hac re in Ecclesia, in qua
mibi omni populo acclamante, cogaris invitus
scire, quæ nescis : aut certè si solus tacueris, solus
ab omnibus stultitiæ condemnaberis. Nil tam fa-
cile, quàm vilem plebeculam, & indoctam con-
cionem linguæ volubilitate decipere : quæ quic-
quid non intelligit, plus miratur. M. Tullius, apud
quem pulcherrimum illud elogium est, Demo-
sthenes tibi praripuit, ne esses primus orator : tu
illi, ne solus in oratione pro Quinto Ligario Gal-
lo, quid de favore vulgi, & de imperitis concio-
natoribus loquatur, attende, ne his fraudibus il-
ludaris. Loquor enim, quæ sum ipse nuper exper-
tus. Uaus quidam Poëta nominatus, homo pe-
ligeratus, cujus sunt illa colloquia poëtarum et
philosophorum, cum faceret Euripidem & Me-
nandrum inter se, & alio loco Socratem atque Ep-
picurum differentes : quorum ætates non annis,
sed seculis scimus fuisse disjungas : atque is quan-
tos plausus & clamores movet ? Multos enim
condiscipulos habuit in Theatro, qui literas si-
mul didicerunt. Vestes pullas æquè de vita, ut
candidas. ORNATUS & sordes pari modo fugi-
enda : quia alterum delicias, alterum gloriam
redolet. Non absque amictu lineo incedere, sed
pretium vestium linearum non habere, laudabile
est. Alioquin ridiculum & plenum de decoris, re-
serto marsupio, quod sudarium orariumque non

*In vesti-
bus obscu-
randa
Clavico.*

habeas, gloriari. Sunt qui pauperibus paulum tribuunt, ut amplius accipiant, & sub prætextu elemosynæ querunt divitias, quæ magis venatio appellanda est, quàm elemosyna. Sic bestia, sic aves, sic capiuntur & pisces. Modica in hamo esca ponitur, ut matronarum in eo lacu protrahantur. Sciat Episcopus, cui commissæ est Ecclesia, quem dispensationi pauperum curaque præficiat. Melius est non habere quod tribuas, quàm impudenter petere quod recondas. Sed & genus arrogantia est, clementerem te videri velle, quàm pontifex Christi est. Non omnia possumus omnes. Alius in Ecclesia oculus est, alius lingua, alius manus, alius pes, alius venter, & cætera. Lege Pauli epistolam ad Corinthios, ubi diversa membra unum corpus efficiunt. Nec rusticus tamen & simplex frater ideo se sanctum putet, si nihil nocuerit: nec parvus & eloquens linguam æstimet sanctitatem. **MULTO QUÆ** melius est è duobus imperfectis rusticitatem habere sanctam, quàm eloquentiam peccatricem. Convivia tibi vitanda sunt *De consularium*, maximè horum, qui honoribus *vivis non* tument. Turpe est ante fores sacerdotem Christi *instruendis*, crucifixi & pauperis, & qui cibo quoque vescatur alieno; inter lectores consulum, & milites excubare: iudicemque provincie melius est apud te prandere, quàm te in palatio. Quod si obrederis te facere hæc, ut roges pro miseris atque subjectis: iudex seculi plus desert clericis continenti, quàm divitiis: & magis sanctitatem tuam veneratur, quàm opes. Aut si talis est, qui non audiat clericos, nisi inter calices & phialas.

ere, caricas, piper, nuces, palmarum fructus, similam, mel, pistacia? Tota hortorum cultura vexatur, ut cibario non vescamur pane, & dum delicias sectamur, à regno cœlorum retrahimur.

Audio præterea, quosdam contra rerum hominumque naturam aquam non bibere: nec vesci pane, sed sorbitiunculas delicatas, & contrita olera, betarumque succum non calice sorbere, sed conchâ. Prò pudor, non erubescimus hujusmodi ineptijs: nec tædet superstitionis? Insuper etiam famam abstinentiæ in delicijs quærimus.

FORTISSIMUM jejunium est aqua & panis Sed quia gloriam non habet, & omnes pane & aquâ vivimus, quasi publicum & commune jejunium non putatur. Cave ne hominum rumusclos aucuperis: ne in offensam Dei populorum laude commutes. Si adhuc (inquit Apostolus) hominibus placere, Christi servus non essem. Desijt placere hominibus, servus factus est Christi PER bonam & malam famam, à dextris & à sinistris Christi miles graditur: nec laude extollitur: nec vituperatione frangitur: non divitijs tumer, non contrahitur paupertate, & læta contemnit & tristitia. Nolo te orare in angulis platearum, ne re-

sum iter precum tuarum frangat aura popularis. Vis scire quales Dominus quærat ornatus? Habeto prudentiam, justitiam, temperantiam, fortitudinem. His cœli plagis includere: hæc te quædriga in altum, velut aurigam Christi, ad metam concitum ferat. Nihil hoc monili pretiosius, nihil hæc gemmarum varietate distinctius. Ex omni parte decoraris, cingeris, atque protegeris: & hæc ornamenta tibi sunt & munimini, & tutamini: gemmæ

VER-

*Hic dicitur
innatur
luxus,
& crapa-
pula huius
jussu rem-
pore.*

*De fugi-
do vulgi
a plausu.*

Gal. 1.

2. Cor. 6.

Matt. 6.

*De vir-
tutibus
cardina-
libus.*

*Contra
detrac-
tionem.
Ps. 49.*

** con-
scientiã.*

Pro v. 2.

** non ig-
norare.*

*Castitas
clericorũ.*

vertuntur in scuta. CAVE quoque, ne aut
guam, aut aures habeas prurientes, id est, ne
ipse alijs detrahas, aut alios audias detrahen-
Sedens, inquit, adversus fratrem tuum detra-
bas: & adversus filium matris tuæ ponebas
dalum. Parce à detractiõne linguæ: custodi
monestuos, & scito, quia cuncta, quæ de alijs
queris, tuã * sententiã judicaris: in his
deprehendendas eris, quæ in alijs arguebas.
que vero justa est illa excusatio: Referen-
alijs, injuriam facere non possim, Nemo in
auditori libenter refert. Sagitta in lapidem
quam sigitur; interdum rebiliens percutit d-
tem. DISCAT detractor, dum te videt non
* erandire, non facile detrahere. Cum detra-
ribus (ait Salomon) ne commiscearis: quoniam
repentẽ veniet perditio eorum, & ruinam
que quis novit? tam videlicet ejus qui detrahit
quã illius, qui aurem accommodat detractori.
Officij tui est visitare languentes, non
matronarum ac liberos earum, & nobilium
rum * custodire secreta. Officij tui est non
lum oculos castos servare, sed & linguam
quam de formis mulierum disputas: nec quid
cujusquam domo agatur, alia domus per te no-
rit. HIPPOCRATES adjurat discipulos
antequam doceat, & in verba sua jurare com-
lit: extorquet sacramento silentium, sermo-
incessum, nã suetudinem, habitum morese, pro-
scribit. Quanto magis nos, quibus animarum
dicina commissã est, omnium Christianorum
mos quasi proprias amare debemus? Conso-
res potius nos in maceribus suis, quã con-

vas in prosperis noverint. FACILE contemhi-
 tur clericus, qui sapè vocatus ad prandium, ve-
 nire non recusat. Nunquam petentes, raro acci-
 piamus rogati. Nescio quo enim modo etiam i-
 ple, qui deprecatur ut tribuat, cum acceperis, vi-
 sionem te iudicat: & mirum in modum si rogan-
 tem contempseris, plus te posterius venera-
 tur. Prædicator continentia nuptias ne concii-
 liet. Qui Apostolum legit: Superest, ut qui ha-
 bent uxores, sic sint quasi non habentes: cur vir-
 ginem cogit ut nubat? Qui de monogamia sa-
 cerdos est, quare viduam hortatur, ut digama sit?
 Procuratores & dispensatores domorum aliena-
 rum atque villarum, quomodo possunt esse cleri-
 ci, qui proprias iubentur contemnere facultates?
 Amico quippiam rapere, furtum est, ECCLESIAM
 fraudare, sacrilegium est. Accepisse pauperibus
 erogandum, & esurientibus plurimis, vel cautum
 esse velle, vel timidum: aut (quod apertissimi-
 sceleris est) aliquid exinde subtrahere, omnium
 prædonum crudelitatem superat. Ego alter fame
 torqueor, & tu iudicas, quantum ventri meo sa-
 tis sit: aut divide statim quod acceperis, aut, si ti-
 midus dispensator es, dimitte largitorem, ut sua
 sponte ipse distribuat. Nolo sub occasione mea
 sacculus tuus plenus sit. Nemo me melius mea
 servare potest. OPTIMUS dispensator est, qui sibi
 nihil reservat. Coegisti me, Nepotiane charissi-
 me, lapidato jam virginitatis libello, quem sanctæ
 Eustochio Romæ scripseram, post annos de-
 cem rursus Bethleem ora referare, &
 confodiendum me linguis o-
 mnium prodere.

*Abstinē-
 diū a
 cōvivij.*

**miratur*

1. Cor. 7.

*De dispē-
 sandis
 bonis a-
 liorum. cō-
 Ecclesie.*

ut ostendam tibi variorum pulchritudinem florum: quid in se lilia habeant puritatis: quid rosa verecundiæ possideat: quid violæ purpura promittat in regno: quid rutilantium spondeat pictura gemmarum. Jam enim propitio Deo, *Luc. 9.* *Matt. 24.* iam tenes: jam in tectum atque solarium cum Petro Apostolo conscendisti. Totum quod apprehensâ manu insinuare tibi cupio, quod quasi doctus nauta post multa naufragia, rudem conor instruere vectorem, illud est, ut in quo litore pudicitia pirata sit noveris, ubi charybdis & *In medijs* radix omnium malorum avaritia, ubi Scyllæi *hostium* obtretratorum canes, de quibus Apostolus loquitur: *periculis* Ne mordentes invicem, mutuo consumamini: *visitur.* *Gal. 5.* quomodo in media tranquillitate securi, Lybicis interdum vitiorum syrtribus obruamur: quid venenatorum animantium, desertum hujus seculi nutriat. NAVIGANTES rubrum mare, in quo optandum nobis, ut verus Pharao cum *Exod. 14.* suo mergatur exercitu, multis difficultatibus ac periculis ad urbem maximam perveniunt. Utroque in litore gentes vagæ, imò belluæ habitant ferocissimæ. Semper solliciti, semper armati totius anni vehunt cibaria. Latentibus saxis vadisque durissimis plena sunt omnia, ita ut speculator & doctor in summa mali arbore sedeat, & inde regendæ & circumflectendæ navis dictata prædicet. Felix cursus est, si post sex menses supradictæ urbis portum teneant, à quo se aperire incipit Oceanus, per quem vix anno perpetuo ad Indiam pervenitur, & ad Gangem fluvium *Ges. 2.* (quem Phison sancta scriptura commemorat) qui circuit totam terram Evilath, & multa genera pigmen-

pigmentorum de paradisi dicitur fonte evehere. Ubi nascitur carbunculus & smaragdus, & margarita candentia, & uniones, quibus nobilium geminarum ardet ambitio, montesque aurei, quos adire propter gryphas & dracones, & immensarum corporum monstra hominibus impossibilia est, ut ostendatur nobis, quales custodes habeat avaritia. Quorsum ista? Perspicuum est, sine negotiatores seculi tanta sustinent, ut ad incerta perveniant perituraeque divitias, & servant cum animae discrimine quae multis periculis quaeque runc: quid Christi negotiatori faciendum est, qui venditis omnibus, quaerit pretiosissimam margaritam: qui totis substantiae suae opibus emit agrum, in quo reperiat thesaurum, quem necesse est effodere, nec latro possit auferre? Tu Vnao monachus esse vis, non videri, habeto curam non rei familiaris, cui renuntiando hoc esse ceperis, sed animae tuae. Sordes vestium, candida mentis indicia sint: vilis tunica contemptum seculi probet, ita dumtaxat, ne animus tumeat, ne habitus sermoque dissentiant. Balnearum fomenta non quaeras, qui calorem corporis jejuniorum refrigerare cupis extinguere. Quae & ipsa moderata sunt, ne nimia debilitent stomachum, & majorem perfectionem poscentia erumpant in cruditatem, quae parens libidinum est. Modicus ac temperatus cibis & carni & animae utilis est. Matrem ita vitade, ne per illam alias videre cogaris, quarum vultus cordi tuo haereant, & tacitum vivat subpectore vulnus. Ancillas, quae illi in obsequio sunt, tibi scias esse in insidijs: quanto vilior earum conditio, tanto facilior ruina est. Et Joannes Baptist

Matt. 13.

Ibidem.

Matth. 6.

Primum

praesepit

monachis

observandum.

Vestes.

Balnea.

Jejunia.

Cruditudo.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

Eccl. 31.

matrem sanctam habuit, pontificisque filius erat: *vitanda*
 & tamen nec matris affectu, nec patris opibus vin- *Ioannes*
 cebatur, ut in domo parentum cum periculo vi- *Baptista.*
 veret castitatis. Vivebat in eremo, & oculis de- *Luc. 1.*
 siderantibus Christum, nihil aliud dignabatur as- *Matt. 3.*
 piciere. Vestis aspera, zona pellicea, cibus locu- *Filij Pro-*
 sta, melque sylvestre: omnia virtuti & continen- *phetarū.*
 tiæ preparata. Filij prophetarum (quos mona- *4. Reg. 6.*
 chos in veteri legimus testamento) ædificabant *4. Reg. 4.*
 sibi casulas prope fluentia Jordanis, & turbis ur- *Cellula.*
 bium derelictis, polentâ & herbis a gregebus victi- *Studia.*
 tabant. Quamdiu in patria tua es habeto cellulam *Matt. 5.*
 pro paradiso, varia scripturarum poma decerpe: *Ibidem.*
 his utere delicijs, harum fruiere complexu. Si *Iob. 25.*
 scandalizat te oculus, pes, manus tua, projice ea. *Iob. 7.*
 NULLI parcas, ut soli parcas animæ. Qui viderit *Esa. 34.*
 (inquit Dominus) mulierem ad concupiscendum *Ge. 3.*
 eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Quis *Pauli cō*
 gloriabitur castum se habere cor? Astra non sunt *carne pig-*
 munda in conspectu Domini: quanto minus ho- *na.*
 mines, quorum vita tentatio est? Væ nobis, qui *1. Cor. 9.*
 quoties concupiscimus, toties fornicamur. In- *Rom 7.*
 ebriatus est, inquit, gladius meus in cœlo, mul- *Prov.*
 to amplius in terra, quæ spinas & tribulos gene-
 rat. Vas electionis, in cujus ore Christus reso-
 nat, macerat corpus suum, & subjicit servituti?
 & tamen cernit naturalem carnis ardorem suæ
 repugnare sententiæ, ut quod non vult, hoc age-
 re compellatur: & quasi vim patiens, vociferatur
 & dixit: Miser ego homo, quis me liberabit de
 corpore mortis hujus? Et tu te arbitraris absq; la-
 plu & vulnere posse transire: nisi omni custodiâ
 servaveris cor tuum, & cum Salvatore dixeris:

K

Ma-

Matt. 12. Mater mea & fratres mei hi sunt, qui faciunt voluntatem patris mei? Crudelitas ista pietas est. Videris quid alii sentiant (unusquisque enim suo

Tertius in sensu ducitur) *Mihi* oppidum carcer, & solitudo
cenobio, paradisus est. Quid desideramus urbium frequentiam, qui de singularitate censetur? Moyses ut

quàm op- tiam, qui de singularitate censetur? Moyses ut
pido vi- præflet populo Judæorum, quadraginta annis
viur. eruditur in eremo: pastor ovium, hominum factus est pastor.

Exod. 3. Apostoli de piscatione lacus Genetzaareth ad piscationem hominum transferunt.

Luc. 5. Tunc habentes Patrem, rete, naviculam, sequuntur Dominum, protinus omnia reliquerunt, portantes

Matt. 16. quotidie crucem suam, & ne virgam quidem

Luc. 9. in manu habentes. Hoc dico, ut etiam si clericatus te titillat desiderium, discas quod possis docere, & rationabilem hostiam offeras Christo. Na

Rom. 12. MILES antequam tyro, ne prius magister sis, antequam discipulus.

De viris Non est humilitatis mea, neque mensura

clericorum iudicare de clericis, & de ministris

tacendū. Ecclesiarum sinistram quippiam dicere. Habeant illi ordinem & gradum suum: quem si tenueris, quomodo tibi in eo vivendum sit, editus ad Nepotianum liber docere te poterit. Nunc Monachi incunabula moresque discutimus; & ejus monachi, qui liberalibus studiis eruditus in adolescentia, jugum Christi collo suo imposuit. Primumque tractandum est, utrum solus, an cum alijs in monasterio vivere debeas. Mihi placeat, ut habeas sanctorum contubernium, nec ipse te alijs doceas, & absque doctore ingrediaris viam, quam nunquam ingressus es, statimque tibi partem alteram declinandum sit, & errori pateas, Non plus aut minus ambules, quam necesse est.

Prestat alijs in monasterio vivere debeas. Mihi placeat,

monachū ut habeas sanctorum contubernium, nec ipse te

aut alijs doceas, & absque doctore ingrediaris viam,

quàm so- quam nunquam ingressus es, statimque tibi

partem partem alteram declinandum sit, & errori

vi- pateas, Non plus aut minus ambules, quam necesse

vers. est.

ne currens lasseris, moramque faciens obdormias. In solitudine cito subrepat superbia. Et si parumper jejuna verit, hominemque non viderit, putat se alicujus esse momenti: oblitusque sui, unde quò venerit, intus corde, lingua fors vagatur. Judicat contra Apostoli voluntatem alienos *Rom. 14o* seruos: quò gula poposcerit, porrigit manum: dormit quantum voluerit, facit quod voluerit, nullum veretur, omnes se inferiores putat, crebrisque in urbibus, quàm in cellula est: & inter fratres simulat verecundiam, qui platearum turbis colliditur. Quid igitur? Solitariam vitam reprehendimus? Minime quippe quam sæpè laudavimus. Sed de ludo monasteriorum hujuscemodii volumus egredi milites, quo eremi dura rudimenta non terreant, qui specimen conversationis suæ multo tempore dederint, qui omnium fuerint minimi, ut primi omnium fierent, quos nec esuries *Linc. 22o* aliquando, nec saturitas superavit, qui paupertate latantur: quorum habitus, sermo, vultus, incessus, doctrina virtutum est: qui nesciunt secundum quosdam ineptos homines demonum pugnantium contra se portenta confingere, ut apud imperitos & vulgi homines, miraculum sui faciant, & exinde lucra sectentur. Vidimus nuper, & planximus, Cæsi opes unius morte deprehensas, urbisque stipes, quasi in usus pauperum congregatas, stirpi & posteris derelictas. Tunc ferum, quod *4. Reg. 6o* latebat in profundo, supernata vit aqua, & inter palmarum arbores myrrha amaritudo monstrata est. Nec mirum: talem & socium & magistrum habuit, qui egentium famem suas fecit esse divitias, & miseris derelicta, in suam reservavit miseriam.

*I Reg. 25.
Luc. 12.*

Pio.

*Pertur-
bationes
mentis,*

*Vicandū
operi, non
otandū
monacho.
I. Cor. 9.*

*Ex. 1.
Georg.
Virgil.*

Quorum clamor tandem pervenit ad cœlum, & patientissimas Dei vicit aures: ut missus Angelus pessimus Nabal Carmelio diceret: Scilicet, hac nocte auferent animam tuam à te: quæ autem præparasti, cujus erunt? Volo ergo te & propter causas, quas supra exposui, non habitare cum matre, & præcipue ne aut offerentem delicatos cibos renuendo contristes, aut si acceperis, oleum igni adjicias: & inter frequentiam puellarum per diem videas, quod noctibus cogites. Nunquam de manu & oculis tuis recedat liber: psalterium discatur ad verbum. oratio sine intermissione vigil sensus, nec vanis cogitationibus patens. Corpus pariter & animus tendatur ad Dominum. Ira vince patientiâ. A M A scientiam scripturarum, & carnis vitia non amabis. Nec yacet mentis tua varijs perturbationibus. Quæ si pectori insederint, dominabuntur tui, & te deducunt ad delictum maximum. FACITO aliquid operis, ut semper diabolus inveniatur occupatum. Si Apostoli habentes potestatem de Evangelio vivere, laborabant manibus suis, ne quem gravarent: & alijs tribuebant refrigeria, quorum pro spiritualibus debebant metere carnalia, cur tu in usus tuos cultura non præpares? Vel fiscellam texe junco, vel canistrū lentis plecte viminibus: sarriatur humus, areolæ a quo limite dividantur. In quibus cum olerum jacta fuerint semina, vel plantæ per ordinem positæ, aquæ ducantur irrigua, ut pulcherrimorum versuum spectator assistas. Ecce supercilio clivoli tramitis undam elicit, illa cadens riuicula per lævia murmur saxa ciet, scatebrisque avertentia temperat arva. Inserantur ergo instructio

sa arbores vel gemmis, vel furculis, ut parvo post tempore laboris tui dulcia poma decerpas. Apum fabricare alvearia, ad quas te mittunt Salomonis proverbia, & monasteriorum ordinem ac regiam disciplinam in parvis dicere corporibus. Texantur & lina capiendis piscibus: scribantur & libri, ut & manus operetur cibos, & anima lectione saturet. In desiderijs est omnis otiosus. **ÆGYPTIORUM** monasteria hunc morem tenent, ut nullum absque opere ac labore suscipiant, non tam propter victus necessitatem, quam propter animæ salutem. Ne vagetur perniciosis cogitationibus mens, & instar fornicantis Hierusalem, omni transeunti divaricet pedes suos. Cum essim juvenis, & solitudinis me deserta vallarent, incensiva vitiorum ardoremque naturæ ferre non poteram: quem cum crebris jejunijs frangerem, mens tamen his cogitationibus æstuabat. Ad quædam edomandam eundem fratri, qui ex Hebrais crediderat, me in disciplinam dedi, ut post Quintilianiacumina, Ciceronis fluvios, gravitatemque Frontonis, & lenitatem Plinij, alphabetum discerem, & stridentia anhelantiaque verba meditaret. Quid ibi laboris insumpserim, quid sustinuerim difficultatis: quoties desperaverim, quotiesque cessaverim, & contentione discendi rursus inceperim, testis est conscientia tam mea, qui passus sum, quam eorum, qui mecum duxerunt vitam. Et gratias ago Domino, quod de amaro semine literarum dulces fructus *carpo. Dicam & aliud, quod in Ægypto viderim. Græcus adolescens erat in cœno- bio, qui nullâ abstinentiâ, nullâ operis magnitudine

*Ezec. 16
Prima
tentatio-
nes Hie-
ron. in
eremo.*

** capio.
Exemplū
de vineæ.*

*in carnis
stidine.*

dine flammam poterat carnis extinguere. Hinc
periclitantem pater monasterij hâc arte servavit.
Imperat cuidam viro gravi, ut iurgiis atque con-
vitijs insectaretur hominem, & post irrogatas in-
urias primus veniret ad querimoniam. Vocati
testes pro eo loquebantur, qui contumeliam fece-
rat. Flere ille contra mendacium. Nihil aliud
credere veritati: solus pater defensionem suam
callidè opponere: ne abundantiori absorberetur
tristitiâ. Quid multa? Ita annus ductus est. Quo
expleto interrogatus adolescens super cogitatio-
nibus pristinis. an adhuc aliquid molestiæ sustine-
ret. PAPA, inquit: vivere mihi non licet, & for-
nicari libeat? Hic si solus fuisset, quo ad iutores su-
perasset? Philosophi seculi solent amorem vete-
rem amore novo, quasi clavum clavo expellere.
Quod & Assæro Regi septem Principes fecere
Persarum, ut Vasthi Reginae desiderium, aliarum
puellarum amore compescerent. Illi vitium vitio
peccatum peccato medicantur: nos amore virtu-
tum vitia superemus. Declina, ait, à malo, & fac
bonum: inquire pacem, & persequere eam. Nisi
oderimus malum, bonum amare non possumus.
Quin potius faciendum est bonum, ut decline-
mus à malo. Pax quærenda, ut bella fugiamus.
Nec sufficit eam quærere, nisi inventam fugien-
temque omni studio persequamur, quæ exuperat
omnem sensum: in qua habitatio Dei est, dicente
Propheta: Et factus est in pace locus ejus. Pulchre
que pacis persequutio dicitur, juxta illud Aposto-
li: Hospitalitatem persequentes. ut non levi cita-
toque sermone, & (ut ita loquar) summis labijs
hospites invitemus: sed toto mentis ardore tenea-
mus,

*Philoso-
phi.*

Esth. 2.

Herodotus

Josephus

antiq. lu-

dan. lib.

vnd.

cap. 6.

Ps. 33.

Phil. 4.

Ps. 75.

Rom. 12.

mus, quasi afferentes secum de lucro nostro atque compendio. NULLA ars absque magistro discitur. Etiam muta animalia & ferarum greges duces sequuntur suos. In * avibus principes sunt. Grues unam sequuntur ordine literato. Imperator unus. Judex unus provinciae. Roma ut condita est, duos fratres simul habere Reges non potuit, & parricidio dedicatur. In Rebecca utero, Esau & Jacob bella gesserunt. Singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesiasticus suis rectoribus nititur. In navi unus gubernator: in domo unus dominus: in quovis grandi exercitu unus signum expectatur: & ne plura replicando fastidium legenti faciam, per haec omnia ad illud tendit oratio, ut doceam te non tuo arbitrio dimittendum, sed vivere in monasterio sub unius disciplina patris consortioq; multorum: ut ab illo discas humilitatem, ab alio patientiam: hic te silentium, ille doceat mansuetudinem. NON FACIAS quod vis, comedas quod juberis, habeas quantum acceperis, vestiarius quod acceperis, operis tui pensum persolvas: subjiciaris cui non vis, lassus ad stratum venias, ambulansque dormites, & necdum expleto somno surgere compellaris. Dicas tu plalum in ordine, in quo non dulcedo vocis, sed mentis affectus quaeritur, dicente Apostolo: Psallam spiritu, psallam & mente. Et: Cantantes in cordibus vestris. Legerat enim esse praecipuum. Psallite sapienter. Servias fratribus, hospitem laevos pedes, passus injuriam taceas: PRAEPOSITUM monasterij timeas ut dominum, diligas ut patrem. Credas tibi salutare quicquid ille

K 4

præ-

Monachus vivat sub obedientia.

**api bus. Opus rectoris principis in omni societate. Gen. 29.*

Propriam voluntatem abneganda Monacho.

1. Cor. 4. Ephes. 5. Ps. 46.

Simplex obedientiam

*via ser-
vanda.*

præceperit: nec de majoris sententia iudices, e-
jus officij est obedire, & implere quæ iussa sunt.
dicente Moyse: Audi Israel, & tace. Tantis oc-
cupatus negotijs, nullis vacabis cogitationibus.
& dum ab alio transis ad aliud, opusque succo-
dit operi, illud solum mente retinebis, quod age-
re compelleris. Vidi ego quosdam, qui postquam
renuntiavere seculo, vestimentis duntaxat & vo-
cis professione, non rebus, nihil de pristina con-
versatione mutarunt. Res familiaris magis aucta,
quàm imminuta. Tibi, cum in monasterio sus-
sisteris, hæc facere non licebit: & inolescente paulu-
tim consuetudine, quod primum cogebaris, ve-
le incipies: & delectabit te labor tuus, oblitusque
præteritorum, semper priora sectaberis, neque
quam considerans, quid alij mali faciant; sed
boni tamen facere debeas. NE QUÆ vero peccati-
um ducaris multitudo, & te pereuntium tur-
ba sollicitè, ut tacitus cogites: Quid ergo om-
nes peribunt, qui in urbibus habitant? Ecce
illi fruuntur suis rebus, ministrant Ecclesijs, ac-
cunt balneas, unguenta non spernunt: & tamen
in omni flore versantur. Ad quod & ante respondi,
& nunc breviter respondebo, me in presenti
opusculo non de clericis disputare, sed mona-
chum instituere. Sancti sunt clerici, & omnium
vita laudabilis. Ita ergo age, & vive in monaste-
rio, ut clericus esse merearis, & adolescentiam
tuam nullâ sordè commacules, ut ad altare Chri-
sti quasi de thalamo virgo procedas, & habeas de-
foris bonum testimonium, fœminaque nomen
tuum non noverint, & vulgum nesciant. Cùm ad
per-

Phil. 3.

*Non cu-
rasti
peccati-
um
multitu-
do.*

perfectam ætatem veneris (si tamen vita comes fuerit) & te vel populus, vel pontifex civitatis in clericum elegerit, agito quæ clerici sunt, & inter ipsos sectare meliores : QUIA in omni conditione & gradu optimis mixta sunt pessima. Ne ad scribendum citò proficias, & levi ducaris infaniâ. Multo tempore discere quod doceas. Ne credas laudatoribus tuis : imò irrisoribus aurem ne libenter accomodes : qui cum te adulationibus foverint, & quodammodo impotem mentis effecerint, si subito respexeris, aut ciconiarum deprehendes post te colla curvari, aut manu aunculas agitari a fini, aut æstuantem canis pro- tendi linguam. NULLI detrahas, nec in eo te sanctum putes, si cæteros laceres. Accusamus sæpè quod facimus, & contra nosmetipsos disertî, in nostra vitia invehimur, muti de eloquentibus judicantes. Nunquam ergo tales videas, nec hujusmodi hominibus appliceris : nec declines cor tuum in verba malitiæ, & audias. Sedens adversus statem tuam loquebaris, & adversus filium matris tuæ ponebas scandalum. Et iterum. Filij hominum : dentes eorum arma & sagittæ. Et alibi : Molliti sunt sermones ejus super oleum, & ipsi sunt jacula. Et apertius in Ecclesiaste : Sicut mordet serpens in silentio, sic qui fratri suo occultò detrahit. Sed dices : Ipse non detraho, alijs loquentibus facere quid possum ? Ad excusandas excusationes in peccatis ista præ tendimus. Christus arte non deluditur Nequaquã mea, sed Apostoli sententia est : Nolite errare Deus non irridetur. Ille in corde, nos videmus in facie. Salo-

L 5

mon

*Non am-
brosium
munus
docendi
vel scri-
bendi.*

*Contra
detra-
ctionem.*

Pf. 49.

Pf. 56.

Pf. 54.

Ecc. 10.

*Non mu-
dien di
obtrac-
tores.*

Gal. 6.

1. Reg. 16.

- Prov. 25.* non loquitur in Proverbijs: Ventus aquilo dissipat nubes, & vultus tristis linguas detrahentium. Sicut enim sagitta si mittatur contra duram materiam, nonnunquam in mittentem revertitur, & vulnerat vulnerantem, illudque completur: Faciunt in arcum pravum. Et alibi: Qui mittit in altum lapidem, recidet in caput eius: ita detractor cum tristem faciem viderit audientis, imò ne audientis quidem, sed obturantis aures suas, ne audiat iudicium sanguinis, illicò conticescit, pallent vultus, hærent labia, saliva siccatur. Unde idem
- Prov. 24.* vir sapiens: Cum detractoribus, inquit, ne miscearis, quoniam repente veniet perditio eorum, & ruinam utriusque quis novit? tam scilicet eius qui loquitur, quam illius qui audit loquentem. VERITAS angulos non amat, nec querit susurrone. Timotheo dicitur: Adversum presbyterum accusationem citò ne receperis. Peccantem autem coram omnibus argue, ut ceteri metum habeant. Non est facile de peccata ætate credendum, quam & vita præterita defendit, & honorat vocabulum dignitatis. Verum quia homines sumus, & interdum contra annorum maturitatem puerorum vitijs labimur, si me vis corrigi delinquentem, aperte increpa: tantum ne occultè mordeas. Corripiet me iustus in misericordia & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Præcepit Dominus peccantes in os argui debere secreto, & adhibito teste: & si audire noluerint, referri ad Ecclesiam, habendosque in malum quasi pertinaces, ethnicos & publicanos. Hæc expressius lo-

quor, ut adolescentem meum & iniquum & au-
 rium prurigne liberent: & renatum in Christo, *Ephes. 5.*
 sine ruga & macula quasi pudicam virginem ex- *2 Cor. 11.*
 hibeam, sanctumque tam mente, quam corpore. *1 Cor. 7.*
 ne solo nomine gloriatur, & absque oleo bono-
 rum operum, extincta lampade, excludatur a *Matt. 25.*
 sponso. Habes ibi sanctum doctissimumque Pon-
 tificem Proculum, qui viva & presenti voce no- *Proculus*
 stras schedulas superet, quotidianisque tractati-
 bus iter tuum dirigat: nec patiat te in partem
 alteram declinando, viam relinquere regiam.
 UTINAM quod renuntiamus seculo, volunta- *Renuntia-*
 tis sit, non necessitatis: & paupertas habeat expe- *tio volu-*
 dita gloriam, non illata cruciatum. Caterum jux- *taria.*
 ta miseria hujus temporis, & ubique gladios
 ferventes, satis dives est qui pane non indiget:
 nimium potens, qui servire non cogitur. San-
 ctus Exuperius Tolosæ Episcopus, vidua Sarc- *Exuperij*
 pentis imitator, esuriens pascit alios: & ore pal- *hospitabi-*
 lente jejunijs fame torquetur aliena omnemque *tas.*
 substantiam Christi visceribus erogavit. Hujus è *3. Reg. 17.*
 vicino sectare vettigia: aut si perfecta desideras,
 cum Abraham de patria tua, & cognatione *Gen. 12.*
 tua, & perge quò nescis. Si habes substantiam, *Heb. 11.*
 vende, & da pauperibus. Si non habes, grandi *Pauper-*
 onere liberatus es. NUDUM Christum nu- *tatu con-*
 dus sequere. Durum, grande, diffi- *siliam.*
 cile, sed magna sunt præmia. *Matt. 19.*

XVI. Hieronymus Paulino monacho, & juveni eloquenti, postea Nolano Episcopo. Respondet ab eodem antè laudatus, & sicut rogatus erat, præsertim illi formam vivendi, talemque monachi institutionem, quæ omnibus vera pietatis studiosis egregiè quadrat.

- Matt. 12.** **B**onus homo de bono cordis thesauro profert ea quæ bona sunt: & ex fructibus arbor cognoscitur. Metiris nos virtutibus tuis, & parvo magnus extollis: ultimamque partem contrivis occupas, ut patrisfamilias iudicio proveharis. Quid enim in nobis, aut quantum est, in doctrinæ vocis mereamur præconium? ut illo ore quo religiosissimus princeps defenditur, humiles modicique laudemur? Noli igitur frater charissime, annorum nos aestimare numero: nec sapientiam canos reputes, sed canos sapientia, Solomon testante: Cani hominis prudentia est.
- Sap. 4.** Nam & Moyses septuaginta presbyteros jubetur eligere, quos ipse sciret esse presbyteros: utique non ævo, sed prudentiâ judicandos. Et
- Dan. 13.** Daniel adhuc puer longævus iudicat, atque impudicos senes ætas lasciva condemnat. Noli, inquam, fidem pensare temporibus, nec me idcirco meliorem putes, quod prior in Christi exercitu cœperim militare. Paulus Apostolus, vas electionis de persecutore mutatus, novissimus in ordine, primus in meritis est: quia extremus licet, us omnibus laboravit. Judas proditor amici magistri Salvatoris arguitur voce, & Virgil, nodum informis læti, trabe necit ab alta. At e-

contrario latro crucem mutat paradiso, & factus homicidij pœna martyrium. Subitus calor longum vincit teporem. Denique & tu auditâ sententiâ Salvatoris: Si vis perfectus esse, vade, vende cuncta quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me: verba vertis in opera, & nudam crucem nudus sequens, expeditior & levior scandis scalam Jacob. Tunicam mutas cum animo, nec pleno marsupio gloriosas sordes appetis: sed puris manibus, & candido pectore pauperem te & spiritu & operibus gloriaris. CRATES ille Thebanus homo quondam ditissimus, cum ad philosophandum Athenas pergeret, magnum auri pondus abjecit: ne putavit se posse simul & virtutes & divitias possidere. Nos suffarinati auro Christum pauperem sequimur: & sub prætextu elemosynæ pristinis opibus incubantes, quomodo possumus aliena fideliter distribuere, qui nostra timidè reservamus? PLENIUS venter faciliè de jejunijs disputat. Non Hierosolymis fuisse, sed Hierosolymis bonè vixisse, laudandum est.

Quia igitur fraternè interrogas, per quam viam incedere debeas, revelatâ tecum facie loquar. Si officium vis exercere presbyteri, si Episcopatus te vel opus, vel honor fortè delectat, vive in urbibus & castellis, & aliorum salutem fac lucrum animæ tuæ. Sin autem cupis esse, quod diceris, monachus, id est solus, quid facis in urbibus, quæ utique non sunt solorum habitacula, sed multorum? HABET unumquodque propositum principes suos: Romani principes imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones: Philosophi

*Paulinus
se pauperem
fecit.
Matt. 19.*

Gen. 28.

*Crates
opes abiecit.*

proponant sibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Aristotelem: Poetae amulentur Homerum, Vergilium, Menandrum, Terentium: Historici, Thucydidem, Salustium, Herodotum, Livium: Oratores, Lyfiam, Gracchos, Demosthenem, Tullium. Et ut ad nostra veniamus, Episcopi & Presbyteri habeant in exemplum Apostolos, & Apostolicos viros: quorum honorem possidentes,

Clericorum principes. habere nitantur & meritum. Nos autem habeamus propositi nostri principes, Paulos, Antonios, Julianos, Hilariones, Macarios. Et ut ad auctoritatem scripturarum redeam, noster princeps Helias, noster Helisæus, nostri duces filij prophetarum, qui habitabant in agris & solitudinibus, & faciebant sibi tabernacula prope fluentia Jordani-

Filij Rechab. nis. De his sunt & illi filij Rechab, qui vinum & ficeram non bibebant, qui morabantur in tentorijs, qui Dei per Hieremiam voce laudantur, & promittitur eis,

Filij Ionadab. quod non deficiat de stirpe eorum vir stans coram Domino. Et Jonadab filij sunt, qui in tabernaculo semper habitantes, ad extremum propter irruptionem Chaldaici exercitus, Hierosolymam intrare compulsi, hanc primam captivitatem sustinuisse dicuntur, quod post solitudinis libertatem, urbe quasi carcere sunt reclusi.

Secessus quarendus monacho. Obsecro itaque te, ut quoniam sanctæ fororis tuæ ligatus es vinculo & non peritus expedito petgis gradu, sive hic, sive ibi, multitudines hominum, & officia, & salutationes, & convivia veluti quasdam cathenas fugias voluptatum. Si t

Vita monachi. vilis vespertinus cibus, holera & legumina interdumque pisciculos pro summis ducas delicijs. Qui Christum desiderat, & illo pane vescitur non qua-

qua-

quærit magnoperè, de quàm pretiosis cibus stercus conficiat. Quicquid post gulam non sentitur, idem tibi sit quod panis & legumina. Habes adversus Jovinianum libros de contemptu ventris & gutturis plenius differentes. SEMPER in manu tua sacra lectio. Frequenter orandum, & flexo corpore mens erigenda ad Dominum. Crebræ vigiliæ, & ventre vacuo sæpius dormiendum. Rumusculos, & gloriolas, & palpantes adulatores quasi hostes fuge. Pauperibus & fratribus refrigeria sumptuum manu propria distribue. RARA est in hominibus fides. Non credis verum esse quod dico? Cogita Judæ loculos. Humilitatem vestium tumentis animo non appetas. SECLARUM & maximè potentum consortium devita: Quid tibi necesse est ea videre crebrius, quorum contemptu monachus esse cœpisti? Soror præcipue tua matronarum declinet consortia. Nec inter sericas vestes & gemmas circumfudentium feminarum se sordidatam aut doleat, aut miretur: quia alterum propositi pœnitentia, alterum jactantiæ seminarium est. Cave, ne quasi fidelis & famulus tuorum quondam dispensator, alienam pecuniam distribuendam accipias. Intelligis quid loquar. Dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. HABETO simplicitatem columbæ, ne cuiquam machineris dolos; & astutiam serpentis, ne aliorum supplanteris insidijs. Non multum distat in vitio, vel decipere posse, vel decipi Christianum. Quem senseris tibi aut semper, aut crebrò de nummis loquentem, exceptâ elemosynâ, quæ indifferenter omnibus patet, institorem potius habeto, quàm monachum.

Præ

Lectio.

Oratio.

Vigilia.

Jejunia.

Adulatores.

Elemo-

syna.

Joan. 12.

Vestes.

Fugienda:

consortia.

2. Tim. 2.

Simplici-

tas cum

pruden-

tia con-

jungenda.

Matt. 10.

Præter victum & vestitum, & manifestas necessitates nihil unquam cuiuslibet tribuas, ne sibi panem canes comedant. Verum Christi templum anima credentis est: illam exorna, illam vesti, offer donaria, in illa Christum suscipe. Quæ utilitas est parietes fulgere gemmis, & Christum paupere fame periclitari? Jam non sunt tua, quæ possides, dispensatio tibi credita est. Memento Ananiæ & Sapphiræ: illi sua timide servaverunt. Tu considera, ne Christi substantiam imprudenter effundas, id est, ne immoderato iudicio recte pauperem tribuas non pauperibus, & secundum dictum prudentissimi viri liberalitate liberalitas pereat. Noli respicere ad phaleras, & nomina vetera Catonum: Ego te, inquit, intus & in cute novi: ESSE Christianum grande est, non videri. Et nescio quomodo plus placet mundo, qui Christo displicet. Hæc non, sicut ajunt, sus minervam, sed ingredientem pelagus, amicus amicum monui, quæri meam à te facultatem malens, quam voluntatem: ut in quo ego lapsus sum, tu firmo pergeres gradu. Accingere quæso te, accingere. **Nihil** sine magno vita labore dedit mortali bus. Nobilem te Ecclesia habeat, ut prius habuit senatus. **PRÆPARA** divitias tibi, quas quotidie eroges, & nunquam deficiant, dum viget ætas, dum nondum canis spargitur caput, antequam subeant morbi tristisque senectus. Et labor & diræ rapiat inclementia mortis. Nihil in te mediocre esse contentus sum: totum summum, totum perfectum desidero.

Matt. 15.

Quæ & quibus donanda elemosina. Act. 5.

Epilogus.

Horat.

Virgil.

XVII. Hieronymus Leta, qua Toxozij conjux, & Paula puella mater erat campia, ut filiam ab initio Christo & virginitati consecraverit. Hac docetur filiam inde ab incunabulis instituere ad Christianam pietatem.

Propositum mihi est, sanctæ Marcellæ & tuis precibus invitatum, ad matrem, id est, ad te sermonem dirigere, & docere, quomodo institueres Paulam nostram debeas, quæ prius Christo consecrata est, quam genita: quam ante vovisti, quam utero concepisti. Igitur quæ de repromissionem nata est, dignam habeat ortu suo institutionem parentum. Samuel nutritur in templo Joannes in solitudine præparatur. Ille sacro crine venerabilis est, vinum & siceram non bibit, adhuc parvulus cum Domino sermocinatur: hic fugit urbes, zonâ pelliceâ cingitur, locustis alitur, & melle sylvestri: & in typum penitentia prædicta tortuosissimi animalis vestitur exuvijs. Si c erudienda est anima, quæ futura est templum Dei: nihil aliud discat audire, nihil loqui, nisi quod ad timorem Dei pertinet. Turpia verba non intel- ligat, cantica mundi ignoret. Adhuc tenera lingua Psalmis dulcibus imbuatur. Procul sit ætas lasciva puerorum: ipsa puellæ & pedisequæ à secularibus consortijs arceantur, ne quod malè didicerint, pejus doceant. Fiant ei literæ vel buxæ vel eburnæ, & suis nominibus appellentur. Ludent in eis, ut & lusus ipse eruditio sit. Et non solum ordinem teneat literarum, ut memoria nominum

Samuelis
& Joannes
us can-
catio.

1 Reg 30
Luc. 1.
Matth. 30

id
primò dis-
secundum

Quomo-
do ad li-
teras an-
manda
juvèntus.

ia

in canticum transeat : sed & ipse inter se creb-
 ordo turbetur, & medijs ultima, primis media
 sceantur : ut eas non sono tantum, sed & visu no-
 verit. Syllabas jungat ad præmium; & quibus
 ætas deliniti potest, munusculis invitetur. *Hæc*
 & in discendo socias, quibus invideat, quarum
 laudibus mordeatur. Non objurganda est si ra-
 dior sit : sed laudibus excitandum est ingenium
 ut & vicisse gaudeat, & victa doleat. Cavendum
 in primis, ne oderit studia : ne amaritudo eorum
 præcepta in infantia, ultra rudes annos transeat.
 Ipsa nomina, per quæ consuevit paulatim verba
 contexere, non sint fortuita, sed certa & coacer-
 vata de industria, Prophetarum videlicet atque
 Apostolorum. Magister probæ ætatis & viræ
 que eruditionis est eligendus: nec puto erubescit
 vir doctus id facere in propinqua vel nobili vir-
 gine, quod Aristoteles fecit in Philippi filio, ut ipse
 librariorum utilitate in ista traderet literarum.
 Non sunt contemnenda quasi parva, sine quibus
 magna constare non possunt. Ipse elementorum
 sonus & prima institutio præceptorum, aliter de
 erudito, aliter de rustico ore profertur. Unde &
 tibi est providendum, ne ineptis blanditijs scemi-
 narum, dimidiata dicere verba sibi consuescat, &
 in auro atque purpura ludere : quorum alterum
 linguæ, alterum moribus officit: ne discat in tene-
 ro, quod er postea dediscendum est. Grachorum
 eloquentiæ multum ab infantia sermo matris
 contulisse scribitur. Hortensij oratio inter pater-
 nos sinus coaluit. **DIFFICULTER** eraditur
 quod rudes animi perbiberunt. Lanarum con-
 chyliam quis in pristinum candorem revocet? Re-
 cen-

*Magister
 eligendus.*

*Ne discat
 infantes,
 quod de-
 discen-
 sibus sit.*

cens testa diu & saporem retinet, & odorem, quo
 primū imbuta est Græca narrat historia, Ale-
 xandrum potentissimum Regem, orbisque domi-
 torem, & in moribus, & in incessu, Leonidis pæ-
 dagogi sui non potuisse carere vitijs, quibus ad-
 huc parvulus fuit infectus. PROCLIVIS est e-
 nim malorum æmulatio: & quorum virtutes af-
 sequi nequeas, citò imitaris vitia. Nutrix ipsa
 non sit temulenta, non lasciva, non garrula: ha-
 beat modestam gerulam, nutricium gravem. Sic
 omnibus amabilis, & universa propinquitas ro-
 sam ex se natam gaudeat. Ipse habitus & vesti-
 tus doceat eam, cui promissa sit. Cave ne aures
 ejus perforas, ne cerusâ & purpurissâ consecra-
 ta Christo ora depingas, nec collum auro & mar-
 garitis premas, nec caput gemmis oneres, nec
 capillum irrufes. & ei aliquid de gehennæ igni-
 bus auspiceris. Habeat alias margaritas, quibus
 postea venditis, emptura est pretiosissimum mar-
 garitum. Prætexata nobilissima quondam scæ-
 mina, jubente viro Hymetio, qui patruus Eusto-
 chij virginis fuit, habitum ejus cultumque muta-
 vit: & neglectum crinem mundano more pexuit,
 vincere cupiens & virginis propositum, & ma-
 tris propositum: & ecce tibi eadem nocte cer-
 nit in somnis venisse ad se Angelum terribili vo-
 ce minitantem pœnas, & hæc verba frangen-
 tem: Tu ne ausa es viri impetium præferre
 Christo? Tu caput virginis Dei tuis sacrilegis
 attridare manibus, quæ jam nunc arescent, ut
 sentias excruciatâ quid feceris: & finito mense
 quæto ad inferna duceris. Sin autem persevera-
 veris in scelere, & marito simul orbaberis, & filijs.
 Omnia

*Horat.**Alexan-
der.**Nutrix.**Habitus.**Fugienda
mundi**ornamē-
ta.**Exempl.**de Præ-
texata.*

Omnia per ordinem expleta sunt, & seram mitem
 penitentiam, velox signavit interitus. Sic ubi
 1. Cor. 3. scitur Christus violatores templi sui, sic gemitus
 & pretiosissima ornamenta defendit. Et hoc re-
 li non quod insultare velim calamitatibus inie-
 cium: sed ut moneam, cum quanto metu & ca-
 1. Reg. 2. tione servare debeas, quod Deo spondisti. Ha-
 1. Tim. 3. c. 1 sacerdos offendit Deum ob vitia liberorum.
 Tit. 1. Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit
 1. Tim. 2. xuriosos, non subditos. At e contrario de muliere
 scribitur, quod salva fiet per filiorum generatio-
 nem, si permanserit in fide & charitate, & sanctifi-
 catione cum pudicitia. Si perfecta aetas & sui po-
 ris imputatur parentibus, quanto magis laetitia
 & fragilis, quae juxta sententiam Domini ignorat
 dextram & sinistram, id est, boni & mali differen-
 tiam? Si sollicita provides, ne filia percussoria
 vipera, cur non eadem curam provideas, ne feriat
 Cur a pa- tur a mallo universa terra? ne bibat de aureo
 tentis in calice Babylonis? ne egrediatur cum Dina, & ve-
 aducan- lit videre filias regionis alienae? ne ludat pedibus
 da prole ne trahat tunicas? **VENENA** non dantur, nisi
 si. melle circumlita, & vitia non decipiunt, nisi sub
 specie umbraeque virtutum. Offerre nec ne fi-
 liam, potestatis tuae fuit (quanquam alia sit tua
 conditio, quae prius eam vovisti, quam concipe-
 res) ut autem oblatam non negligas, ad pericu-
 lum tuum pertinet. Qui claudam & mutilam, &
 Lev. 22. quolibet sorde maculatam obtulerit hostiam la-
 Malac. 1. crilegij reus est: quanto magis, qui partem cor-
 poris sui, & illibatae animae puritatem Regis am-
 Quid fa- plexibus parat, si negligens fuerit, punietur? Post-
 sionum quam grandiuscula esse coeperit, in exemplum
 spon-
 boni
 zentib
 plo.
 & fre
 per
 Apoc
 Imite
 bicul
 rita e
 Emu
 filia
 ratis
 bicul
 tur i
 vide
 rent
 volu
 tine
 dam
 finis
 bibe
 ata
 ulq
 bal
 ston
 pi
 hoc
 riu
 Ali
 in r
 tur

sponsi sui crescere sapientiã, ætate apud Deum & homines, pergat ad templum veri patris cum parentibus suis, sed cum illis non egrediatur è templo. Quarant eam in itinere seculi inter turbas & frequentiam populorum, & nusquam alibi reperiant, nisi in adyto scripturarum, Prophetas & Apostolos de spiritualibus nuptijs sciscitantem. Imitetur Mariam, quam Gabriel solam in cubiculo suo reperit: & ideò forsitan timore perterrita est, quia virum, quem non solebat, aspexit. Emuletur eam, de qua dicitur: Omnis gloria ejus filie regis ab intus. Loquatur & ipsa electo, charitatis jaculo vulnerata. Introduxit me Rex in cubiculum suum. Nunquam exeat foras: non vescatur in publico, id est, in parentum convivio, ne videat cibos quos desideret. Et licet quidam putent majoris esse virtutis præsentem contemnere voluptatem: tamen ego arbitror securioris continentie esse, nescire quod quæras. Legi quondam in scholis puer: **ÆGR** reprehendas, quod finis consuescere. Discat jam nunc & vinum non bibere, in quo est luxuria. Ante annos robustæ ætatis periculosa est teneris & gravis abstinencia, usque ad id tempus, si necessitas postulaverit, & balneas adeat, & vino utatur modico propter stomachum, & carniæ edulio sustentetur, ne prius deficient pedes, quàm currere incipiant. Et hoc dico juxta indulgentiam, non juxta imperium, timens debilitatem, non docens luxuriam. Alioqui quod Judaica superstitio ex parte facit in rejectione quorundam animalium atque escarum, quod & Indorum Brachmani; & Ægyptio-

*puella
grande-
scenti.*

Luc. 2.

*Maria
exemplã*

Luc. 1.

Ps. 44.

Cant. 2.

Vitanda

mundi

contagia.

*Vini ab-
stinencia.*

rum

*Tertul-
lianus.*

rum Gymnosophista in polentæ & scorizæ & ps-
morum solo observant cibo, cur virgo Christi
non faciat in toto? Sitanti vitrum, quare non
majoris sit pretij margaritum? Quæ nata est
promissione, sic vivat, ut illi vixerunt, qui de re-
promissione generati sunt. Æqua gratia æquum
habeat & laborem. Surda sit ad organa Tibia, ly-
ra, cythara, cur facta sint, nesciat. Reddat tibi pen-
sum quotidie de scripturarum floribus carptum.
Disca Græcorum versuum numerum. Sequatur
statim & Latina eruditio: quæ si non ab initio co-
tinerem composuerit, in peregrinum sonum lin-
gua corrumpitur, & externis vitijs sermo pa-
trius sordidatur. Te habeat magistram, te rudis
miretur infantia. NIHIL in te & in parte suo
videat, quod si fecerit, peccet. Mementote vos
parentes virginis, magis eam exemplis doceri
posse, quàm voce. Cito flores pereunt: cito vio-
las, & lilium, & crocum pestilens aura corrumpit.
Nusquam absque te procedat in publicum, Basili-
cas martyrum & Ecclesias sine matre non ad-
eat. Nullus ei juvenis: nullus cincinnatus arti-
deat. Vigiliarum dies & solennes pernoctationes
sic virguncula nostra celebret, ut ne tranversum
quidem unguem à matre discedat. Nolo de an-
cillulis suis aliquam plus diligat, cujus crebro au-
ribus infurret. Quicquid uni loquitur, hoc om-
nes sciant. Placeat ei comes, non compta, acque
formosa atque lasciva, quæ liquido gutture car-
men dulce moduletur: sed gravis, pallens, sordi-
data subristis. Præponatur ei probæ fidei ac mo-
rum & pudicitæ virgo veterana, quæ illam do-
ceat & alluescat exemplo ad orationes & psalmos

*Virgo ve-
terana
puella
magistra.*

nocte
TIA,
tricum
erit
inveni
tion
quod
sear &
gremi
ce duc
lera &
ta pare
ta cor
& lino
longiu
sum lo
statim
splice
ga & i
hebd
Exper
fuerit
res lli
fides a
cet co
jeuni
petes
in me
In C
dend
quis
lia

nocte confurgere, manè hymnos canere. TER-
 TIA, sexta, nonâ horâ stare in acie quasi bella-
 tricem Christi, accensâque lucernâ reddere sa-
 crificium vespertinum. Sic dies teanseat, sic nox
 inveniatur labori. ORATIONI lectio, le-
 ctioni succedat oratio. Breve videbitur tempus,
 quod tantis operum varietatibus occupatur. Di-
 scat & lanam facere, texere colum, ponere in
 gremio calathum, rotare fufum, stamina polli-
 ce ducere. Spernat bombycum telas, serum vel-
 lera & aurum in fila lentescens. Talia vestimen-
 ta paret, quibus pellatur frigus, non quibus vesti-
 ta corpora nudentur. Cibus ejus olusculum sit,
 & similia, raroque pisciculi. Et ne gula præcepta
 longius traham, de quibus in alio loco plenius
 sum locutus, sic comedat, ut semper efuriat: ut
 statim post cibum possit legere & psallere. Di-
 splicent mihi, in teneris maximè ætatibus, lon-
 ga & immoderata jejunia, in quibus junguntur
 hebdomades, oleum in cibo, ac poma vetantur.
 Experimento didici, a sellum in via cum lassus
 fuerit, diverticula querere. Faciant hoc cultor-
 es Iudis & Cybeles, qui gulosâ abstinentiâ Pha-
 sidis aves, ac fumantes turtures vorant, ne scili-
 cet cerealia dona contaminent. Hoc in perpetuo
 jejunio sit præceptum, ut longo itineri vires per-
 petues superent: ne in prima mansione currentes,
 in medijs corruamus. Cæterum ut antè scripsi,
 IN QUADRAGESIMA continentis vela pan-
 denda sunt, & tota aurigæ retinacula e-
 quis laxanda properantibus. Quamquam a
 lia sit conditio secularium, alia virginum.

*Vestes.**Cibus.**Jejunia**immoderata.**Quadragesima**Jejuniis.**&*

& monachorum. Secularis homo in quadragima ventris ingluviem decoquit, & in coclearum morem succo vicitans suo, futuris dapibus aegitina aqualiculum parat. Virgo & monachus in quadragesima suos admittat equos, ut sibi minuerint semper esse currendum. Finitus labor major, infinitus moderatior est. Ibi enim respiramus, hic perpetuo incedimus. Si quando ad urbana pergis, domi filiam non relinquis: nescis sine te nec possit vivere: & cum sola fueris, peritimescat. Non habeat colloquia secularium, non malarum virginum contubernia. Non inter nuptijs servulorum, neque familiae pestilentibus miscatur. Mihi omnino in adulta virgine lavacra displicent, quæ seipsam debet erubescere, & nudam videre non posse. Si enim vigilijs & jejunijs macerat corpus suum, & in servitutem redigit: si flammam libidinis, & incensus ferventis ætatis extinguere cupit continentia frigore: si appetitis sordibus turbare festinat naturalem pulchritudinem; cur è contrario balnearum fomentis sopitos ignes suscitatur? Pro gemmis & serico divinos codices amet, in quibus non aurum & pellis Babylonicæ vermiculata pictura, sed ad fidem placeat emendata & erudita distinctio. Discat primò Psalterium, his se canticis avocet, & in proverbij Salomonis erudiat, ad vitam. In Ecclesiaste consuecat, quæ mundi sunt calcet. Iob Virtutis & patientiæ exempla sectetur. Ad Evangelia transeat, nunquam ea postura de manibus: Apostolorum acta & epistolas totâ cordis imbibat voluntate. Cùmque pectoris sui cellularium

*Lavacra
improbatur.*

1 Cor. 9.

*Quæ di-
scenda pia
juvènti.*

larium his opibus locupletaverit, mandet memoria Prophetas, Pentateuchum, & Regum, & Paralipomenon libros, Esdra quoque & Heliae volumina. Ad ultimum sine periculo discat Canticum Canticorum; ne si in exordio legerit, sub carnalibus verbis spiritualium nuptiarum epithalamium non intelligens vulneretur. Caveat omnia apocrypha. Et si quando ea non ad dogmatum veritatem, sed ad signorum reverentiam legere voluerit, sciat non eorum esse, quorum titulis prænoscuntur, multaque his admixta vitiosa, & grandis esse prudentiæ aurum in luto quærere. Cypriani opuscula semper in manu teneat. Athanasij epistolas, & Hilarij libros inoffenso decurrat pede. Illorum tractatibus, illorum delectetur ingenijs, in quorum libris pietas fidei non vacillet. Cæteros sic legat, ut magis judicet, quàm sequatur. Nutriatur in monasterio: sit inter virginum choros, jurare non discat, mentiri sacrilegium putet, nesciat seculum, vivat angelicè, sit in carne sine carne, omne hominum genus sui simile putet. Melius tibi est desiderare absentem, quàm pavere ad singula, quid loquatur, cum quo loquatur, cui annuat, quem libenter aspiciat. Trade

Apocrypha fugienda.

Qui Patres legendi.

In Bethleem cupis mitti puellam.

L

præ-

- Gen. 1.* præcederes filiam, & primam Dei sententiam secundam Evangelij lege mutares. Nec tu parvipenderes aliorum desideria liberorum, sed teipsum magis offerres Deo. Sed quia tempus est amplexandi, & tempus longe fieri à complexibus, &
- 1. Cor. 7.* uxor non habet potestatem corporis sui, & unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat in Domino: & qui sub iugo est, ita debet currere, ne in luto comitem derelinquat, totum redde in sobole, quod in te interim distulisti.
- Exemplū* Anna filium quem Deo voverat, postquam obtulit in tabernaculo, nunquam recepit: indecens *Anna* arbitrata, ut futurus Propheta in eius domo cre-
matris sceret, quæ adhuc alios filios habere cupiebat.
- 1. Reg. 1.* Denique postquam concepit & peperit, non est ausa ad templum accedere, & vacua apparere coram Domino, nisi prius redderet quod debebat, taliq̃ immolato sacrificio reversa domum, quinque liberos sibi genuit, quia primogenitum Deo pepererat. Miraris felicitatem sanctæ mulieris? Imitare fidem. Ipse, si Paulam miseris, & magistrum & nutritium spondeo. Gestabo humeris balbutientia senex verba formabo, multo gloriosior mundi philosopho, qui non Regem Macedonum Babylonio periturum veneno, sed ancillam & sponsam Christi erudiam regnis cœlestibus offerendam.

XVIII. Hieronymus Gaudensio. Huic amico petenti respondet, docens de institutione Pacatula infanula, quibus nempe rudimentis imbuenda sit prima etas puella, praesertim quae virginitati consecratur. Proh pudor, quantoperè nunc discessimus est ab hac sancta & veteri liberorum educatione.

Causa difficilis parvule scribere, quae non intelligit quid loquaris, cujus animum nescias, de cujus voluntate periculose promittas: ut secundum praecleari oratoris exordium, spes in ea magis laudanda sit quam res. Quid enim hortaris ad continentiam, quae placentas desiderat? quae in sinu matris garrulâ voce balbutit: cui dulciora sunt mella, quam verba? Audiatur profunda Apostoli, quae anilibus magis fabulis delectatur? Prophetarum aenigmata sentiat, quam tristior garrulae vultus exagitat? Evangelij intelligat majestatem, ad cujus fulgura omnis mortalium sensus hebetatur? Ut parenti subjiciatur hortet, quae manu tenerâ ridentem verberat matrem? Itaque Pacatula nostra hoc epistolium post lecturam suscipiat. Interim modò literarum elementa cognoscat, jungat syllabas, discat nomina, verba consociet: atque ut voce tinnulâ ista meditetur, proponantur ei crustula, mulsâ praemia: & quicquid gustu suave est, quod vernat in floribus, quod rutilat in gemmis, quod blanditur in puppis, acceptura festinet. Interim & tenero tentet pollice fila ducere: rumpat saepe stamina, ut aliquando non rumpat: post laborem lusibus gestiat: de

Ab argu-
menti
narrandâ
difficili
tate.

Quid
primò &
quomodo
descendit.

matris pendeat collo, rapiat oscula propinquerum & psalmos mercede decantet. AMET quod cogitur discere, ut non opus sit, sed delectatio: non necessitas, sed voluntas. Sexus sœmineus suo

*A quibus
carvendū
puella.*

jungatur sexui: nesciat, imò timeat cum pueris ludere. Nullum impudicum verbum noverit. Et si fortè in tumultu familiæ discurrentis aliquid audiat, non intelligat. Matris nutum pro verbis ac monitis, & pro imperio habeat: Amet ut parentem, subjiciatur ut dominæ, timeat ut magistram. Cùm autem virgunculam rudem & edentulam septimus ætatis annus exceperit, & coeperit erubescere: scire quid taceat, dubitare quid sciat, discat memoriter psalterium, & usque ad annos pubertatis libros Salomonis, Evangelia, Apostolos, & Prophetas sui cordis thesaurum faciat. Nec liberius procedat ad publicum, nec semper Ecclesiarum quærat celebritatem. In cubiculo suo totas delicias habeat. Nunquam juvenculos, nunquam cincinnatos videat, vocis dulcedines per aurem animam vulnerantes, puellarumque lascivia repellatur. Quæ quanto licentius adeunt, tanto difficilius evitantur: & quod didicerunt, secreto docent, inclusamque

*Qualis
puella
magistra.*

Danaen vulgi sermonibus violant. Sit ei magistra comes, pædagogica custos, non multo vino dedita: non juxta Apostolum otiosa atque verbosa, 1. Tim. 5.

*Quantū
in educa-
tione ju-
vantur
sicum sit.*

quæ animum puellarem ad virtutem instituant. UT ENIM aqua in areola digitum sequitur præcedentem: ita ætas mollis & tenera in utramque partem flexibilis est, & quocumque duxeris, trahitur. Solent lascivi & comptuli juvenes blandimen-

dimentis, affabilitate, munusculis aditum sibi per
 nutrices aut alumnas quærere : & cùm clemen-
 ter intraverint, de scintillis, incendia concitare,
 paulatimque proficere ad impudentiam : & ne-
 quaquam posse prohiberi, illo in se versiculo
 comprobato, **ÆGRE** reprehendas, quod finis
 consuescere. Pudet dicere, & tamen dicendum
 est: Nobiles sceminae, quæ nobiliores habuere ne-
 glectui procos, vilissimæ conditionis hominibus
 & servulis copulantur, ac sub nomine religionis
 & umbra continentia, interdum deferunt viros
 Helena, sequuntur Alexandros, Menelaos perti-
 mescunt. Videntur hæc, planguntur, & non vin-
 dicantur : quia multitudo peccantium peccandi
 licentiam subministrat. Pro nefas, orbis terrarum
 ruit, in nobis peccata non ruunt. Urbs inclita &
 Romani Imperij caput, uno hausta est incendio.
 Nulla est religio, quæ non exules Romanos ha-
 beat. In cineres ac favillas sacrae quondam Ec-
 clesiae conciderunt : & tamen studemus avaritiæ,
 Vivimus quasi alterâ die morituri, & ædificamus
 quasi semper in hoc seculo viduri. **Auro** parietes,
 auro laquearia, auro fulgent capita columnarum,
 & nudus atque esuriens ante fores nostras Chri-
 stus in paupere moritur. Legimus Aaron ponti-
 ficem esse obviam furentibus flammis, & accenso
 thuribulo, Dei iram cohibuisse. Stetit inter mor-
 tem & vitam sacerdos magnus, nec ultra vestigia
 ejus ignis procedere ausus est. Moysi loquitur
 Deus : Dimitte me, & delebo populum istum.
 Quando dicit, Dimitte me, ostendit se teneri pos-
 se, ne faciat quod minatus est. Dei enim poten-
 tiam

*Afluxis
 mundi
 rebus.*

*Aaron
 sacerdos.
 Num. 16.*

*Zelus
 Moysi &
 vis ora-
 tionis.*

tiam servi preces impediabant. Quis putas ille
 sub cælo est, qui nunc iræ Dei possit occurrere
 qui obviare flammis? & cum Apostolo dicere:
 Rom. 9. Optabam ego anathema esse profratribus meis.
 Osee 4. Pereunt cum pastoribus greges, quia sicut popu-
 lus, sic sacerdos. Moyses compassionis loqueba-
 tur affectu: Si dimittis populo huic, dimitte
 sin autem, dele me de libro tuo. Vult perire cum
 pereuntibus, nec propriâ salute contentus est.
 Ierem. 14. Gloria quippe Regis, multitudo populi. His Pa-
 catula nostra nata est temporibus. Inter hæc cre-
 pundia primam carpit ætatem, antè lacrymas
 scitura, quàm risum: prius fletum sensura, quàm
 gaudium. Necdum introitus, jam exitus. Ta-
 lem semper putet fuisse mundum. Nesciat præ-
 terita, fugiat præsentia, futura desideret. Hæc ut
 tumultuario sermone dicarem, & post neces-
 micorum, luctumque perpetuum, infanti senex
 longo post liminio scriberem, tua. Gaudenti fra-
 ter, impulit charitas: maluique parum, quàm ni-
 hil omnino poscenti dare: quia in altero
 voluntas oppressa luctu, in altero ami-
 citiæ dissimulatio est.

XIX. Hieronymus Eustochio virgini Romanae & nobili, Paula filia, qua perpetuam virginitatem suis amplexa. Sub hujus persona docentur virgines omnes, & qui in puro calibatu vitam perfectiorem meditantur, ut sciant quomodo sit vivendum, & a quibus fugiendum. Speculum dixeris hoc esse virginum, ex quo praecepta quidem praecepta subsequuntur.

Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & *Pf. 44.*
obliviscere populum tuum, & domum patris tui: & concupiscet Rex decorem tuum. Haec idcirco, domina mi Eustochium, scribo (dominam quippe vocare debeo sponsam Domini mei) ut ex ipso principio lectionis agnosceres, non me nunc laudem virginitatis esse dicturum, quam probasti optimam, & consequuta es: nec enumeraturum molestias nuptiarum, quomodo uterus intumescat, infans vagiat, cruciet pellex, domus cura sollicitet, & omnia quae putantur bona, mors extrema praecidat: sed ut intelligeres tibi exeunti de Sodoma timendum esse Loth uxoris exemplum. Nolo tibi venire superbiam de proposito, sed timorem. Nemo inter serpentes & scorpiones securus ingreditur. Magnis inimicorum circumdamur agminibus: hostium plena sunt omnia. *Ad timorem horatio.*

Quamdiu hoc fragili corpore detinemur, quamdiu habemus thesaurum istum in vasis fictilibus, & concupiscit spiritus adversus carnem, & caro adversus spiritum, nulla est certa victoria. Adversarius noster diabolus tanquam leo rugiens, aliquem devorare quaerens circum. *2. Cor. 4. Galat. 5.*

*Ab exē-
plo Pauli.* Si Apostolus vas electionis & separatus in Evan-
gelium Christi, ob carnis aculeos & incentiva vi-
riorum reprimat corpus suum & servituti subi-
cit, ne alijs prædicans, ipse reprobis inveniatur.

1. Cor. 9. & tamen videt aliam legem in membris suis re-

Rom. 7. pugnantem legi mentis suæ, & captivum se in le-
gem duci peccati: Si post nuditatem, jejunia, fa-

2. Cor. 11. mes, carcerem, flagella, supplicia in se metipsum

Rom. 7. reversus exclamat: Infelix ego homo, quis me li-

berabit de corpore mortis hujus? tu te putas se-

curam esse debere? Cave quæso, ne quando de te

Amos 5. dicat Deus: Virgo Israël cecidit, & non est qui

suscitet eam. Audenter loquar: Cum omnia

*Virgini-
tas nisi
sa irrecu-
perabilis.* possit Deus, suscitare virginem non potest post

ruinam. Valet quidem liberare de pœna, sed

non vult coronare corruptam. Timeamus illam

prophetiam, ne in nobis etiam compleatur: Vir-

Amos 8. gines bonæ deficient. Observa quid dicat: Et

virgines bonæ deficient: quia sunt & virgines

Matth 5. malæ. Qui videt, inquit, mulierem ad concupis-

scendum eam, jam mœchatus est in corde suo:

*Virgines
malæ.* PERIT ergo & mente virginitas. Istæ sunt vir-

gines malæ, virgines carne, non spiritu: virgines

Matt. 25. stultæ, quæ oleum non habentes, excluduntur à

sponso. Si autem & illæ, quæ virgines sunt, ob

1. Cor. 6. alias tamen culpas virginitate corporum non

salvantur: quid fiet illis, quæ prostituerunt mem-

bra Christi, & mutaverunt templum sancti Spiritus

in lupanar?

Si quid itaque in me potest esse consilij, si ex-

*Vinum
virgo
fugiat.* perto creditur, hoc primùm moneo, hoc obte-

stor, ut sponsa Christi vinum fugiat pro veneno.

Hæc adversus adolescentiam prima arma sunt

dæmo-

dæmonum. Non sic avaritia quatit, inflat superbia, delectat ambitio. VINUM & adolescentia duplex incendium voluptatis. Quid odium flammæ adjicimus? quid ardenti corpusculo fomenta ignium ministramus? Noë vinum bibit, & inebriatus est. Manducavit populus & bibit, & surrexerunt ludere. Daniel desideriorum vir appellatus est, quia panem desiderij non manducavit, & vinum concupiscentiæ non bibit. Innumerabilia sunt de scripturis divina responsa, quæ gulam damnent, & simplices cibos probent. Ex quo sollicitè providendum est, U T Q U O S saturitas de paradiso expulit, reducat esuries. Quod si voleris respondere, de nobili stirpe generatam, semper in delicijs, semper in plumis, non posse à vino & esculentioribus cibis abstinere, nec his legibus vivere; ditricius respondebo: Vive ergo lege tuâ, quæ Dei non potes. Non quod Deus universitatis creator & Dominus, intestinorum nostrorum rugitu & inanitate ventris, pulmonisque delectetur ardore: sed quod aliter pudicitia tuta esse non possit. Piget dicere, quot quotidie virgines ruant, quantas de suo gremio mater perdat Ecclesia: super quæ tydera inimicus superbus ponat thronum suum.

Explosis & exterminatis his, quæ nolunt esse virgines, sed videri, nunc ad te mihi omnis dirigatur oratio: quæ quanto prima Romana virgo nobilis esse cœpisti, tantò tibi amplius laborandum est, ne & presentibus bonis careas, & futuris. Nolo habeas consortium matronarum: nolo ad nobilium domos accedas: nolo te frequenter videre, quod contemnens virgo esse voluisti. Ad

*Gen. 9.**Exod. 32.**Danielis**abstinentia.**Dan. 9.**Absti-**nentia.**Gen. 3.**Esai. 58.**Quæ ho-**minum.**consortia*

L 5

ho

*irgini
ven da*

hominis conjugem Dei sponsa properas? D'ce
in hac parte superbiam sanctam: scito te illis esse
meliorem.

*Qua so-
cia vir-
ginis.*

Sint tibi sociæ, quas jejunia tenuant, quibus
pallor in facie est, quas & ætas probavit & vita.
Esto subjecta parentibus, imitare sponsum tuum.
Rarò sit egressus in publicum. Nunquam creola
deerit procedendi, si semper quando necesse est,
processura sis. Sit tibi moderatus cibus, & nun-
quam venter expletus. Plures quippe sunt, que
cum vino sint sobriæ, ciborum largitate sunt e-
bria.

Victus.

*Oratio
& lectio.*

Ad orationem tibi nocte surgenti non indige-
stio ructum faciat, sed inanita. Crebrius lege:
disce quàm plurima. Tenenti codicem tomus
obrepit, & cadentem faciem pagina sancta susci-
piat. Sint tibi quotidiana jejunia, & refectio la-
titeratem fugiens.

*Quomo-
do libi-
dini resis-
tendum.*

Si quando senseris exteriorum hominem flo-
rem adolescentiæ suspirare, & accepto cibo cum
te in lectulo compositam dulcis libidinum pom-
pa concusserit, arripe scutum fidei, in quo ignis
diaboli extinguuntur sagittæ. Carnis amor spî-
ritus amore superatur: desiderium desiderio re-
slinguitur. Lava per singulas noctes lectum tuum,
lacrymis stratum tuum riga. Vigila, & sicut sicut
passer in solitudine.

*Pf 6.
Pf. 101.*

*Non au-
diendi ma-
li & ad-
ulatores.*

Ne declines aurem tuam in verba malitiæ. Se-
pè enim indecens aliquid loquentes, tentant men-
tis arbitrium, si libenter audias virgo quod dici-
tur: si ad ridicula quæque solvaris: Naturali du-
cimur malo! adulatoribus nostris libenter fave-
mus, ad laudem suam intrinsecus anima latet.

spon-

Sponsa Christi arca est testamenti, intrinsecus & extrinsecus deaurata, custos legis Domini. Sicut *Heb. 9.* in illa nihil aliud fuit, nisi tabula testamenti, ita & in te nullus sit extrinsecus cogitatus.

Maria bonam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Eslo & tu Maria: tuis præfero doctrinam. Sorores tuæ cursitent, & quærant quem modo Christum hospitem suscipiant. Tu semel seculi onere projecto, sede ad pedes Domini, & dic: Inveni quem quærit anima mea: tenebo eum, & non dimittam. Semper te cubiculi tui secreta custodiant, semper tecum sponsus indat intrinsecus. Oras: loqueris ad sponsum. Legis: ille tibi loquitur. Dina egressa corrumpitur. Nolo te sponsum quærere per plateas: nolo te circumire angulos civitatis. Foris vagentur virgines stultæ: tu intrinsecus esto cum sponso.

Cum facis eleemosynam, Deus solus videat. *Matt. 6.* Cum jejunas, læta sit facies tua. Vestis nec sata munda, nec sordida, & nullâ diversitate notabilis. Nec satis religiosa velis videri, nec plus humilis, quam necesse est, ne gloriam fugiendo quæras. Plures enim paupertatis, misericordiam, atque jejuniij arbitros declinantes, hoc ipso cupiunt placere, quod placere contemnunt: & mirum in modum laus dum vitatur, appetitur. Nec affectata sordes, nec exquisita munditie conveniunt Christiano.

Siquid ignoras, si quid de scripturis dubitas, interroga eum quem vita commendat, excusat ætas fama non reprobatur. Aut si non est qui possit exponere, Melius est aliquid nescire secure, quam cum periculo discere.

L. 6

Si

*Virginis
officium
erga an-
cillas.*

14.

*Contra
avariti-
am.*

Matt. 6.

Thren. 3.

*Orandi
tempora
dividen-
da.*

*Oratio
ad cibum.*

*Oratio
semper
adhiben-
da.*

Si quæ ancillulæ sunt comites propofiti tui, erigaris adverfus eas, ne inferis ut Domina. Unum fponfum habere cœpiftis, fimul pfallitis. Chrifti fimul corpus accipitis: cur mensa diverfa fit? Provocentur & aliæ. honor virginum fit invitatio cæterarum. Quòd fi aliquam fenferis firmiorem in fide, fufcipe, confoiare, blandire, & pudicitiam illius fac lucrum tuum.

Avaritiæ tibi quoque vitandum eft malum, non ut aliena non appetas (hoc enim & publicæ leges puniunt) fed quòd tua, quæ funt aliena, non ferves. Aliena nobis auri argentique funt pondera: noftra poffeffio fpiritualis eft. Nemo poteft duobus dominis fervire. **COGITATIO** viciis fpinæ funt fidei: radix avaritiæ cura gentilium. Terram & cœlum defpiciens, & Chrifto copulata cantabis: Pars mea Dominus.

Post hæc quanquam Apoftolus orare nos femper jubeat, & fæctis etiam ipsis fit fomnus oratio, tamen divitas orandi horas debemus habere: ut fi fortè aliquo fuerimus opere detenti, ipfum nos ad officium tempus admoneat. Horam Tertiam, Sextam, Nonam, Diluculum quoque & Vesperam nemo eft qui nefciat. Nec cibi fumentur, niſi oratione præmiſſâ: nec recedatur à mensa, niſi referatur Creatori gratia. Noctibus bis terque furgendum: revolvenda quæ de ſcripturis memoriter retinemus.

Egredientes de hofpitiio armet oratio: regredientibus de platea oratio occurrat antequam ſeſſio: nec prius corpusculum requieſcat, quam anima paſcatur. Ad omnem actum, ad omnem inceſſum manus pingat crucem. Propone tibi bea-

tam Virginem Mariam, quæ tantæ extitit puritatis, ut Mater Domini esse mereretur. Ad quam cum Gabriel Angelus in viri specie descendisset, dicens: Ave gratia plena, Dominus tecum, consternata & conterrita respondere non potuit. Nunquam enim à viro fuerat salutata: Denique nuntium discit & loquitur: & quæ hominem formidabat, cum Angelo fabulatur intrepida. Potes & tu mater esse Domini. Accipe tibi donum magnum, novum, & scribe in eo: & postquam conceperis in utero, & pepereris filium, dic: A timore tuo concepimus Domine, & doluimus, & peperimus spiritum salvationis tuæ, quem fecimus super terram. Tunc & filius tuus tibi respondebit: Ecce mater mea, & fratres mei:

*Luc. 10.**Esaia 8.**Esa. 26.**Matt. 23.*

Hæc omnia, quæ digessimus, dura videbuntur ei, qui non amat Christum. Qui autem omnem sæculi pompam pro purgamento habuerit, & vaduxerit universa sub sole, ut Christum lucrifaciat: quæ immortuus est Domino suo, & con-surrexit, & crucifixæ carnem cum vitijs & concupiscentijs, libere proclamabit: Quis nos separabit à charitate Dei? Quis Sanctorum lineæ certamine coronatus est? quare, & invenies singulos adversa perpeffos. Solus in delicijs Salomon fuit, & forsitan ideo corruit. Quem enim diligit Dominus, corripit: castigat autem omnem filium, quem recipit. Nonne melius est brevi tempore dimicare, ferre vallum, arma sumere, accescere sub lorica, & postea gaudere victorem, quàm impatientiâ unius hominis servire perpetuo? **N I H I L** amantibus durum est: nullus diffi-

*Difficultates in via Dei superanda.**Phil. 3.**2. Tim. 2.**Gal. 5.**Rom. 8.**Heb. 12.*

Matt. 11.

cilis cupienti labor est. Amemus Christum, & jusque semper quæramus amplexus: & facile videbitur omne difficile: brevia putabimus universa quæ longa sunt. Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Nisi vim feceris, cælorum regna non capies. Quotiescunque vana seculi delectaverit ambitio, quoties in mundo aliquid videris gloriosum, ad paradysum mente transgredere: esse incipe quod futura es: & corpore pariter ac mente munita clamabis, & dices: Aqua multæ non poterunt extinguere charitatem, & flumina non operient eam.

Cant. 8.

XX. Hieronymus Demetriadi, Iuliana filia Concepti Proba, virgini nobili, qua se Deo consecraverat. Huic præscribit qua ad vitam & institutum sanctæ perfectæque virginis pertinent. Quæ autem inferbantur de vita & laude hujus Demetriadi, ea libro tertio Commodius adtexentur.

*Lectio
sacra.**Matt. 13.**Cantic. 3.*

OMnis mihi sermo ad virginem dirigetur, & virginem nobilem: nobilem non minus sanctitate, quam genere: cujus quanto sublimior ascensus est, tanto lapsus periculosior. Unum illud ibi nata Deo, præque omnibus unum prædicam, & repetens, iterumque iterumque monebo, ut animum tuum sacre lectionis amore occupes: nec in bona terra pectoris tui, fementem lolij avenarumque suscipias, ne dormiente patrefamilias, qui est vobis, id est animus Deo semper adhærens, inimicus homo zizania superfeminet, sed semper loquaris: In noctibus quasi vi quem dilexit anima

mea, ubi pascis, ubi cubas in meridie? Et: Inhælit *Cant. 1.*
 post te anima mea: me suscepit dextera tua. *Pf. 62.*
 Quando eras in seculo, ea, quæ seculi erant, dili-
 gebas, polire faciem purpuris, & ceruisâ ora *Milia-*
 depingere, ornare crinem, & alienis capillis tur- *bria or-*
 ritum verticem struere. Ut taceam de inaurium *namenta*
 pretijs, candore margaritarum, rubri maris pro- *relin-*
 funda testantium, Smaragdorū virore, cerau- *quenda*
 niorum flammis, hiacynthorum pelago: ad quæ *virgini.*
 ardent & insaniunt studia matronarum. Nunc au- *Monasti-*
 tem quia seculum reliquisti, & secundo post ba- *ca profeso*
 ptimum gradu inisti pactum cum adversario *suo sape*
 tuo, dicens ei: Renuntio tibi diabole, & seculo *animo*
 tuo, & pompæ tuæ, & opibus tuis: *S e r v a* sordus, *repeteda.*
 quod pepigisti, & esto consentiens, pactumque
 custodiens cum adversario tuo, dum es in via hu- *Matt. 22.*
 jus seculi ne sorte tradat te iudici, & te de suo a-
 liquid usurpâsse convicatus: tradarisque ministro:
 qui ipse est & inimicus & vindex: & mittaris in
 carcerem, & in tenebras exteriores: quæ quantò
 à Christo vero lumine separantur, tantò nos ma-
 jori horrore circumdant: & non inde ex eas, nisi
 solvas novissimum quadrantem, id est, minimum
 quodque delictum, quia & pro otioso verbo red- *Matt. 12.*
 ditur tumus rationem in die iudicij. Hæc dicta *Ad imo-*
 sint, non in fausto contra te vaticinio, sed pavidi *rem hor-*
 eantique mōitoris officio, ea quoque in te quæ *ratio.*
 tuta sunt, formidantis. Si spiritus, inquit, potesta- *Eccl. 10.*
 tem habentis ascendit super te, locum tuum ne
 dimiseris. Quas in prociū, & in acie stamus
 semper ad pugnam. Vult nos loco movere hostis,
 & de gradu decedere: sed solidata vestigia sunt,
 & dicendum: Statuit supra petram pedes meos,
 & pe-

- Pf. 103.* & petra refugium leporibus. Pro quo multi-
 rhacios legunt, animal parvum, & fugax, & spina-
Matt. 27. rum sentibus pręgravatum. Sed ideo Jesus spo-
Esa. 53. nis coronatus est, & nostra delicia portavit, & pro
 nobis doluit. ut de sentibus & tribulationibus femi-
Gen. 3. ninarum, ad quas dicitur: In anxietatibus & do-
 loribus paries mulier, & ad virum conversio tua,
 & ipse tui dominabitur, rosa virginitatis, & lilia
Cant. 2. castitatis nascerentur. Unde & Iponfus pascitur
Apoc. 14. inter lilia, & inter eos, qui vestimenta sua non
 coinquinaverunt: virgines enim permanserunt,
Eccle. 9. aucleruntque pręceptum: Candida sint semper
 vestimenta tua. Et quasi autor virginitatis & prin-
Cant. 2. ceps, loquitur confidenter: Ego flos campi, & li-
Eccle. 10. lum convallium. Si spiritus potestatem haben-
 tis asconderit super te, locum tuum ne dimiseris.
 Post quod sequitur: Quia curatio quiescere facit
 peccata maxima. Qui versiculus hunc habet sen-
 sum: Si in cogitationes tuas coluber ascenderit,
Prov. 4. omni custodia serva cor tuum, & cum David ca-
Pf. 18. nito: Ab occultis meis munda me Domine, & ab
 alienis parce servo tuo: & ad peccatum maxi-
 mum, quod opere perpetratur, nequaquam per-
 venies. Hęc cursim quasi de prato pulcherrimo
 sanctarum scripturarum, parvos flores carpisse
 sufficiat, pro commonitione tui: ut & claudas cu-
 biculum pectoris, & crebro signaculo crucis mu-
 nias frontem tuam, ne exterminator Ægypti in-
 te locum reperiat: sed primogenita, quę apud
 Ægyptios pereunt, in tua mente salventur, & di-
 cas cum Propheta: Paratum cor meum Deus, pa-
Exod. 12. ratum cor meum: cantabo & psallam. Exurge
Pf. 36. gloria mea, exurge psalterium & cithara. Quam

*Signo
 crucis
 frequen-
 ter uten-
 diam.*

*Exod. 12.
 Pf. 36.*

affumere jubetur & Tyrus, multis peccatorum
 confossa vulneribus: ut agat pœnitentiam, & ma-
 culas pristinae sceditatis, cum Petro amaris lacry-
 mis abluat. Verùm nos ignoscemus pœniten-
 tiam, ne facillè peccemus. Ita quasi secunda post
 naufragium miseris tabula sit: in virgine integra
 seruetur navis: Aliud est querere quod perdi-
 deris: aliud est possidere quod nunquam amiseris,
 Unde & Apostolus castigabat corpus suum, & in
 servitute redigebat, ne alijs prædicans, ipse re-
 probus inveniretur: corporisque ex persona ge-
 neris humani inflammatus ardoribus, loquebatur:
 Miser ego homo, quis me liberabit de corpore
 mortis hujus? Et iterum: Scio, quia non habi-
 tat in me, hoc est, in carne mea, bonum. Velle e-
 nim adjacet mihi, ut faciam autem bonum, ne-
 quaquam. Neque enim quod volo bonum, sed
 quod nolo malum, hoc facio, Et denuò: Qui in
 carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem
 non estis in carne, sed in spiritu: si tamen spiritus
 Dei habitat in vobis. Post cogitationum dili-
 gentissimam cautionem, jejuniorum tibi arma su-
 menda sunt, & canendum cum David: Humilia-
 vi in jejunio animam meam. Et: Cinerem tan-
 quam panem manducavi. Et: Cum molesti erant
 mihi, induebar cilicio. Eva per cibum ejecta est
 de paradiso. Helias quadraginta dierum exer-
 citatus jejunio, igneo curru in cœlum rapitur.
 Moyses quadraginta diebus & noctibus familiari-
 tate & sermone Dei pascitur: in se verissimum
 probans quod dicitur: Non in solo pane vivit
 homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore
 Dei, Salvator generis humani, qui virtutum &

E/a. 23.

Matt. 26.

Pœniten-
tia.

1. Cor. 9.

Rom. 7.

Rom. 8.

Jejunia
assumen-
da.

Ps. 34.

Ps. 101.

Ps. 34.

Gen. 3.

3. R. g. 19.

4. Reg. 20.

Exo 34.

Deut 8.

Christus

jejunat.

con-

conversationis suæ nobis reliquit exemplum
Matt. 4. post baptismum statim assumitur à spiritu : ut
Luc. 10. gnet contra diabolum, & oppressum atque con-
Rom. 16. tritum, tradat discipulis conculcandum. Unde
 Apostolus loquitur : Deus autem conterat sate-
 nam sub pedibus nostris velociter. Et tamen ho-
 ris antiquus post quadraginta dierum jejunium
Matt. 4. per cibum molitur insidias, & dicit : Si filius Dei
 es, dic ut lapides isti panes fiant. In lege, mensis
Levit. 23 septimo post clangorem tubarum decimo die
jejunium mensis, totius gentis Hebrææ jejunium est, & ex-
Hebrao- terminatur illa anima de populo suo, quæ sati-
rum. tatem prætulit continentia. Neque verò im-
 moderata tibi imperamus jejunia, & enormem
jejunia ciborum abstinentiam, quibus statim corpora de-
ne sine licata franguntur, & antè ægrotare incipiunt
immode- quam sanctæ conversationis jacere fundamentum.
rata. Philosopherum quoque sententia est : *μετρίως
ἀετὰς, ὑπερβολὰς κακίας εἶναι*, quod Latine
 ita potest sermo resonare, moderatas esse virtu-
 tes : excedentes modum atque mensuram inter
 vitia deputari. Unde & unus de septem sapien-
 tibus *μηδὲν ἄγαν* id est, Ne quid, ait, visis. Quod
 tam celebre factum est, ut comico quoque versu
Quomo- expressum sit. Sic debes jejunare, ut non palpi-
do jeju- tes, & respirare vix possis, & comitum tuarum
nandum. vel porteris, vel traharis manibus : sed ut fractio
 corporis appetitu, nec in lectione, nec in Psal-
 mis, nec in vigilijs solito quid minus facias. Je-
Virtutū JUNIUM non perfecta virtus, sed cæterarum
funda- virtutum fundamentum est. Et sanctificatio atque
mentum pudicitia, sine qua nemo videbit Deum, gradus
jejunii. præbet ad summa scandentibus : nec tamen si sola

Matth. 23

fuerit, virginem poterit coronare. Legamus Evangelium sapientum & stultarum virginum: quarum alie cubiculum sponsi ingrediuntur: alie bonorum operum oleum non habentes, extinctis lampadibus excluduntur. Latus est super jejunijs campus, in quo & nos sepe cuturrimus, & multorum proprii habentur libri, ad quorum te mittimus lectionem: ut discas quid bonum habeat continentia, & quid e contrario mali saturitas. Imitare sponsum tuum. Esto a viae matrique subiecta. Nullum virorum, & maxime juvenum, nisi cum illis, videas. Nullum scias, quem illi nesciant. Secularis quoque sententia est: Eadem velle, & eadem nolle, eadem firma amicitia est. Ut appeteres virginitatem, ut Christi precepta cognosceres, ut scires quid tibi expediret, quid diligere deberes, illarum te exempla docuerunt, sancta domi intruxit conversatio. Non igitur solum putes tuum esse, quod tuum est: sed earum, quae suam in te expressere pudicitiam: & honorabilium nuptiarum, cubilique immaculati pretiosissimum germinavere te florem: qui perfectos afferet fructus, si humiliaveris te sub potenti manu Dei: & scriptum semper memineris: Superbis Deus resistit, humilibus autem dat gratiam. Ubi autem gratia, non operum retributio, sed donantis est largitas, ut impleatur dictum Apostoli: non est volentis, neque currentis, sed Dei misericordis. Et tamen velle & nolle nostrum est: ipsumque quod nostrum est, sine Dei miseratione nostrum non est. Eunuchorum quoque & puellarum ac servulorum mores magis eligantur, quam vultuum elegantia: quia

*Virorum
caven-
dus affe-
ctus vir-
gini,*

*1. Pet. 5.
Humili-
tas.*

Rom. 9.

quia in omni sexu & aetate & truncatorum corporum violenta pudicitia, animi consideranda sunt, quia amputari, nisi Christi timore, non possunt.

Non audiendi sermones impudici. Scurrilitas atque lascivia te praesente non habent locum. Nunquam verbum inhonestum audias: aut si audieris, non inesceris. Perditas mentes hominum uno frequenter levique sermone tentant claustra pudicitiae. Ridere & rideri secularibus derelinque. Gravitas tuam personam de-

Cato senior. cet. Catonem quoque (illum dico Censorium) & vestrae quondam urbis principem, qui extrema aetate Graecas literas, nec eruditus censor, nec desperavit senex discere: & M. Crassum semel in vita risisse scribit Lucilius. Fuerit illa infectata severitas, & gloriam quaerens, auramque

Affectus moderatus. popularem: Nos affectus & perturbationes, quamdiu in tabernaculo corporis huius habitamus, & fragili carne circumdamur, moderari & regere possumus, amputare non possumus.

Ephes. 4. Unde & Psalmista dicit: Irascimini, & nolite peccare. Quod Apostolus edisserens: Sol, inquit, non occidat super iracundiam vestram: quia irasci hominis est, & finem iracundiae imponere Christiani. Superfluum reor te monere contra

Avaritia. avaritiam: cum generis tui sit, & habere, & calcare divitias: & Apostolus doceat, avaritiam esse idolorum cultum: Dominusque respondeat scilicet

Ephes. 5. Matt. 19. scitanti: Magister bone, quid boni faciens, vitam aeternam possidebo? Si vis esse perfectus, vende omnia quae habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in caelis, & veni sequere me. Apollolici fastigij est perfecta que virtutis vendere omnia, & pauperibus distribuere: & sic lo-

Pauperitas vera.

veniatque expeditum cum Christo ad cœlestia
 subvolare. Nobis, imò tibi, diligens credita est
 dispensatio. Quanquam in hoc omni ætate, o-
 mnique personæ libertas arbitrij relicta sit. Si vis,
 inquit, esse perfectus: Non cogo, non impero, sed
 propono palmam, ostendo præmia: tuum est eli-
 gere, si volueris in agone atque certamine coro-
 nari. Et consideremus, quàm sapienter sapientia
 sit locuta. Vende quæ habes. Cui ista præcipiun-
 tur? Nempè illi cui dictum est: Si vis esse perfe-
 ctus. Non partem bonorum tuorum vende, sed
 omnia. Cùmque vendideris, quid sequitur? Et
 da pauperibus: non divitibus, non propinquis.
 Non ad luxuriàm, sed ad necessitatem. Sive ille
 sacerdos sit, sive cognatus & affinis, nihil in illo
 aliud consideres, quàm paupertatem. Laudent te
 esurientium viscera, non ructantium opulenta
 convivia. In Actis Apostolorum, quando Domi-
 ni nostri adhuc calebat cruor, & fervebat recens
 in credentibus fides: vendebant omnes possessio-
 nes suas, & pretia earum ad Apostolorum defere-
 bant pedes: ut ostenderent pecunias esse calcan-
 das: dabaturque singulis, prout cuique opus erat.
 Ananias & Saphira dispensatores timidi, imò
 corde duplici, & ideo condemnati, quia post vo-
 tum obtulerunt quasi sua, & non ejus, cui semel
 ea voverant: partemque sibi alienæ substantiæ re-
 servaverunt: metuentes famem, quam vera fides
 non timet: præsentem meruere vindictam non
 crudelitate sententiæ, sed correptionis exemplo.
 Denique & Apostolus Petrus, nequaquam ei im-
 precatur mortem, ut stultus Porphyrius calu-
 mniatur, sed Dei judicium Prophetico spiritu an-
 nun-

*luntarè
 commen-
 datur.*

*Explica-
 tio loci
 Evange-
 licæ.*

*Pauper-
 tas in prio-
 ris Chris-
 tianis,
 Act. 4.*

Act. 5.

nuntiat : ut pœna duorum hominum sit doctrina multorum. Ex Eo tempore, quo virginitati perpetuo consecrata es, tua non tua sunt : imo vere tua, quia Christi esse cœperunt, quia a vi-
 uente vel matre, ipsarum arbitrio dispensanda sunt. Sin autem obierint, & somno sanctorum re-
 quieverint (scio enim & hoc illas optare, ut te habeant superstitem) cum ætas maturior fuerit, & voluntas gravior, firmiorque sententia, facies quod tibi visum fuerit, imo quod Dominus imperat : scitura nihil te habituram, nisi quod in bonis operibus erogaveris. Alij ædificant Ecclesias, vestiunt parietes marmorum crustis, columnarum moles advehant, earumque deaurent capita pretiosum ornatum non sentientia : ebor, argentoque valvas, & gemmis aurata distinguunt altaria. Non reprehendo, non abnuo. Unusquisque in sensu suo abundet. Meliusque est hoc facere, quam repositis opibus incubare. Sed tibi aliud propositum est, Christum vestire in pauperibus, visitare in languentibus, pascere in esurientibus, suscipere in his, qui te cœco indigent, & maxime in domesticis fidei, virginum alere monasteria, servorum Dei & pauperum spiritu habere curam, qui diebus & noctibus serviunt Domino tuo : qui in terra positi, imitantur conversationem Angelorum, & nihil aliud loquantur, nisi quod ad laudes Dei pertinet : habentesque vicium & vestitum, his gaudent divitijs, qui plus habere nolunt, si tamen servant propositum. Alioqui si amplius desiderant, his quoque, quae necessaria sunt, probantur indigni. Hæc ad virginem divitem, & virginem nobilem sum locutus.

Rom. 14.

*Commēdat eleē
mōsynā.*

Matt. 25.

Galat. 6.

in

Nunc

Nunc tantum ad virginem loquar, id est, non *Certa s-*
randi &
stude
sint tem-
pora.
 ea, quae extra te, sed in te sunt, considerans. PRAE-
 TER psalmodum & orationis ordinem, quod tibi
 hora tertia, sexta, nona, ad vespereum, media no-
 ctis & mane semper est exercendum: statue quot
 horis sanctam scripturam ediscere debeas: quan-
 to tempore legere, non ad laborem, sed ad dele-
 ctationem & instructionem animae. Cumque haec
 fueris spacia, & frequenter te ad figenda genua
 sollicitudo animae suscitaverit: habeto lanam sem-
 per in manibus, & staminis pollice fila deducito,
 vel ad torquenda subtegmina in alveolis fusa ver-
 tantur: aliarumque neta aut in globum collige,
 aut texenda compone. Quae texta sunt, inspice:
 quae errata, reprehende: quae facienda, constitue.
 Si tantis operum varietatibus fueris occupata,
 nunquam dies tibi longi erunt, sed quamvis asti-
 vis tendantur solibus, breves videbuntur, in qui-
 bus aliquid operis praetermissum est. Haec obser-
 vans, & te ipsam salvabis & alias, & eris magistra
 sanctae conversationis, multarumque castitatem
 lucrum tuum facies, scripturam dicente: In desi-
 derio est omnis anima otiosi. Nec ideo tibi ab
 opere cessandum est, quia Deo propitio nullam
 indiges: sed ideo cum omnibus laborandum est,
 ut per occasionem operis nihil aliud cogites, nisi
 quod ad Domini pertinet servitutem. Simpliciter
 loquar. QUAMVIS omnem censum tuum
 in pauperes distribuas, nihil apud Christum erit
 pretiosius, nisi quod manibus tuis ipsa confeceris
 vel in usus proprios, vel in exemplum vir-
 ginum caterarum, vel quod aviae matri-
 que offeras, majora ab eis in refectionem
 pau-

Quid
virgini
laboran-
dum.

Etiam
diviti
virgini
laboran-
dum.

pauperum pretia receptura. Penè præterij
 vel præcipuum est. Dum esses parvula, & sancta
 ac beat. mem. Anastasius Episcopus Romanam
 geret Ecclesiam: de Orientis partibus hæretico-
 rum sæva tempestas simplicitatem fidei, quæ
 postoli voce laudata est, polluere & labefacta
 conata est. Sed vir ditissimæ paupertatis, & Apo-
 stolice sollicitudinis, statim noxium perculit ca-
 put, & sibilantia hydræ ora compescuit. Et qui
 vereor, imò rumore cognovi, in quibusdam ad-
 huc vivere & pullulare venenata plantaria, illi
 te pio charitatis affectu præmonendam puto, &
 sancti Innocentij, qui Apostolicæ cathedræ, & In-
 prædicti viri successor & filius est, teneas fidem,
 nec peregrinam, quamvis tibi prudens calliditas
 que videaris, doctrinam recipias, BONUM est
 obedire majoribus, parere perfectis, & post regu-
 las scripturarum, vitæ suæ tramitem ab alijs di-
 scere, nec præceptore uti pessimo, scilicet præ-
 sumptione suâ. Graves scemina, & maxime vir-
 duæ ac virgines tibi comites eligantur: quarum
 probata est conversatio, sermo moderatus, sancti-
 verecundia. Fuge lasciviam puellarum, quæ or-
 nant capita, crines à fronte demittunt, cutea
 poliunt, utuntur pigmentis, astrictas habent me-
 nicas, vestimenta sine ruga soccosque crispantes:
 ut sub nomine virginali vendibilis pereant.
 MORES enim & studia dominarum plerumque
 ex ancillarum & comitum moribus judicantur.
 Illa tibi sit pulchra, illa amabilis, illa habenda in-
 ter socias: quæ si nescit esse pulchram, quæ negli-
 git formæ bonum, & procedens ad publicum non
 peccus & colla denudat, nec pallio revoluta cer-
 vices

Anasta-
 sij ponti-
 ficis laus.

Tenenda
 fides pon-
 tificis Ro-
 mani.

&

§

Præce-
 ptor pessi-
 mus.

Qua mi-
 lieres eli-
 genda
 virgini.

vicem aperit : sed quæ celat faciem , & vix uno oculo, qui viæ nec cessarius est patente, ingreditur. Scripsi ad plerasque virgines & viduas *παροδο-
ματα*, & quicquid dici poterat, in illis opusculis defloratum est, ut aut superfluo eadem à nobis repetantur : aut nunc prætermissa, plurimum nocent. Certè & beatus Cyprianus egregium de virginitate volumen edidit, & multi alij, tam Latino sermone, quam Græco. Omniumque gentium literis atque linguis in Ecclesijs Agnes vita laudata est, sed hoc ad eas pertineat, quæ necdum elegerunt virginitatem, & exhortatione indigent : ut sciant quale sit quod eligere debeant. *Agna
uirgo.*

NOBIS electa servanda sunt, & quasi inter scorpiones & colubros incedendum : ut accinctis lumbis, calceatis pedibus, & apprehensis manu baculis, iter per insidias hujus seculi, & inter venena faciamus : ut possimus ad dulces Jordanis pervenire aquas, & terram repromissionis intrare, & ad domum Dei ascendere, ac dicere cum Propheta : Domine, dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ. Et illud : Unam petij à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Felix illa conscientia, & beata virginitas, in cujus corde præter amorem Christi, qui est sapientia, castitas, patientia atque justitia, cæteræque virtutes, nullus alius versatur amor : nec ad recordationem hominis aliquando suspirat : nec videre desiderat, quem cum viderit, nolit dimittere. Finem jungo principio, nec semel monuisse cōtentus sum : AMA scripturas sanctas, & amabit te sapientia : dilige eam, & servabit te : honora illam,

*Exod. 12.**Pf. 25.**Pf. 26.**ov. 4*

M

& am-

& amplexabitur te. Hæc monilia in pectore, & in auribus tuis hæreant. Nihil aliud noverit lingua, nisi Christum: nihil possit sonare, nisi quod sanctum est. Avia tuæ tibi semper ac matris in ore dulcedo versetur, quarum imitatio, formula virtutis est.

XXI. Hieronymus Furia Romana nobilique vidua, quæ virentis erat ætatis, Probi consulis Nurm. Ad hanc scribit institutionem de viduitate servanda, & quomodo in monogamia atque calibatu, sapienter, vâ pudicitia & fama, sit homini perseverandum.

Obscras literis, & suppliciter deprecaris, ut tibi rescribam: imò scribam, quomodo vivere debeas, & viduitatis coronam illæ so pu dicitæ nomine conservare. Gaudet animus, exultant viscera, gellat affectus, hoc te cupere esse post virum, quod sanctæ memoriæ mater tua. Titiana multo tempore fuit sub marito. Exaudita sunt preces & orationes ejus: impetravit in unica filia, quod vivens ipsa possederat. Habes præterea generis tui grande privilegium, quod exinde a Camillo vel nulla, vel rara vestra familia scribitur secundos nosse concubitus: ut non tam laudanda sis, si vidua perseveres, quàm execranda, si id Christiana non serves, quod per tanta seculi gentiles foemina custodierunt. Taceo de Paula & Eustochio, stirpis vestrae floribus, ne per occasionem exhortationis illas laudare videar: Blessamque prætereo, quæ post maritum suum, cum sortita germanum, in brevi vitæ spatio temporis

virtutum multa complevit. Atque utinam præconia sceminarum imitarentur viri, & rugosa senectus redderet, quod sponte offert adolescentia. HONORA patrem tuum, sed si te à vero patre non separat. Tamdiu scito carnis copulam, quamdiu ille suum noverit Creatorem. Alioqui David protinus tibi canet: Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, quoniam ipse est Dominus tuus. Grande præmiuum parentis oblii: concupiscet Rex decorem tuum. Quia audisti, quia vidisti, quia inclinasti aurem tuam, & populi tui, domusque patris tui oblita es: idcirco concupiscet Rex decorem tuum, & dicet tibi: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Quid pulchrius animâ, quæ Dei filia appellatur, & nullos extrinsecus quærit ornatus? Credit in Christum, & hâc ambitione pergit ad sponsum: eundem habens Dominum, quem & virum. Quid angustiarum habent nuptiæ, didicisti in ipsis nuptiis: & quasi coturnicum carnibus, usque ad nauseam saturata es: amarissimam choleram tuæ sensere fauces. Egressisti acescentes & morbidos cibos: relevasti æstuantem stomachum. Quid vis rursus ingerere, quod tibi noxium fuit? Canis revertens ad vomitum, & sus lota ad volutabrum luti Bruta quoque animalia & vagæ aves in eadem pedicas retiaque non incidunt. An veteris, ne proles Furiana deficiat, & ex te patrens tuus non habeat pusionem, qui reptet in pectore, & cervicem ejus stercore linat? Quippe ne hi omnes habent filios, qui habuere matrimonia? & quibus nati sunt liberi, suo

*Pf. 44**Laus**virginis.**Cant. 4.**Num. 11.**Dehor-
tatur à
bigamia.**2. Pet. 2.*

generi responderunt? Exhibuit Ciceronis filius patrem in eloquentia? Cornelia vestra, pudicitie simul & fecunditatis exemplar, Gracchos genuisse lætata est? Ridiculum est sperare pro certo, quod multos & non habere videas, & cum habuerint, perdidisse. Cui dimittes tantas divitias? Christo, qui mori non potest. Quem habebis heredem? Ipsum, quem & dominum. Contristabitur pater, sed lætabitur Christus: lugebit familia, sed Angeli gratulabuntur. Faciat pater quod vult de substantia sua: NON esse ius cui nata es, sed cui renata, & qui te grandi pretio redemit, sanguine suo. Cave nutrices & gerulas, & istiusmodi venenata animalia, quæ de corio tuo saturari ventrem suum cupiunt. Non suadent quod tibi, sed quod sibi prosit. Et sæpè illud obganniunt. Sola ne perpetua mœrens carpere iuventa? Nec dulces natos, Veneris nec præmia nostris? Quicquid non tulerint, sibi ablatum putant, nec considerant de quanto, sed quantum accipiant. Ubi-
vio, ὄψωνος ἐσθδενς, cunque viderint Christianum, statim illud de trivio, *ὄψωνος ἐσθδενς*, vocant impostorem, detrahunt. Hi rumores turpissimos ferunt, & quod ab ipsis egressum est, id ab alijs audisse se simulant: ijdem autores & exaggeratores. Hæc locutus sum in Christo filia, non dubitans de proposito tuo (nunquam enim exhortatorias literas postulares, si ambigeres de bono monogamie) sed ut nequitiam servulorum, qui te vanalem portant, & invidias affinium, ac pium parentis errorem intelligeres: cui ut amorem in te tribuam, amoris scientiam non concedo, dicens aiquid
Rom. 10. cum Apostolo: Confiteor, zelum Dei habent: sed
 non

1. Cor. 6

2. Pet. 1

Rom. 10.

non secundum scientiam. Imitare potius (cre-
bro enim id ipsum reperam) sanctam matrem
tuam, cujus ego quoties recordor, venit in men-
tem ardor in Christum, pallor ex jejunijs, ele-
molyne in pauperes, obsequium in servos Dei,
humilitas vestium & cordis, atque in cunctis ser-
mo moderatus. Pater tuus (quem honoris causa
nomino, non quia consularis & patritius, sed quia
Christianus est) impleat nomen suum. Latetur
filiam genuisse Christo non seculo. Quin potius
doleat, quod & virginitatem frustra amiseris, &
fructus perdidideris nuptiarum. Ubi est maritus
quem tibi dedit? Etiam si amabilis, si bonus fuis-
set, mors rapuisset omnia, & copulam carnis sol-
visset interitus. Arripe quaeso occasionem, & fac
de necessitate virtutem. NON QUERUNTUR IN
Christianis initia, sed finis. Paulus male cepit,
sed bene finivit. Iudae laudantur exordia, sed fi-
nis prodicione damnatur. Lege Ezechielem: Ju-
dicia iusti non liberabit eum, in quacunque re
peccaverit. Et impietas impij non nocebit ei, in
quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.
Meretrix illa in Evangelio baptizata lacrymis
suis, & crine, quo multos ante deceperat, pedes
Dominiter gens, salvata est. Non habuit crispantes
mitras, nec stridentes calceolos, nec obhesti-
bio fuliginatos, quanto scedior, tanto pulchrior.
Quid faciat in facie Christianae purpurisus & ce-
russa? quorum alterum ruborem genarum, labio-
rumque mentitur; alterum candorem oris & col-
li. Frustra obtenditur adolescentia & aetas puell-
laris asseritur. Vidua, quae marito placere deli-
nit, & juxta Apostolum verè vidua est, nihil ha-

*Finis in
Christia-
na qua-
eritur.
Eze. 33.*

Luc. 7.

*1. Cor. 7.
1. Tim. 5.*

M 3

bet

Vidua est bet necessarium, nisi perseverantiam. Meminit
perseve- pristina voluptatis: scit quid amiserit, quo dele-
raria ne- ctata sit. **ARDENTES** diaboli sagittæ, jejunio-
cessaria. rum & vigiliarum rigore restinguendæ sunt. Hoc
quantum ad habitum pertinet & ornatum. Care-
Vidua rum vidua, quæ in delicijs est (non meum est, sed
vivens Apostoli) vivens mortua est. Quid sibi vult hoc
mortua. quod ait: Vivens mortua est? Vivere quidem vi-
1. Tim. 5. detur ignorantibus, & non esse peccato mortua
sed Christo, quem secreta non fallunt, mortua est.
2. Cor. 13. Anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Quid er-
Libidini go necesse est nos jactare pudicitiam, quæ sine
quomodo comitibus & appendicijs suis, continentia & par-
resisten- citate, fidem sui facere non potest? Apostolus ma-
dum. cerat corpus suum, & animæ subicit imperio, ne
1. Cor. 9. quod alijs præcipit, ipse non servat: & adolescens
tula fervente cibus corpore de castitate securus
est? Neque verò hæc dicens condemno cibos,
1. Tim. 4. quos Deus creavit ad utendum cum gratiarum ac-
tione; sed juvenibus & puellis incentiva aufero
voluptatum. Non **Ætææ** ignes, non **Vulcania**
tellus, non **Vesuvéus** & **Olympus** tantis ardoribus
æstuant, ut juveniles medullæ vino plenæ, & da-
pibus inflammata. Avaritia calcatur à plerisque,
& cum marsupio deponitur. Omnia alia peccata
extrinsecus sunt, & quod foris est, facile abjicitur.
Sola libido, insita à Deo ob liberorum procreatio-
nem, si fines suos egressa fuerit, redundat in vitium,
& quâdam lege naturæ in coitum gestit erumpere.
GRANDIS igitur virtutis est, & sollicitæ dili-
gentiæ, superare quod nata sis: in carne non car-
Magna naliter vivere: tecum pugnare quotidie, & inclu-
virtus sum hostem Argi (ut fabulæ ferunt) centum oculis
est roma- re carnem

Magna
virtus
est roma-
re carnem

obseruare Hoc est quod Apostolus verbis alijs lo- *a dversus*
 quebatur : Omne peccatum quod fecerit homo, *libidinē.*
 extra corpus est. Qui autem fornicatur, in corpus
 suum peccat. Ajunt medici, & qui humanorum *1. Cor. 6.*
 corporum scripsere naturas, præcipueque Gale-
 nus in libris, quorum titulus *ægi vyiētōv*, puero- *Pueris &*
 rum & juvenum, ac perfectæ ætatis virorum, mu- *juveni-*
 lierumque corpora in isto calore fervere, & no- *bus no-*
 xios illis esse cibos ætatibus, qui calorem augeat: *xios fore*
 sanitati que conducere frigida quæque in esu & *cibos ex-*
 potu sumere : sicut è contrario senibus, qui pituita *liberos.*
 laborant & frigore, calidos cibos & vetera vina *Sensibus*
 prodesse. Unde & Salvator: Attendite, inquit, vo- *cali-*
 bis, ne fortè grauentur corda vestra in etrapula *cibus*
 & ebrietate, & curis hujus vitæ. Et Apostolus. *esse.*
 Vinum in quo est luxuria. Nec mirum hoc figu- *Luc. 21.*
 lum sensisse de vaseulo quod ipse fabricatus est: *Ephes. 5.*
 eum etiam Comicus, cujus finis est humanos mo-
 res nosse atque describere, dixerit: Sine Cere
 & Libero fugiet Venus.

Primum igitur (si tamen stomachi firmitas pa- *Alstind-*
 titur) donec puellares annos transeas, aquam in *tra viauâ*
 potu sume, quæ naturâ frigidissima est. Aut si hoc *seruanda.*
 imbecillitas prohibet, audi cum Timotheo: Vino
 modico utere propter stomachum, & frequentes *1. Tim. 5.*
 tuas infirmitates. Deinde in ipsis cibis cali-
 da quæque de vita: non solùm de carnibus loquor,
 super quibus vas electionis profert sententiam:
 Bonum est vinum non bibere, & carnem non *Rom. 14.*
 manducare: sed etiam in ipsis leguminibus inflan-
 tia quæque & gravia declinanda sunt. NIHIL QUÆ
 ita scias condacere Christianis adolescentibus,
 ut esum olerum. Unde & in alio loco: Qui inhi-

Ibidem. mus est, aut olivam manducet, ardorque corporum frigidioribus epulis temperandus est. Sic autem tres pueri & Daniel leguminibus vesciebantur. Nobis non corporis cultus, qui in illis (excepto privilegio gratia Dei) ex huiusmodi cibis entuerat, sed animæ vigor quaritur, quæ carnis infirmitate fit fortior. Inde est, quod nonnulli vitæ pudicam appetentium, in medio itinere corruunt, dum solam abstinenciam carniū putant, & leguminibus onerant stomachum: quæ moderate parceque sumpta, innoxia sunt. Et ut quod sentio, loquar, nihil sic inflamat corpora, & titillat membra genitalia, sicut indigestus cibus, rictusque convulsus. Malo apud te filia, verecundia parum, per, quam causa periclitari. Quicquid facit seminarium voluptatum, venenum pura, parvus cibus, & venter semper elurionis, quidquid **nō sejuvīs proficit. ET MALUM** est, ut quotidie parum, quam raro satis sumere. Pluvia illa optima est, quæ sensim descendit in terram, siccius & nimius imber in præceps arva subvertit. Quando comedis, cogita quod statim tibi orandum, illi oratio & legendum sit. De scripturis sanctis habito fixum versuum numerum: illud pensum Domino tuo redde. Nec antè quieti membra concedas, quam calathum pectoris tui hoc sub tegmine impleveris. Post scripturas sanctas, doctorum hominum tractatus lege: eorum duntaxat, quorum fides nota est. Non necesse habes aurum in luto quærere: multis margaritis unam redime margaritam. Ita, juxta Hieroniam in vij pluribus: ut ad illam viam, quæ ad patrem ducit, pervenias. Amorem monitionum atque

Carnem inflamma.

Studium per prurum.

Quis doctores legendi.

Hier. 6.

que gemmarum sericarumque vestium transfer
ad scientiam scripturarum. Habes sanctum Exu-
perium, probatæ ætatis & fidei, qui te monitis
tuis frequenter instituat.

Fac tibi amicos de iniquo mammona, qui te
recipiant in æterna tabernacula. Illis tribue di-
vitiis tuas, qui non Phasides aves, sed cibarium
panem comedant: qui famem expellant, non qui
augent luxuriam. Intellige super egenum & pau-
perem. Omni petenti te, da: sed maximè dome-
sticis fidei: nudum vesti, esurientem ciba, ægro-
santem visita. Quotiescunque manum extendis,
Christum cogita. Cave, ne mendicante Domino
Deo tuo, alienas divitias augeas. Juvenum fuge
consortia. Comatulos, comptos atque lascivos
domus tuæ testæ non videant. Cantor pellatur, ut
noxius. Fidicinas & psaltrias, & istiusmodi cho-
rum diaboli, quasi mortiferas Syrenarum carmi-
na, proturba ex ædibus tuis. Noli ad publicum
subinde procedere, & spadonum exercitu præ-
eunte, viduarum circumferri libertate. *P*ESSI-
NÆ consuetudinis est, cum fragilis sexus & im-
becillis ætas suo arbitrio abutitur: & putat licere
quod libet. Omnia quidem licent, sed non omnia
expediunt. Nec procurator calamistratus, nec
formosus collactaneus, nec candidulus & rubi-
cundus assecla adhæreat lateri tuo. Interdum ani-
mus dominarum ex ancillarum habitu judicatur.
Sanctarum virginum & viduarum societatem ap-
pete. Et si sermocinandum cum viris incubuerit
necessitas, arbitros ne de vites: tantaque confabu-
landi fiducia sit, ut intrante alio nec paveas, nec
erubescas. *S*PECULUM mentis est facies, & ts-

*Ad elec-
mesynam
hortatio.*

Luc. 16.

Pf. 40.

Luc. 6.

Gal. 6.

Mat. 25.

*Virorum
fugienda
consortia
vidua.*

1. Cor. 6.

6. 10.

Castes

M.

citi

speculum citi oculi cordis fatentur arcana. Vidimus nuper
mentis ignominiosum quendam per totum Orientem
Eccl. 19. volitasse rumorem: & aetas, & cultus, & habitus, &
 incessus, & indiscreta societas, exquisitæ epulæ,
 regius apparatus, Neronis, & Sardanapali nuptias
 loquebantur. **ALIORUM** vultus, nostra sit car-
Prov. 19. tio. Pestilente flagellato, sapiens sapientior erit.
 Sanctus amor impatientiam non habet. Fallus ru-
 mor citò opprimitur: & vita posterior iudicat de
 priore. Fieri quidem non potest ut absque mensura
Malis est hominum vitæ hujus curricula quis pertranscat
gaudium malorumque solatium est bonos carpere, dum
bonos peccantium multitudine putant culpam minus
carpere. peccatorum: sed tamen citò ignis stipula con-
 quiescit, & exundans flamma deficientibus nu-
 trimentis, paulatim emoritur. Si anno præterito
 fama mentita est: aut certè si verum dixit, cesset
Ab exē- vitium, cessabit & rumor. Hæc dico, non quòd de
plo san- te sinistrum quid metuum, sed quòd pietatis affe-
ctæ sor- ctu etiam quæ tuta sunt, perimescam. O si vide-
ris. res sororem tuam, & illud sacri oris eloquium
 coram audire te contingeret: cerneres in parvu-
 lo corpusculo ingentes animos: audires totam
 veteris & novi testamenti suppellectilem ex illius
 corde fervere. Jejunia pro ludo habet, orationem
Exod. 15. pro delicijs. Tenet tympanum in exemplum Ma-
 riæ, & Pharaone merso, virginum chorus præci-
 nit: Cantemus Domino, gloriosè enim magnifi-
 catus est: equum & ascensorem deiecit in mare.
 Has docet psaltrias Christo, has fiducias erudit
Matt. 25. Salvatore. Sic dies, sic nox ducitur: & oleo ad
 lampades preparato, sponsi expectatur adventus.
 Imitare ergo & tu consanguineam tuam. Habeat
 Roma,

Roma, quod angustior urbe Romanâ possidet
 Bethlehem. Habes opes: facile est tibi, indigen-
 tibus vicibus subsidia ministrare. Quo in luxuriâ
 parabatur, vires infumat: nulla nuptias contem-
 ptura, timeat egestatem. Redime virgines, quas
 in cubiculum Regis inducas. Suscipe viduas, quas
 inter virginum lilia & martyrum rosas quasi
 quasdam violas misceas: pro corona spinea, in
 qua Christus mundi delicta portavit, talia sarta
 compone. Letetur & adjuvetur nobilissim^o pater
 tuus: discat à filia, quod didicerat ab uxore. Jam
 ineanit caput, tremunt genua, dentes cadunt, &
 fronte ob senium rugis aratâ, vicina est mors in-
 foribus, designatur regus propè. *VELIMUS*, *Viaticum*
 nolimus, senescimus. Paret sibi viaticum, quod *parandum*
 longo itineri necessarium est. Secum portet, quod
 inuitus dimissurus est, imò præmittat in cœlum.
 Quod si negaverit, terra sumptura est. Solent *Tim. 5°*
 adolescentulæ viduæ, quarum nonnulla abierunt
 retro post Satanam, cum luxuriatæ fuerint in
 Christo, nubentes dicere: Patrimoniolum meum
 quotidie perit. majorum hereditas dissipatur,
 servus contumeliosè locutus est, imperium an-
 cilla neglexit. Quis procedet ad publicum? quis
 respondebit pro agrorum tributis? Parvulos meos
 quis erudiet? & vernulas quis educabit? Et hanc
 (proh nefas) causam opponunt matrimonij: quæ
 vel sola debuit nuptias impedire. Superducit ma-
 ter filijs non nutrimentum, sed hostem: non paren-
 tem, sed tyrannum. Inflammata libidine, ob-
 liviscitur uteri sui: & inter parvulos, suas
 miseras nescientes, lugens dudum nova
 nupta componitur. Quid obtendis patri-
 monium?

*Incom-
da vidua
nubentis.*

conium? quid superbiam servulorum? Con-
re turpitudinem. Si habes liberos, nuptias quid
equiris? si non habes, quare expertam non me-
tuis sterilitatem, & rem incertam certo praefers
pudori? Scribuntur tibi nunc sponiales tabulae,
ut post paululum testamentum facere compella-
ris. Simulabitur mariti infirmitas, & quod te
morituram facere volet, ipse victurus faciet: aut
si venerit, ut ex secundo marito habeas filios,
domestica oritur pugna, intestinum praedium. Non
licebit tibi amare liberos, nec aequis aspiciere
oculis quos genuisti. Clam porriges cibos, in-
videbit mortuo: & nisi oderis filios, adhuc eorum
amare videberis patrem. Quod si de priore uxore
sobolem habens, domum te introduxerit, etiam
siclementissima fueris, omnes concedi & mimo-
graphi, & communes Rhetorum loci in nover-
cam savissimam declamabunt. Si privignus lan-
guerit, & condoluerit caput, infamaberis ut ve-
nerea. Si non dederis cibos, crudelis: si dederis,
malefica diceris. Orote, quid habent tantum bo-
ni secundae nuptiae, ut haec mala valeant compen-
sare? Volumus scire quales esse debeant viduae.

*Imo. 2.
Exemplum
Anna
vidua.*

Legamus Evangelium secundum Lucam: Erat,
inquit, Anna prophetissa, filia Phanuelis de
tribu Aser. Anna interpretatur gratia. Phanuel
in lingua nostris resonat vultum Dei. Aser vel in
beatitudinem, vel in divitias vertitur. Quia igitur
ab adolescentia usque ad octoginta quatuor
annos viduitatis onus sustinuerat, & non recede-
bat de templo Dei, diebus ac noctibus insilens
ieiunijs & obsecrationibus: idcirco meruit gra-
tiam spiritualem, & nuncupari filia vultus Dei.

& qd.

& atavi beatitudine divitiisque censeari. Recordemur viduas, areptanæ, quæ & suæ & filiorum salutis, Helix prætulit famem. Legimus in Judith (si cui tamen placet volumen recipere) vicuam 3 Reg 17. confectam jejunijs, & habitu lugubri sordidatam, quæ non lugebat mortuum virum: sed squalore corporis sponsum quærebat adventum. Video ar- matam gladio manum, cruentam dexteram. cognosco caput Holofernis de medijs hostibus reportatum. Vincit viros scæmina, & castitas truncat libidinem: habituque repente mutato, ad vitricas sordes redit omnibus seculi cultibus mundiores. Quid vetera repetam, & virtutes scæminarum de libris proferam? cum possis multas ante oculos tibi proponere in urbe qua vivis, quarum imitari exemplum debeas. Et ne videar adulatione per singulas currere, sufficit tibi sancta Marcella, quæ respondens generi suo, aliquid nobis de Evangelio retulit. Anna septem annis à virginitate vixerat cum marito, ista septem mensibus. Illa Christi expectabat adventum: ista tenet, quem illa susceperat. Illa vagientem cernebat: ista prædicat triumphantem. Illa loquebatur de eo omnibus qui expectabant redemptionem Israël: hæc cum redemptis gentibus clamitat: Frater non redimit, redimet homo? Et de alio Ps. 48. Ps. 86. Scio me ante hoc sermone biennium edidisse libros contra Jovinianum, quibus venientes è contrario quæstiones, ubi Apostolus concedit secunda matrimonia, scripturarum autoritate contrivi. Et non est necesse eadem ex integro scribere, cum possis inde, quæ scripta sunt,

M 7

mutua

Anna 9°

Marcella

vidua

collatio:

Luc. 2°

Ps. 48.

Ps. 86.

Rom. 7.

1. Cor. 7.

mutuari. Hoc tantum, ne modum egrediar epistole, admonitam te volo **COGITA** quotidie te esse morturam, & nunquam de secundis nuptijs cogitabis.

XXII. Hieronymus Calantie matrona. Est huius generalis institutio ad Christianam pietatem, non mulieribus modo, sed viris etiam ac studijs iure commendanda.

Ecli. 4.

Vetus scripturæ celebrata sententia est, esse pudorem, quo gloria inveniatur & gratia; & esse rursus pudorem, quo soleat parere peccatum. Cujus dicti veritas, quanquam satis ad omnium intelligentiam ipsa sui luceat claritate, mihi tamen, nescio quomodo, in presenti causa propius innocuit. Provocatus enim ad scribendum literis tuis, quæ miris hoc à me obsecrationibus flagitabant, diu fateor de responsione dubitavi: silentium mihi imperante verecundiâ. Cui tamen fortissimè resistebat & vim faciebat, precum tuarum fidei ambitio. Pugnabatque acriter cum hesitatione mea humilitas obsecrantis: & magnâ quâdam fidei violentiâ, oris claustra pulsabat. Cumque sic animum utroque nutantem cogitatio diversa libraret, penè pudor exclusit officium. Sed me illa, quam supra posui, sapientis sententia armavit ad depellendum inutilem verecundiâ, & damnosum silentium resolvendum: cum utique ipsam scribendi causam tam honestam viderem esse, tam sanctam, ut peccare me crederem sitacerem: illud mecum scripturæ reputans: **Tempus tacendi, & tempus loquendi.** Et iterum: **Ne retineas verbum in tempore salutis.** Et illud Petri:

Ecola. 3.

Ecli. 4.

1. Pet. 3.

Para.

Parati semper ad satisfactionem omni pōscenti
 vos rationem. Petis namque & sollicitè ac violen-
 ter petis: ut tibi certam ex scripturis sanctis præ-
 finiamus regulam, ad quam ordines cursum vitæ
 tuæ, ut cognita Domini voluntate inter honores
 seculi & divitiarum illecebras morum magis di-
 ligas supellectilem, atque ut possis in conjugio
 constituta non solum conjugii placere, sed etiam
 ei qui indulsit conjugium. Cui tam sanctæ peti-
 tioni, tamque pio desiderio non satisfacere, quid
 aliud est, quam profectum alterius non amare?
 Parebo igitur precibus tuis, teque paratam ad im-
 plendam Domini voluntatem, iphis nitar incitare
 sententijs. IDEM enim verus omnium Dominus
 ac magister, qui nos placere sibi jubet, etiam do-
 cet quomodo placere possimus. Ipse itaque te in-
 formet, ipse te doceat, qui interroganti in Evan-
 gelio adolescenti, quid faceret ut mereretur vi-
 tam æternam, divina continuo mandata propo-
 nit: ostendens nobis ejus voluntatem esse facien-
 dam, à quo speramus & præmia Propter quod a-
 lio testatur loco: Non omnis qui dicit mihi, Do-
 mine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed
 qui facit voluntatem patris mei qui in cælis est,
 ipse intrabit in regnum cælorum. Quo manifestè
 illud ostenditur, nos non solâ Dei confessione tan-
 ti præmij magnitudinem promereri, nisi fidei &
 justitiæ opera conjuncta sint. Qualis enim est illa
 confessio, quæ sic Deo credit, ut pro nihilo ejus
 ducat imperium? Aut quomodo ex animo ac ve-
 rè dicimus: Domine, Domine, si ejus, quem Do-
 minum confitemur, præcepta contempnimus?
 Unde ipse in Evangelio dicit: Quid autem

Matt. 19.

Matt. 7.

Operibus
promeremur
gloriam.

Luc. 6.

70ca-

Matt. 15. vocatis me, Domine, Domine, & non facitis quae dico? Et iterum: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me. Et rursum

Malac. 1. loquitur per Prophetam: Filius honorificat patrem, & servus Dominum suum timet. Et si pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus? Ex quo apparet nec honorari ab eis Dominum, nec timeri, qui ejus praecepta non faciunt. Et ad David expressius dicitur, qui peccatum admisit: Et pro nihilo duxisti Deum. Et ad Heli fit sermo Domini: Qui honorificat me, honorificabo eum: qui autem pro nihilo me habent, ad nihilum redigentur. Et

2. Reg. 12.

1. Reg. 2.

Contra

vulgi se-

veritate.

Ps. 15.

Ps. 18.

Matt. 19. per, illa nobis Domini revolvenda sententia, Si

Vii

Vis ad vitam venire, serva mandata. Hoc enim
 coram nobiscum lege agitur, hoc Propheta, hoc
 Apostoli docent: hoc à nobis & vox Christi, &
 sanguis efflagitat: qui deo pro omnibus mortuus
 est, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui
 pro illis mortuus est. Vivere autem illi non est ali-
 ud, quam ejus præcepta servare. que nobis ille,
 quasi certi in quoddam dilectionis suæ pignus,
 servanda mandavit. Si diligitis, inquit, me, man-
 data mea servate. Et: Qui habet mandata mea,
 & servat ea, ille est qui diligit me. Ac rursus: Si
 quis diligit me, sermonem meum servabit & pa-
 ter meus diliget eum: & ad eum veniemus, &
 manebim apud eum faciemus. Qui non diligit
 me, sermones meos non servat. Si autem vult ob-
 tinere vera dilectio. Et qui perfecte amator, totam
 sibi vitam vendit voluntatem. Nihil est
 in peccato, ut charitate. Non vivere Christum di-
 ligimus si e jus nos redemptos sanguine recorda-
 mur, nihil magis velle, nihil omnino debemus a-
 gere, quam quod ipsum velle cognoscimus. Duo
 autem sunt genera mandatorum, in quibus elau-
 ditur tota justitia: prohibendi unum est, jubendi
 alterum. Ut enim mala prohibentur, ita præci-
 piuntur bona. Ibi otium operatur, hic studium.
 Ibi coercetur animus, hic incitatur. Hic si cisse,
 illic non fecisse, culpabile est. Unde & Propheta
 dicit: Quis est homo, qui vult vitam, & cupit vi-
 dere dies bonos? Prohibe linguam tuam à malo,
 & labia tua ne loquantur dolum. Declina à ma-
 lo, & fac bonum. Et beatus Apostolus: Odientes
 malum, adherentes bono. Hoc itaque duplex di-
 versumque præceptum, prohibendi scilicet &
 im-

2. Cor. 5.

Christo vivere quid. Ioan. 14.

Ibidem.

Charitas magna vis

Duo genera mandatorum.

Pf. 33.

Rom. 12.

Nullus à
Dei mā-
datis li-
ber.

Ezechi. 19.

Peccata
paria
Stoicis.

Parva
etiam
peccata
sunt.

Matth. 7.

Innocen-
tia.

Iob 13.

imperandi, æquo omnibus jure mandatū est.
Non virgo, non vidua, non nupta ab hoc imperio
libera est. In quovis proposito, in quovis gradu
æquale peccatum est, vel prohibita admittere, vel
jussa non facere. Neque verò eorum te seducat
error, qui ex arbitrio suo eligunt, quæ potissimum
Dei mandata contemnant, quæve quasi vilia ac
parva despiciant. Nec metuunt, ne secundum di-
vinam sententiam, minima contemnendo, paula-
tim decidant. Stoicorum quidem est peccatorum
tollere differentiam, & delicta omnia paria judi-
care: nec ullum inter scelus & erratum discrimen
facere. Nos verò & si multum inter peccata dista-
re credimus, quia & legimus tamen satis prodesse
ad cautionem ducimus, etiam minima pro maxi-
mis cavere. TANTO enim facilius abstinemus
à quocunque delicto, quanto illud magis metui-
mus. Nec cito ad majora progreditur, qui etiam
parva formidat. Et sanè nescio, an possimus leve
aliquod peccatum dicere, quod in Dei contem-
ptum admittitur. Estque prudentissimus, qui non
tam considerat quod jussum sit, quam illum qui
jusserit: nec quantitatem imperij, sed imperantis
cogitat dignitatem. Ædificanti itaque tibi spiri-
tualem domum, non super levitatem arenæ, sed
super soliditatem petrae, innocentie in primis
fundamentum ponatur, super quod facilius pos-
sis arduum culmen justitie erigere. Maximam
enim partem equitatis implevit, qui nulli nocuit.
Beatusque est, qui potest cum sancto Job dicere.
Nulli nocui hominum: justè vixi cum omnibus.
Unde audenter & simpliciter loquebatur ad Do-
minum: Quis est ille, qui judicetur mecum? id est,

quis

quis tuum adversum me potest implorare iudicium, ut se la sum à me convincat? Purissimæ conscientiæ est, securè canere cum Propheta: Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus tuæ. Unde idem alibi dicit: Non fradua vit eos Deus bonis, qui ambulant in innocentia. Itaq; malitiam, odium, atque invidiam, quæ vel maxima vel sola semina sunt nocendi; Christiana à se propellat anima: neque manu tantum, aut linguâ, sed corde quoque custodiat innocentiam nec opere modo, sed voto etiam nocere formidet. QUANTUM enim ad peccati rationem pertinet, nocuit & qui nocere disposuit. Multi nomen illud absolute atq; integrè definiunt, innocentem, qui ne in eo quidem ulli noceat quo prodesse desistat. Quod si est verum: tum demum latere de innocentia conscientia, si, cum potes, adjuvare non desinas. Si verò divisa inter se ista atq; distincta sunt, aliudq; est non nocere quod semper potes, aliud prodesse cum possis: aliud malum non facere, aliud operari bonum: illud tibi rursus occurrat, non sufficere Christiano, si partem unam iustitiæ impleat, cui utrumque præcipitur. NE quis enim debemus ad multitudinis exempla replicare: quæ nullam harum disciplinam sequens, nullum vivendi tenens ordinem, non tam ratione ducitur, quàm quodam impetu fertur. Nec imitandi nobis illi sunt, qui sub Christiano nomine gentilem vitam agunt: & aliud professione, aliud conversatione testantur: atque (ut Apostolus ait) Deum confitentur se nosse, factis autem negant. INTER Christianum & gentilem non fides tantum debet: sed etiam vita distinguere: & di-

ver-

Ps. 100.

Ps. 83.

*Vraque
iustit
pars im
plenda.*

*Falsi
Christia
ni.
Tit. 1.*

Opera monstrat religionē. versam religionem per diversa opera monstrat. Nolite (ait Apostolus) jugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas lucis ad tenebras?

2. Cor. 6. Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fidei cum infidei? Qui autem confessus templo Dei cum idolis? Sic ergo inter nos & illos maxima separatio. Disjungitur certo discrimine error & veritas. Illi terrena sapiant, qui celestia promissa non habent. Illi brevi huic vite totos implicent, qui æterna nesciunt. Illi peccare non metuant, qui peccatorum impunitatem putant. Illi seruiant vitijs, qui non sperant futura præmia virtutum. Nos vero, qui purissima confitemur fide, omnem hominem manifestandum esse ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque propria corporis sui, prout gessit, sive bonum, sive malum: procul detentus esse à vitijs, dicente apostolo: Qui enim Christi sunt, carnem suam crucifixerunt, cum vitijs & concupiscentijs. Ne conturbamur quantur erantem, qui se veritate discipulos confitentur. Duas certè conversationis vias, & distincta in diversum itinera vivendi Salvator in Evangelio ostendit. Quam (inquit) spatiosa via, quæ ducit ad mortem, & multi sunt, qui intrant per eam. Et rursus. Quam arcta via & angusta est quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inveniunt eam. Vide quanta inter has vias separatio sit, quantumque discrimen. Illa ad mortem, hæc tendit ad vitam. Illa celebratur & teritur à multis: hæc vix invenitur à paucis. Illa enim vitis per consuetudinem quasi declivior ac mollior, & velut quibusdam amara floribus voluptatum,

inter viam latam & angustam differentia.

cile a
vero
dior,
ctatio
As p
viam
par
icrip
go
mun
mus
loqu
cum
tem
mu
sent
inv
mus
per
ad h
stipa
exp
ledi
inir
mu
aud
ma
qu
nu
tis,
tra
& c
effe

cilè ad se rapit commeantium multitudinem: hæc
 vero insueto calle virtutum tristior atque horri-
 dior, ab his tantum eligitur, quibus non tam dele-
 ctatio itineris cordi est, quam utilitas mansionis.
 ASPERAM enim nobis, & insuavem virtutum
 viam nimia facit vitiorum consuetudo: quæ si in
 partem alteram transferatur, invenietur (sicut
 scriptura dicit) semita justitiæ levis. Ponamus er-
 go iam rationem vitæ vestræ: & per quam potissi-
 mum gradiamur viam conscientiam teste, disca-
 mus. OMNE enim quod agimus, omne quod
 loquimur, aut de lata, aut de angusta via est. Si
 cum paucis angustum iter, & subtilem quandam
 semitam invenimus: ad vitam tendimus. Si vero
 multorum comitamur viam, secundum Domini
 sententiam, imus ad mortem. Si ergo odio atque
 invidia possidemur, si cupiditati & avaritiæ cedi-
 mus, si præsentia commoda futuris præferimus,
 per spatiosam viam incedimus. Habemus enim
 ad hæc comitum multitudinem: & late simillam
 stipamur agminibus. Si iracundiam libidinemque
 expicere volumus, si injuriam vindicamus, si ma-
 ledicenti remaledicimus, & adversum inimicum
 inimico animo sumus: æquè cum pluribus feri-
 mur. Si vel adulamur ipsi, vel adulantem libenter
 audimus: si verum dicere gratiam impedimur, &
 magis offendere animos hominum timeamus,
 quam non ex animo loqui: de multorum via su-
 amus. Tot nostri sunt loci, quot extranei verita-
 tis. At è contrario si ab omnibus vitijs sumus ex-
 tranei, si purum ac liberum animum præstamus,
 & omni cupiditate calcata, solis studemus divites
 esse virtutibus: per angustam viam nitimur. Con-

*Quid
viam se-
luti a-
speram
faciat.*

*Quomo-
do angu-
sta via
tenenda
est.*

*Quando
tenetur
via an-
gusta.*

ver-

versatio enim ista paucorum est, Estque pererrata
 atque difficile, idoneos hujus itineris comites
 perire. Quin etiam multi hac ire se simulant
 & per diversa errorum diverticula ad viam mu-
 titudinis revertuntur. Ideoque timendum est,
 quos duces recti hujus itineris habere nos cre-
 mus, eos comites habeamus erroris. Si igitur
 veniuntur exempla, quae nos per hanc ducant
 viam, & rectum Evangelij tramitem teneant, se-
 quenda sunt. Sin vero ea vel deficiunt, vel de-
 cere putantur, Apostolorum forma univ[er]sis pro-
 posita est. Clamat vas electionis Paulus, nosque
 quasi ad angustum hoc iter convocans, dicit, Imita-
 tores mei estote, sicut & ego Christi. Certè
 quod est amplius omnibus, ipsius Domini relucet
 exemplum, qui in Evangelio ait: Venite ad me om-
 nes, qui laboratis & onerati estis, & ego requie-
 scere faciam vos. Tollite jugum meum super
 vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis
 corde. Si periculosum est imitari illos, de qui-
 bus dubitas an imitandi sint: hunc certè imitari
 tutissimum est, atque ejus vestigia sequi, qui di-
 xit: Ego sum via, veritas, & vita. Nunquam enim
 errat, qui sequitur veritatem. Unde & Apostolus
 Joannes ait: Qui dicit se in Christo manere, debet
 sicut ille ambulavit, & ipse ambulare. Et beatus
 Petrus ait: Christus pro nobis passus est, vobis re-
 linquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus,
 qui peccatum non fecit, nec est inventus dolus in
 ore ejus: qui cum malediceretur, non maledice-
 bat, cum pateretur, non comminabatur: tradebat
 autem judicanti se injustè. Qui peccata nostra ipse
 pertulit in corpore suo super lignum, ut pec-

*Paulus
imitan-
dus.*

I. Cor. 11.

Mat. 11.

*Christus
imitandus*

Joan. 14.

I. Joan. 2.

I. Pet. 2.

cati mortui, iustitiæ vivamus. Cesset omnis ex-
 culatio errorum, auferantur peccandi sœda sola-
 tia, **N I H I L** omnino agimus, qui nos per multi-
 tudinis exempla defendimus: & ad consolatio-
 nem nostram, aliena sæpe numerantes vitia, de-
 esse nobis dicimus, quos debeamus sequi. Ad il-
 lius exemplum mittimur, quem omnes fatemur
 imitandum. Atque ideo præcipua tibi cura sit, le-
 gem nosse divinam: per quam possis quasi præsen-
 tis cernere exempla sanctorum. Quid faciendum
 sit, quid vitandum, illius consilio disce. *Scriptura
 discenda
 & reti-
 nenda est.* **MAXI-
 MUM** enim ad iustitiam auxilium est implere divi-
 nis eloquijs animum, & quod opere exequi cu-
 pias, semper corde meditari. Rudi adhuc populo,
 & hominibus ad obedientiam insuetis per Moy-
 sen imperatur à Domino, ut in signum memoriæ,
 quæ præcepta Domini recordentur, per singulas *Num. 9.*
 vestimentorum simbrias habeant cum cocco lya-
 cinthini coloris insignia: ut etiam casu huc illuc
 que respicientibus oculis, mandatorum cœle-
 stium memoria nascatur. De quibus simbrijs Pha-
 risæi redarguuntur à Domino, quod eas perverso *Matt. 23.*
 usu, non ad commonitionem præceptorum Dei,
 sed ad ostentationem sui habere cœperint: ut sci-
 licet quasi de majoris observationis diligentia,
 sancti à populo judicarentur. Tibi verò servanti
 non jam literæ præcepta, sed spiritus, divi-
 norum mandatorum memoria spiritualiter ex-
 colenda est. Cui non tam frequenter recor-
 danda sunt præcepta Domini, quam semper
 cogitanda. Sint ergo divinæ scripturæ semper
 in manibus tuis, & jugiter mente volvan-
 tur. **N E C** sufficere tibi putes mandata Dei me-
 mo-

*Scriptu-
ra facta.
res requi-
rit.*

Rom. 2.

*Tractatio
loci Ev-
angelici.
Matt. 7.*

moriã tenere, & operibus oblivisci. Sed ideo la cognosce, ut facias quicquid faciendum dicitur. Non enim auditores legis iusti sunt apud Deum: sed factores legis iustificabuntur. Locus quidem & immensus divinæ legis campus extenditur. Qui diversis testimonijs veritatis, velut cœlestibus quibusdam floribus vernans, mirã oblectatione legentis animum pascit ac refocillat. Quæ omnia semper cognoscere, secumque revolvare, ingens ad conservandam justitiam beneficium est. Sed quasi ad compendiosum locum quoddam commonitorium, illa tibi Evangelij chryseodam sententia est, & superscribenda cordi tuo, quæ ad totius justitiæ brevium Dominico ore profertur: OMNIA quæcunque vultis, ut faciant vobis homines, hæc & vos facite illis. Cujus præcepti vires exprimens, jungit ac dicit: Hæc enim lex & Prophetarum. Infinitæ namque sunt species partesque justitiæ: quas non modo stylo prosequi, sed cogitatione etiam capere difficillimum est. Quas omnes unã ac brevi sententiã comprehendit: & latentem hominum conscientiam secreto animi iudicio aut absolvit, aut damnat. Ad omnem igitur actum, ad omne verbum, ad omnem etiam cogitatum hæc sententia retrahitur: quæ tibi quasi speculum quoddam paratum, & ad manum semper positum, qualitatem tuæ voluntatis ostendat: ac etiam vel de injusto opere redarguat, vel de iusto lætificet. Quotiescunque enim talem in alterum habueris animum, qualem in te ab altero servari cupis, æquitativiam tenes. Quoties verò talis erga alterum fueris, qualem in te vis neminem, iter justitiæ derelinquit.

liquisti. En totum illud divinæ legis arduum, totumque difficile. En ob quam causam dura imperia Domino reclamamus, & dicimus, nos vel difficultate, vel impossibilitate mandatorum pre-
mi. Nec sufficit quod jussa non facimus, nisi etiam jubentem injustum pronuntiemus: dura ipsam æquitatis authorem non modò dura & ardua, sed etiam impossibilia præcepisse conquerimur. Omnia, inquit, quæcunque vultis, ut faciant vobis homines, hæc & vos facite illis. Con-
jungi vult nos atque connecti per mutua beneficia charitatem, omnesque homines vicario inter se amore copulari: ut id unoquoque præstante alteri, quod sibi ab omnibus præstari velit, tota justitia & præceptum hoc Dei, communis sit utilitas hominum. Et ô miram clementiam Domini! ô ineffabilem Dei benignitatem! præmium nobis pollicetur, si nos invicem diligamus, id est, si nobis ea præstemus invicem, quorum vicissim indigemus. Et nos superbo simul & ingrato animo ejus renitimus voluntati: cujus etiam imperium beneficium est. Nulli unquam omnino detrahas, nec aliorum vituperatione te laudabilem videri velis. Magisque vitam tuam ordinare discere, quàm alienam carpere. Ac semper scripturæ memor esto dicentis: Noli diligere detrahere, ne eradiceris. Pauci admodum sunt, qui huic vitio renuntiant: raroque invenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, ut non libenter reprehendant alienam. Tantaque hujus mali libido mentes hominum invasi, ut etiam qui præcul ab alijs vitijs recesserunt, in istud tamen, quasi in extremum diaboli laqueum incidunt.

N

dant.

*Ne proximi
offendamus.*

*Contra
detractionem.*

dant. Tu vero hoc malum ita effuge, ut non in
 de ipsa non detrahas, sed ne alij quidem detra-
 henti aliquando credas. Nec obrectatoribus au-
 toritatem de consensu tribuas, ne eorum vitium
 nutrias annuendo. Noli (inquit scriptura) con-
 sentaneus esse cum derogantibus adversus pro-
 ximum tuum: & non accipies super illum pecca-
 tum. Et alibi: Sepi aves tuas spinis, & noli audire
 linguam nequam. Unde & beatus David diversis
 innocentiae species justitiaeque dinumerans, de
 hac quoque virtute non tacuit, dicendo: Et op-
 probrium non accepit adversus proximos suos.
 propterea quod ipse non solum adversatur, sed
 etiam persequitur detrahentem. Ait enim: De-
 trahentem secreto proximo tuo, hunc persequer-
 bar. Est sane tale hoc vitium, quod vel in primis
 extingui debeat, & ab eis, qui se sancte insitue-
 volunt, prorsus excludi. Nihil enim tam inquietat
 animum, nihil est quod ita mobilem mentem
 ac levem faciat, quam facile totum credere: &
 obrectatorum verba temerario mentis assensu se-
 qui. Hinc enim crebrae dissensiones, hinc odia
 injusta nascuntur. Hoc est, quod saepe de amicis
 inis etiam inimicos facit: dum concordem qui-
 dem, sed credulas animas maliloqua lingua dis-
 sociat. At contra, magna quies animi, magna quae
 est morum gravitas, non temere de quoquam su-
 ministri quid audire. Beatusque est, qui ita se con-
 tra hoc vitium armavit, ut apud eum detraheret
 nemo audeat. Quod si haec in nobis esset diligen-
 tia, ne passim obrectatoribus crederemus, iam o-
 mnes detrahere timerent, ne non tam alios
 quam se ipsos viles detrahendo facerent. Sed hoc
 idem

ideo malum celebre est, idcirco in multis feruet
hoc vitium, quia penè ab omnibus libenter audi-
tur. Adulatorum quoque assentationes, & noxia *Assenta-*
blandimenta fallaciæ, velut quædam pestes anime *tiones fa-*
fuge. Nihil est quod tam facile corrumpat mentes *gienda.*
hominum: nihil quod tam dulci & molli vulnere
animum feriat. Unde & quidam sapiens ait: Ver-
ba adulatorum mollia, feriunt autem interiora *Prov. 18*
ventris. Et Dominus loquitur per Prophetam:
Populus meus, qui beatificant vos, seducunt vos, *Esa. 3.*
& semitas pedum vestrorum dissipant. In multis,
illo maxime tempore, regnat hoc vitium: quod *Conseru-*
que est gravissimum, humilitatis ac benevolen- *co nune*
tiam loco ducitur. Eo fit, ut qui adulari nescit, aut *vitium is-*
invidus, aut superbus putetur. Est sanè grande & *se. 110.*
subtile artificium, laudare alterum in commen- *tiis.*
dationem sui, & decipiendo animum sibi obligare
decepti: quodque hoc maxime vitio agnoscit, fi-
ctas laudes certo pretio vendere. Quæ hæc tan-
ta est levitas animi, quæ tanta vanitas, relicta
propria conscientia alienam opinionem sequi, &
quidem fictam atque simulatam? capi vento falsæ
laudationis, gaudere ad circumventionem suam,
& illusionem pro beneficio accipere? Tu ergo, si
verè laudabilis esse cupis, laudem hominum ne
requiras: illique præpara conscientiam tuam, qui
& illuminabit abscondita tenebrarum, & manite *1. Cor. 4.*
stabit consilia cordium, & tunc laus tibi erit à
Deo. Sit igitur intentus ac vigilans, & adversus *Animus.*
peccata semper armatus animus tuus. Sermo *Sermo.*
omnibus moderatus & parcus: & qui necessita-
tem magis loquendi indicet, quàm voluntatem.
Omet prudentiam verecundia: quodque præ-

*Pudor.**Quomodo loquendum.**Eccl. 28.**1. Pet. 3.**Mädacia & iuramenta fugienda.**Matt. 5.**Præsentia Dei semper cogitanda.**Templa Dei.**1. Cor. 3.*

cipuum in feminis semper fuit, cunctas in terris
 rutes pudor superet. **Dis** antè considera quid lo-
 quendum sit, & adhuc tacens provide, ne quid di-
 xisse pœniteat. Verba tua ponderet cogitatio, &
 linguæ officium animi libra dispenset. **U**nde scri-
 ptura dicit: **Argentum & aurum tuum confila,**
 & verbis tuis facito stateram, & frenos ori tuo re-
 ctos; & attende, ne forte labaris linguâ. Nunquam
 malum verbum de ore tuo procedat: quæ ad cu-
 mulum benignitatis, juberis etiam maledicenti-
 bus benedicere. **Misericordes,** inquit, modèsti,
 humiles, non reddentes malum pro malo, neque
 maledictum pro maledictio: sed è contrariobene-
 dicentes. **MENTIRI** verò atque jurare lin-
 gua tua prorsus ignoret, tantusque in te sit verus
 amor, ut quicquid dixeris, juratum putes. De quo
 Salvator ad discipulos ait: **Ego** autem dico vo-
 bis, non jurare omnino. Et paulò post: **Sit** au-
 tem sermo vester, est, est: non, non. Quod autem
 his abundantius est, à malo est. In omni igitura-
 tu atque verbo quæta mens & placita servetur.
 semperque cogitationi tuæ Dei præsentia occur-
 rat: sit humilis animus ac mitis, & adversus sola
 vitia erectus. Nunquam illum aut superbia ex-
 tollat, aut avaritia inflat, aut ira præcipitet.
Nihil enim quietius, nihil purius, nihil denique
 pulchrius eâ mente esse debet, quæ in Dei
 habitaculum præparanda est; quem non aurum
 templa fulgentia, non gemmis altaria distincta
 delectant, sed anima ornata virtutibus. Ideo
 templum Dei sanctorum corda dicuntur, affir-
 mante Apostolo, qui ait: **Si quis templum Dei**
 violaverit, disperdet illum Deus. **Templa**

enim Dei sanctum est, quod estis vos. **N I H I L**
habeas humilitate præstantius, nihil amabilius. *H.*
Hæc est enim præcipua conservatrix, & quasi cu-
tas.

stos quædam virtutum omnium: nihilque est,
quod nos ita & hominibus gratos & Deo faciat,
quàm si vitæ merito magni, humilitate infimi si-
mus. Propter quod scriptura dicit: Quanta ma-
gnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo in-
ventes gratiam. Et Dominus loquitur per Pro-
phetam; Super quem alium requiescam, nisi su-
per humilem, & quietum, & timentem verba
mea? Veruntamen humilitatem sequere, non
quæ ostenditur atque simulatur gestu corporis,
aut fractâ voce verborum: sed quæ puro affectu
cordis exprimitur. **A L I U D** est enim virtutem

*Ecclesi. 3.**Esai. 66.**Virtus se-**culum*

habere, aliud virtutis similitudinem: aliud ostre-
rum umbram sequi, aliud veritatem. Multo de-
formior illa est superbia, quæ sub quibusdam hu-
militatis signis latet. Nescio enim quomodo tur-
piora sunt vitia, quæ virtutum specie calantur.
Nalli te unquam de generis nobilitate præponas,
neque obscuriores quasque & humiliore loco
natas te inferiores putes. Nescit religio nostra
personas accipere: nec conditiones hominum,
sed animos inspicit singulorum. Servum & nobi-
lem de moribus pronuntiat. **S O L A** apud Deum
libertas est, non servire peccatis. Summa apud
Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Quid
apud Deum in viris nobilior Petro, qui piscator
& pauper fuit? Quid in foemina beatâ Mariâ il-
lustrius, quæ sponsa fabri describitur? Sed illi pi-
scatori & pauperi cælestis regni à Christo cre-
duntur claves. Hæc sponsa fabri meruit esse ma-

*cautionem**Vera li-
bertas &
nobilitas.**Petrus.**Maria.**Mati. 1.**Mati. 16.*

I. Cor. I.

ter illius, à quo ipsa claves datae sunt. Elegit enim Deus ignobilia, & contemptibilia hujus mundi, ut potentes ac nobiles ad humilitatem facilius adduceret. Nam & aliàs frustra sibi aliquis de nobilitate generis applaudit: cum universis parvis honoris & ejusdem apud Deum pretij sint, qui uno Christi sanguine sunt redempti: nec interest, quæ quis conditione natus sit, cum omnes in Christo æqualiter renascamur. Nam et si obliviscimur, quia ex uno omnes generati sumus, saltem id semper meminisse debemus, quia per unum omnes regeneramur. Cave ne si jejunare aut abstinere ceperis, te putes esse jam sanctam. Has enim virtus adjumentum est, non perfectio libertatis. Magis quæ id providendum est, ne ab hoc cum licita contemnas, securitatem quandam illicite tum faciat. Quicquid supra justiciam obfertur Deo, non debet impedire justiciam, sed adjuvare. Quid autem prodest tenuari abstinentiæ corpus, si animus intumescat superbia? Quis laudem merebitur de pallore jejuniij, si invidiosus hvidiosus? Quid virtutis habet vinum non bibere, & irâ atque odio inebriari? Tunc, inquam, præclara est abstinentia, tunc pulchra atque magnifica castigatio corporis, cum est animus jejunes à vitijs. Imò qui probabiliter ac scienter abstinentiæ virtutem tenent, eo affligunt carnem suam, quo animam frangant superbiã, ut quasi de quodam fastigio contemptus sui atque arrogantia descendant ad implendam Domini voluntatem, quæ maxime in humilitate perficitur. Idcirco à varijs ciborum desiderijs mentem retrahat, ut totam ejus vim occupent in cupiditate.

*Jejunium**Abstinentia perfecta.*

virtutum. Jamque minus jejuniorum & abstinentiæ laborem caro sentit, animâ esuriēte justitiam. Nam & vas electionis Paulus, dum castigat corpus suum, & in servitutem redigit, ne alijs prædicans ipse reprobus inveniatur, non ad solam (ut quidam imperiti putant) hoc facit castitatem. Non enim huic tantummodo, sed omnibus omnino virtutibus abstinentia opitulatur. Neque magna aut tota Apostoli gloria est, non fornicari: sed hoc agit, ut castigationis corporis erudiatur animus: quantoque nil ex voluptatibus concupiscit, tantò magis possit de virtutibus cogitare. ne perfectionis magister imperfectum aliquid in se ostendat: ne Christi imitator extra præceptum quicquam aut voluntatem Christi faciat, neve minus exemplo, quàm verbo doceat, cumque alijs prædicaverit, ipse reprobetur, ædiatque cum Pharisæis: Dicunt enim, & non faciunt. APOSTOLICI verò & præcepti est, & exempli, ut habeamus rationem non conscientie tantum, sed etiam famæ. Non superfluum, & à fructu vacuum gentium magister hoc docet: vult enim etiam extraneos ad fidem homines per fideliū opera proficere, ut religionem ipsam religio disciplina commendat. Et ideo sicut lumina in mundo lucere nos jubet in medio nationis prave & perverse: ut incredulæ mentes errantium ex nostrorum actuum lumine ignorantie sue tenebras deprehendant. Unde & ipse ad Romanos ait: Providentes bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Et alibi: Sine offensione esto Judæis, & gentibus, & Ecclesiæ Dei, licet ego per omnia omnibus placeo: non quarens

Ab inē-
sa v. r.
aut bus
pro l. s. a.
mni. 165.
E. C. 9.

Matt. 23.

Fama ra-
tio habē-
da est.

Phil. 2.

Rom. 12.

1. Cor. 10.

quod mihi utile est, sed quod multis Beatus est, qui tam sanctè, tamque graviter disposuit vitam suam, ut de eo sinistra aliquid ne fingi quidem possit, dum adversus obrectatorum libidinem pugnat meriti magnitudine, nec fingere quisquam ausus est, quod à nullo putat credendum. Quod si id aliis qui difficile atque nimis arduum est, saltem hanc adhibeamus vitæ nostræ diligentiam, ne mala mentes occasionem inveniant detrahendi, ne ex nobis scintilla procedat, per quam adversus nos sinistra fama flamma conflatur. Alioquin frustra irascimur obrectatoribus nostris, si ipsi obrectandi materiam ministramus. Si autem nobis diligenter atque sollicitè omnia ad honestatem providentibus, cunctisque actibus nostris timorem Dei preferentibus, illi nihilominus

Consolatio contra conscientiam.

Isa. 5.

Matt. 5.

Secessus querendus etiam conjugibus.

insaniunt: consoletur nos conscientia nostra, quæ tunc maximè tuta est, tunc optimè secuta est, cum occasione quidem malè de se sentienda dedit. Illis enim vè dicitur per Prophetam, qui dicunt, quod bonum est malum: qui lucem appellant tenebras: & quod dulce est, amarum vocant. Nobis ergo Salvatoris aptabitur sermo: Beati estis cum vobis maledixerint homines mentientes. Nos modò id agamus, ut malè de nobis nemo loqui absque mendacio possit. Ita habeto sollicitudinem domus, ut aliquam tamen vacationem animæ tribuas. Eligatur tibi oportunus & aliquantum à familiaris strepitu remotus locus, in quem tu velut in portum, quasi ex multa tempestate curarum te recipias, & excitatos foris cogitationum fluctus, secreti tranquillitate componas. Tantum ibi sit divinæ lectionis studium, tam

crebra orationum vices, tam firma & pressa de futuris cogitatio, ut omnes reliqui temporis occupationes facile hac vacatione compenses. Nec hoc ideo dicimus, quo te retrahamus à teuis: imò id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.

XXIII. Hieronymus Iuliano, qui cum dives & potentis esset, intra paucos dies duas filias & uxorem, nec multo post bonam possessionum partem amisit. Hunc in comparatione patientis Iob consolatur, & ad perfectam vitam mundi que contemptum adhortatur.

Filius meus, frater tuus, Aufonius, in ipso jam professionis articulo, cum mihi presentiam suam dedisset, & cito abstulisset, atque in puncto temporis, salve pariter, valeque dixisset: vacuum se redire arbitratus est, nisi mearum aliquid ad te nugarum tumultuario sermone portaret. Jam demisso synthemate equus publicus sternebatur, & nobilem juvenem puicicâ indutum tunica baltheus ambiebat: & tamen ille apposito notario cogebat loqui, quæ velociter edita, velox consequeretur manus: & linguæ celeritatem prenderent signa verborum. Itaque non scriptionis diligentia, sed dictantis temeritate longum ad te silentium rumpo, offerens tibi nudam & effrictam voluntatem. Extemporalis est epistola, absque ordine sensuum, sine lenocinio & compositione verborum, ut totum in illa amicum, nihil de oratore reperias. In procinctu effusam putes, & ad huc cupienti ingestum viaticum. Divina scriptura

*Causam
scribendæ
explicat.*

N S lo-

Ezechi. 22. loquitur : Musica in luctu, in tempeſtiva narratio.
Unde & nos leporem artis Rhetoricæ contem-
nentes, & puerilis atq; plauſibilis eloquij venul-
tem, ad ſanctarum ſcripturarum gravitatem con-
ſugi-mus, ubi vera & vni-verſum medicina eſt, ubi do-
lorum certa remedia : in quibus recipit unicum
Luc. 7. filium mater in feretro, ubi turbæ dicitur circum-
Mat. 9. ſtanti. Non eſt mortua puella, ſed dormit : ubi &
Io. 11. quatrigenus mortuus ad vocem inclamantis
Narratio Domini ligatus egreditur. Audio te in brevi
de cala- tempore duas vngunculas filias junctis penetr-
mitate tuſiſſe ſineribus, & pudic ſtimam ac ſiſtiſſimam
Juliani. conjugem tuam Pauſinam, imo ſidei calore ger-
manam, in qua ſola poſt amiſſos liberos acquie-
ſcebas ſubitæ tibi dormitione ſubſtractam : quæ
Amos 5. ſi naufragus in littore latrones reperiat, & jura
eloquia Prophetarum fugiens uſum, incidat in
leonem extendensque manum ad parietem, a co-
lubro mordeatur. Conſequenta rei familiaris da-
mina : vaſtationem totius barbaro hoſte provin-
ciæ, & in communi depopulatione privatas poſ-
ſeſſionum tuarum ruinas, ab acios armentorum ac
pecorum greges, vinctos occiſosque ſervulos, &
in unica filia, quam tibi tam crebræ orbitates ſe-
cerant chariorem, electum nobiliſſimum gene-
rum ex quo, ut omnia taceam, plus mœroris,
quàm gaudij ſuſcepisti. Hic eſt catalogus tenta-
tionum tuarum. Hæc cum Juliano tyrunculo
Collatio Chriſti, pugna hoſtis antiqui. Quæ ſi ad te reſpi-
patientia cias grandia ſunt : ſi ad bellatorem fortiſſimum,
Io. 6. 16. ſidus & umbra certaminis. Beato Job poſt malor-
Neant. rum examina uxor peſſima reſervata eſt, ut per
Io. 4. 2. eam diſceret blaſphemare. Tibi ſublata eſt opti-
ma

ma, ut miseriarum solatium perderes. Aliud est autem sustinere quam nolis, aliud desiderare quam diigas. Ille in tot mortibus filiorum domus tuæ ruinam tuam habuit sepulchrum, & scissis vestibus, ut parentis monstraret affectum, procidens in terram adoravit, & dixit: Nudus exivi de utero matris meæ, nudus & redeam. Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Tu, ut parcissime dicam, inter multorum officia propinquorum, & consolantes amicos, tuorum exequias prosequutus es. Perdidit ille simul omnes divitias, & succedentibus sibi malorum nuntijs, ad singulas plagas ferebatur immobilis, complens in se illud de sapiente præconium: contractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinæ. Tibi major pars derelicta substantiæ, ut tantum teneris, quantum ferre potes. Necdum enim ad eum pervenisti gradum, ut totis adversum te cuneis certetur. Dives quondam dominus, & ditior pater: subito orbis, & nudus est. Cumque in omnibus his, quæ contigerant ei, non peccasset coram Domino, nec quicquam locutus esset insipiens, exultans Dominus in victoria famuli sui, & illius patientiam suum ducens triumphum, dixit ad diabolum: An advertisti famulum meum Job, quia non est quisquam similis ei super terram, homo innocens, verus Deicultor, abstinens se ab omni malo, & adhuc perseverans in innocentia? Pulchre addidit: Et adhuc perseverans in innocentia, quia difficile est pressam malis innocentiam non dolere: & in hoc ipso fide non periclitari, quod se videat

Iob 1.

Iob 1.

Iob 2.

injustè sustinere quod patitur. Ad quæ respon-
dens diabolus, Domino ait: Corium pro corio, &
omnia quæ habuerit homo, dabit pro anima sua:
sed extende manum tuam, & tange ossa & carnes
ejus, nisi in facie benedixerit tibi. Callidissimus
adversarius, & inveteratus dierum malorum, no-
vit alia esse quæ extrinsecus sunt, & à Philosophis
quoque mundi adiphora, hoc est, indifferentia
nominentur, in eorumque amissione atque con-
temptu perfectam non esse virtutem: alia quæ
intrinsicus, & desiderata, cogant dolere perden-
tem. Unde audacter Dei renuit prædicationem,
& dicit, nequaquam eum debere laudari, qui ni-
hil de se, sed totum extra se dederit, qui pro corio
suo coria obtulerit filiorum, deposuerit marsu-
pium, ut fruatur corporis sanitate. Unde intelli-
gat prudentia tua, usque ad hunc terminum per-
venisse tentationes tuas, & dedisse te corium pro
corio, pellem pro pelle, omniaque quæ habes, pa-
rum esse dare pro anima tua, necdum autem ex-
tensam in te manum Dei, nec tactas carnes, nec
ossa confracta, ad quorum dolorem difficile est
non ingemiscere: & in faciem Deo benedicere,
pro eo quod est maledicere. Unde & Nabutha in
3. Reg. 21, Regum libris dicitur benedixisse Deum & Re-
gem, & idcirco lapidatur à populo. Sciens autem
Dominus athletam suum, imo virum fortissimum,
etiam in isto extremo perfectoque certamine non
posse superari: Ecce (inquit) trado illum tibi, tan-
tum animam illius custodi. Carò sancti viri da-
tur in diaboli potestatem, & animæ sanitas refer-
vatur, ne si illud percussisset, in quo sensus est
mentisque iudicium, non esset culpa peccantis,
sed

Gravis
tentatio
Iob.

3. Reg. 21,

Iob 2.

sed e jus, qui statum mentis everterat. Laudent
 ergo te alij, & tuas contra diabolum victorias pa-
 negyricis prosequantur: quod lato vultu mortis
 tuleris filiarum, quod in quadagesimo die dor-
 mitionis earum lugubrem vestem mutaveris, &
 dedicatio officium Martyris, candida tibi vesti-
 menta reddiderit, ut non sentires dolorem orbi-
 tatis tuæ, quem civitas unversa sentiret, sed ad
 triumphum Martyris exultares: quod sanctissi-
 mam conjugem tuam non quasi mortuam, sed
 quasi proficiscentem deduxeris. Ego te nequa-
 quam adulatione decipiam, nec lubrica laude
 supplantabo. Loquar illud potius, quod tibi au-
 dire conducit: Fili accedens ad servitium Dei,
 prepara animam tuam ad tentationem, & cum
 omnia feceris, dicito: Servus inutilis sum: Feci,
 quod facere debui. Tulisti liberos, quos ipse de-
 deras. Recepisti ancillam, quam mihi ob breve
 solatium commodaveras. Non contristor, quod
 recepisti; sed ago gratias, quod dedisti. Quon-
 dam dives adolescens omnia quæ in lege præce-
 pra sunt, se implèssè jactabat. Ad quem Dominus
 in Evangelio: Unum, inquit, adhuc tibi deest: Si
 vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes,
 & da pauperibus, & veni, sequere me. Qui om-
 nia se fecisse dicebat, in primo certamine divi-
 tias vincere non potest. Unde & difficile intrant
 divites in regnum cælorum: quæ expeditos &
 alarum levitate subnixos habitatores desiderant.
 Vade, inquit, & vende non partem substantiæ, sed
 universa quæ possides: & da non amicis, non con-
 sanguineis, non propinquis, non uxori, non libe-
 ris, plus aliquid addam: Nihil tibi ex omnibus:

*Eccli. 2.**Luc. 17.**Matt. 19.**Luc. 18.**Ad mundi:**opumque:**contem-**ptum**hortatio.*

N. 7

metu

- Act 5.* metu inopiæ retervas, ne cum Anania doro
ris & Saphira: sed da cuncta pauperibus, &
Luc. 16. tibi amicos de iniquo mammona qui te recipi
in aeterna tabernacula, ut me sequaris, ut Domi
num mundi possessionem habeas, ut possis carere
T. ren. 3. cum Propheta: Pars mea Dominus, & ut ve
Num. 18. Levita nihil de terrena hereditate possideas. Hoc
hoc hortor, si vis esse perfectus, si Apostolica di
gnitatis culmen cupis, si sublatâ cruce Christi
Luc. 9. sequi, si apprehenso aratro non respicere post te
Matt. 24. gum, si in sublimi tecto positus pristina vestimen
Gen. 39. ta contemnis, & ut evadas Ægyptiam Dominum
4. Reg. 2. seculi pallium derelinquis. Unde & Hebraei
cœlorum regna festinans, non potest ire curam
hoc, sed mundo immunda vestimenta dimittit. Sed
hoc, a s, Apostolica dignitatis est, & ejus qui vo
lit esse perfectus. Cur autem & tu nolis esse per
Perfecti
esse ius
dos.
Matt. 8. fectus? Cur qui in seculo primus es, non in Chris
ti familia primus sis? An quis uxorem habuere
Habit & Petrus: & tamen cum reticam & nave
Matt. 19. culam dereliquit. Providentissimus Dominus
& omnium salutem desiderans, malensque peccati
1. Tim. 2. tentiam peccatoris, quam mortem, abstulit etiam
Exes. 18. tibi hanc excusationem, ut non illa te retrahat ad
terras, sed tu eam sequaris ad paradisi regna tra
hentem. Bona liberis * pares, qui te ad Domi
num præcesserunt, ut partes earum non in divitiis
fororis proficiant, sed in redemptione manuum
tuarum, atque alimenta miserorum. Hac monilia fa
lia tua à te expetunt, his gemmis ornari capita
sua volunt. Quod perituum erat in serico, ve
libus pauperum tunicis reservetur. Repetunt à te
partes suas, junctæ sponso nolunt videri pauperes

res, & ignobiles propria ornamenta desiderant. Nec est quod te excuses nobilitate & divitiarum pondere. Respice sanctum virum Pammachium, & ferventissima fidei Paulinum presbyterum, qui non solum divitias, sed seipsum Domino obtulerunt: qui contra diaboli tergiversationem nequaquam pellem pro pelle, sed carnes, & ossa, & animas suas Domino consecraverunt: qui te & exemplo, & eloquio, id est, & opere & lingua possunt ad majora perducere. Nobilis es, & illi; sed in CHRISTO nobiliores. Dives & honoratus, & illi: imo ex divitibus & honoratis pauperes & inglorij, & ideo ditiores & magis inclyti, quia pro Christo pauperes & inhonorati. Et tu quidem benefacis, quod sanctorum diceris usibus ministrare, sive monachos, Ecclesijs offerre quamplurima. Sed haec rudimenta sunt militiae tuae. Contemnis aurum: contempserunt & multi Philosophi. E quibus unus, ut ceteros sciam, multarum possessionum pretium projecit in pelagus: Abite, dicens, in profundum mala cupiditates: ego vos mergam, ne ipse mergar a vobis. Philosophus gloriae animal, & popularis aurae vile mancipium, totam simul sarcinam deposuit: & te te putas in virtutum culmine constitutum, si partem ex toto offeras? Te ipsum vult Dominus hostiam vivam, placentem Deo. Te, inquam non tua. Et ideo varijs tentationibus commones, quia multis plagis & doloribus eruditur Israel. Et quem diligit Dominus, corripit: flagellat autem omnem filium quem recipit. Paupercula vidua duo aera minuta misit in gazophylacium, Et quia totum obtulit, quod habebat.

omnes

Pammachius.

Paulinus

Job. 2.

Juliano per apia.

Exemplum Philosophi.

Plus est se offerre, quam sua Deo.

Rom. 12.

Hier. 31.

Heb. 12.

Luc. 21.

*Oblatio
vidua.*

omnes dicitur in oblatione munerum Dei super-
râsse locupletes, quæ non pondere sui, sed offeren-
tium voluntate pensantur. Ut multis erogave-
ris censum tuum, & quidam tuâ gaudeant libera-
litate, tamen multo plures sunt, quibus nihil de-
disti. Neque enim Darijopes, & Cræsi divitiæ
valent explere pauperes mundi. Quod si te ipsum
Domino dederis, & Apostolicâ virtute perfectus,
sequi cœperis Salvatorem, tunc intelliges ubi
fueris, & in exercitu Christi quàm extremum te-
nueris locum. Non planxisti filias mortuas, & pa-
ternæ in genis lacrymæ Christi timore siccaræ
sunt. Quantò major Abraham, qui unicum fili-
um voluntate jugulavit, & quem heredem
mundi futurum audierat, non desperat etiam
post mortem esse victurum. Jępte obtulit vir-
ginem filiam, & idcirco in enumeratione sancto-
rum ab Apostolo ponitur. Nolo tantùm ea offer-
ras Domino, quæ potest fur rapere, hostis invade-
re, proscriptio tollere: quæ & accedere possunt,
& recedere, & instar undarum ac fluctuum à suc-
cedentibus sibi Dominis occupantur: arque ut
uno cuncta sermone comprehendam, quæ velis,
nolis in morte dimissurus es. Illud offer, quod ti-
bi nullus hostis possit auferre, nullus eripere ty-
rannus: quod tecum pergat ad inferos, imò ad
regna cælorum, & ad paradisi delicias. Extruis
monasteria, & multus à te per Insulas Dalmatiæ
sanctorum numerus sustentatur. Sed melius face-
res, si & ipse sanctus inter sanctos viveres. Sancti
estote, quoniam ego sanctus sum, dicit Dominus.
Apostoli gloriantur, quòd omnia dimiserint, &
secuti sint Salvatorem: & certè præter retia &

Gen. 22.

Heb. 11.

*Oblatio
Abraha.*

*Oblatio
Jępte.*

Judic. 11.

Levit.

Matt. 9.

navem nihil legimus eos dimisisse : & tamen testi-
monio futuri iudicis coronantur , quia se offe-
rentes , totum dimiserant quod habebant. Hæc
laqueum non in suggillationem operum tuorum ,
vel quod extenuem liberalitatem & clemosynas
tuas , sed quod te nolum inter seculares esse mo-
nachum , & inter monachos secularem , totumque
à te expectam , cujus audio mentem divino cultui
deditam. Si huic consilio nostro vel amicus , vel
affecta , vel propinquus renititur , & te ad delicias
splendentis mentis revocat : intelligito eum non
de tua anima , sed de suo ventre cogitare , & o-
mnes opes , lautaque convivium subitâ morte finire :
Ostio & sex annorum , intra viginti dies duas filias
amisti , & arbitraris senem diu possis vivere ?
Consuetudo longa tendatur , audi & David :

Pf. 89.

Dies vitæ nostræ septuaginta anni. Si autem am-
plius, octoginta, & quicquid superest, labor & do-
lor est. **POELIX**, & omni dignus beatitudine,
quem sanctus Christo occupat servientem, quem
extrema dies Salvatori invenerit militantem, qui
non confundetur, cum loquetur inimicis suis in
porta : cui in introitu paradisi dicetur : Recepisti
mala in vita tua , nunc autem hic lætare. Nec
enim ulciscetur bis Dominus in eadem re. Divi-
tem purpuratum gehennæ flamma suscepit. La-
zarus pauper , & ulceribus plenus , cujus carnes
putridas lambebant canes , & vix de micis mensæ
locupletis, miseram sustentabat animam , in sinu
Abrahæ recipitur , & tanto patriarchâ parente
latatur. **DIFFICILE**, imò impossibile est , ut
& presentibus quis & futuris fruatur bonis : ut
& hic ventrem , & ibi mentem impleat , ut de de-
licijs.

Pf. 129.

Luc. 16.

Nahum II

*Nemo
beatus in
hac ætate*

*ATENA
VITA.*

licijs transeat ad delicias, ut in utroque primo
sit, ut & in cœlo & in terra appareat gloriosus.
Quod si tibi tacita cogitatio scrupulum move-
rit, cur monitor ipse non talis sim, qualem te
desidero, & nonnullos videris in medio itinere
corruisse: illud breviter respondebo, non me
esse quæ dico, sed Domini Salvatoris: non more
re quod ipse possim, sed quid debeat velle, qui
servus futurus est Christi. Et athletæ suis incita-
toribus fortiores sunt: & tamen monet debilior,
ut pugnet ille qui fortior est. Noli respicere Ju-
dam negantem, sed Paulum respice confidentem.
Gen. 32. Jacob ditissimi patris filius, solus & nudus in
Gen. 28. baculo suo pergit Mesopotamiam, jacet lassus in
itinere, & qui delicatissime à Rebecca matre fue-
rat educatus, lapide ad caput pro pulvillo utitur.
Vidit scalam de terra usque ad cœlum, & ascen-
dentes per eam Angelos & descendentes, & de-
super innitentem Dominum, ut lassus manum
porrigeret, ut ascendentes suo ad laborem pro-
vocaret aspectu. Unde & vocatur locus ipse Be-
thel, id est, domus Dei, in qua quotidie ascendi-
tur atque descenditur. Et SANCTI enim cor-
ruunt, si fuerint negligentes: & peccatores pri-
stinum recipiunt gradum, si sordes fletibus lave-
rint. Hoc ideo dixi, ut non te terreant descen-
dentes, sed provocent ascendentes. **NUNQUAM** ex-
emplum à malis sumitur. Etiam in seculi rebus
semper à meliori parte incitamenta virtutum
sunt. Oblitus propositi & epistolæ brevitatis,
plura dictare cupiebam: ad materiæ quippe di-
gnitatem, & ad meritum personæ tuæ, parum est
omne quod dicitur. Et ecce tibi noster Antonius

Epilogus.

cepit schedulas flagitare, urgere notarios, & hinc
 nitu ferventis equi, ingenioli mei festinus argue-
 re tarditatem. Memento igitur nostri, & cura, ut
 in Christo valeas. Atque ut cætera taceam, do-
 mellica sanctæ Veræ exempla sectare, quæ verè
 sequuta Christum, peregrinationis molestias sus-
 tinet, & sit tibi tanti dux femina facti. Tribuat *Eccl. 32*
 tibi Christus, ut audias, ut taceas, ut intelligas, &
 sic loquaris. Amen.

XXIV. Hieronymus Heliodoro Episcopo, quem con-
 solatur moerentem super morte nepotis ejus & pres-
 byteri Nepotiani. Multa quæ ad consolandum
 amicum spectant, adferens.

Grandes materias, ingenia parva non susti-
 nent, & in ipso conata ultra vires ausa, suc-
 cumbunt, quantoque majus fuerit, quod dicen-
 dum est, tanto magis obruitur, qui magnitudinem
 rei verbis non potest explicare. Nepotianus
 meus, tuus, noster, imò Christi: & qui Christi, id-
 circo plus noster, reliquit nos senes, & desiderij
 sui jaculo vulneratos, & intolerabili dolore con-
 fectos. Quem hæredem putavimus, funus tene-
 mus. Cui jam meum sudabit ingenium? Cui li-
 terula placere gestient: ubi ille *epyclyptus* no-
 ster, & cygneo canore vox dulcior? Stupet ani-
 mus, manus tremat, caligant oculi, lingua balbu-
 tit. Quicquid dixerò, quia ille non audit, mutum
 videtur. Stylus ipse quasi dissentiens, & cera sub-
 tristior, ubi rubigine vel situ obducitur. Quoties-
 cunque nitior in verba prorumpere, & super tu-
 mulum ejus, epitaphij hujus flores spargere, to-
 ties

*Hoc est
 Operis
 exaffor.*

tes implentur oculi, & renovato dolore totus
funere sum. Moris quondam fuit, ut super cae-
vera parentum defunctorum in concione pro-
bris laudes liberi dicerent, & instar lugubris
carminum ad fletus & gemitus audientium re-
citorum concitarent. Et reum in nobis ordo mu-
tus est, & in calamitate nostram perdidit sua
ra natura: quod exhibere senibus juvenis debuit,
hoc juveni exhibemus senes. Quid igitur faciamus?

*Christiana-
ni dormi-
re possit.
no mori.* Jungam tecum lacrymas? Sed Apostolus prohibet,
Christianorum mortuos, dormientes vocans. Et Dominus in Evangelio: Non est, inquit,
mortua puella, sed dormit. Lazarus quocirca
quia dormierat, suscitatus est, Lazarus & gaudet
quia raptus est, ne malitia mentem ejus mutaret,
quia placuerat Deo anima illius? Sed invito

Sap. 4.

repugnantiper genas lacrymae fluunt, & inter
praecepta virtutum resurrectionisque spem, crudeliam
mentem desiderij frangit affectus. O mors,
quae fratres dividis, & amore sociatos crudeliter
dura dissocias! Qui per Osee quondam tibi
gigas minabatur: Ero mortua, o mors: ero mortua
tuus inferne: illius morte tu mortua es: illius
morte nos vivimus. Devorasti, & devorata es.
Dumque assumpti corporis sollicitaris illecebri,
& avidis faucibus praedam putas: interiora tua
aduncodente confossa sunt. Gratias tibi Christus
Salvator tua agimus creatura, quod tam potentem
adversarium nostrum, dum occideris, occidisti.

*Osee 13.
Mors à
Christo
occisa.*

*Mors ante
te Chri-
stium mi-
sera.* Quid ante miserius homine? qui aeterni
mortis terrore prostratus, vivendi sensum ad hoc
tantum acceperat ut periret. Regnavit enim
Rom. 5. ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui

peccaverunt in similitudinem prævaricationis
 Adæ. Si Abraham Isaac, & Jacob in inferno, quis
 in cælorum regno? Adde quòd ante resurrectio-
 nem Christi notus tantum in Judæa erat Deus, in *Ps. 75.*
 Israël magnum nomen ejus: & ipsi, qui noverant
 eum, tamen ad inferos trahebantur. Ubi tunc
 totius orbis homines ab India usque ad Bri-
 tanniam, à rigida septentrionis plaga usque ad
 fervores Athlanticæ oceani, tam innumerabiles
 populi, & tantarum gentium multitudines?
 Quàm variæ linguis habitu, tam vestibus & ar-
 mis, pitium ritu & locustarum, & velut muscæ &
 culices conterebantur. **Ab** **que** notitia enim
 Creatoris sui, omnis homo pecus est. Nunc verò
 passionem Christi & resurrectionem ejus cuncta-
 rum gentium & voces & literæ sonant. Taceo de
 Hebræis, Græcis, & Latinis, quas nationes fidei *Joan. 19.*
 suæ in Crucis titulo Dominus dedicavit. Immor- *De ani-*
 talem animam & post dissolutionem corporis sub- *ma. im-*
 sistentem, quod Pythagoras somniavit. Demo- *morali-*
 critus non credidit in consolationem damnatio- *nate ante*
 nis suæ; Socrates disputavit in carcere: Indus, *Christum*
 Perla, Gotthus, Ægyptius philosophantur. Bes- *incerta*
 sorum feritas, & pellitorum turba populorum, qui *sententia.*
 mortuos quondam inferis homines immolabant,
 stridorem suum in dulce Crucis fregerunt melos,
 & totius mundi una vox Christus est. Quid agi-
 mus anima? quo nos vertimus? quid primum
 assumimus? quid tacemus? Exciderunt ne tibi
 præcepta rhetorum? & occupata luctu, oppressa
 lacrymis, præpedita singultibus, dicendi ordinem
 non tenes? Ubi illud ab infantia studium litera-
 rum, & Anaxagoræ ac Telamonis semper lauda-

*Philoso-
phorum
consolati-
onem scri-
pta,*

*Exempla
philoso-
phorum
se in lu-
ctu con-
solati-
um.
Exempla
Romano-
rum,*

**Cajos.*

*De con-
solatione
Christia-*

ta sententia: *SCIRE* B A M me genuisse mortales
Legimus Crantorem, cujus volumen ad con-
vendum dolorem suum sequutus est Cicero
tonis, Diogenis, Clitomachi, Carneadis, Pe-
donij ad sedandos luctus opuscula percutamus
qui diversis ætatibus diversorum luctum vel
bris, vel epistolis imminuere sunt cotti, ut et
si nostrum areret ingenium, de illorum posset
tibus irrigari. Proponunt innumerabiles vi-
ac maxime Periclem ac Xenophontem Socrate-
cum: quorum alter amissis duobus filijs coronatus
in concione differuit: alter cum sacrificans filium
in bello audisset occisum, deponuisset coronam de-
citur, & eandem capiti reposuisse postquam forti-
ter in acie dimicantem reperit concidisse. Quos
memorem Romanos duces, quorum virtutibus
quasi quibusdam stellis, Latine micant historia
Pulvillus capitolium dedicans, mortuum, ut nati-
tiabatur, filium subito se iussit absente sepe-
L. Paulus septem diebus inter duorum exequijs
filiorum triumphans urbem ingressus est. Præte-
mitto Maximos, Catones, Gallos, * Pisones,
Brutos Scævolas, Metellos, Scauros, Marios,
Crassos, Marcellos, atque Aufidios: quorum non
minor in luctu, quam in bellis virtus fuit, & quo-
rum orbitates in consolationis libro Tullius ex-
plicavit: ne videar potius aliena, quam nostra
quæsisse. Quanquam & hæc in suggillationem
nostri breviter dicta sint, si non præstet fides quod
exhibuit infidelitas.

Igitur ad nostra veniamus. Quicquid de scri-
pturis super lamentatione dici potest, in eo libro
quo Paulam Romæ consolati sumus, breviter ex-
pli

plicavimus. Nunc nobis per aliam semitam ad
 eundem locum perveniendum est, ne videamur
 praecepta & abelita quondam calcare vestigia.
 Scimus quidem Nepotianum nostrum esse cum
 Christo, & sanctorum mixtum choris: quod hic
 nobiscum eminens rimabatur in terris, & astu-
 tione quærebat, ibi videntem cominus dicere:
 Sicut audivimus, sic & vidimus, in civitate Dei
 nostri. Sed desiderium absentiae ejus ferre non
 possumus: non illius, sed nostram vicem dolentes.
 Quânto ille felicior, tanto amplius nos indolere,
 quod tati caremus bono. Flebant & sorores La-
 zarum, quem resurrecturum noverant. Et ut ve-
 ros hominis exprimeret affectus, ipse Salvator
 ploravit quem resuscitaturus erat. Apostelus
 quoque ejus, qui dixit: Cupio dissolvi, & esse cum
 Christo. Et alibi: Mihi vivere Christus est, & mor-
 ti lucrum, gratias agit, quod Epaphras de mortis
 sibi vicinia redditurus sit, ne haberet tristitiam
 super tristitiam, non incredulitatis metu, sed de-
 siderio charitatis. Quânto magis tu, & avuncu-
 lus, & Episcopus: hoc est, in carne & in spiritu pa-
 ter, doles abesse viscera tua, & quasi à te divulsa
 suspiras? sed obsecro, ut modum adhibeas in do-
 lore, memor illius sententiae: **Næ Quid Ni-
 mis.** Obligatoque parumper vulnere, audias
 laudes ejus, cujus semper virtute lætatus es. Nec
 doleas, quod talem amiseris: sed gaudeas, quod
 talem habueris. Et sicut hi, qui in brevi tabella
 terrarum situs pingunt, ita in parvo isto volumine
 cernas adumbrata, non expressa signa virtutum,
 suscipiasque à nobis non vires, sed volunta-
 tem.

Scio

na ca-
pienda.

Ps. 47.

Ioan. II.

Christus
& Paulus mor-
tuos de-
flect.

Phil. 1.

Phil. 2.

Scio, quod nolueris amorem in te civitatis probare, & affectum patriæ magis quæsisse in prosperis. Sed huiusmodi officium in bonis iudicium est, in malis gratius. Iota hunc civitatis, quæta planxit Italia, corpus terra suscepit: ante Christo reddita est. Tu nepotem quærebas. Tu ecclesia sacerdotem. Præcessit te successor tuus. Quod tu eras, ille post te iudicio omnium meritorum batur. Atque ita ex una domo duplex pontificatus egressa est dignitas: dum in altero gratulatus est, quod tenuerit: in altero moeror quod rapuit, ne teneret. Platonis sententia est, omnem sapientiam vitam, meditationem esse mortis. Laudant hoc philosophi, & in cœlum usque ferunt. Sed multò fortius Apostolus: Quotidie, inquit, inquit morior per vestram gloriam. Aliud est enim cenari, aliud agere: aliud vivere moriturum, aliud mori victurum. Ille moriturus ex gloria est: ille moriturus semper ad gloriam. Debemus igitur & nos animo præmeditari, quod aliquando futurum est, & quod velimus nolimus; abesse longum non potest. Nam si non gentos vitæ excederemus annos, ut ante diluvium vivebat humanum genus, & Mathusalem nobis tempora donarentur, tamen nihil esset præterita longitudo, quæ esse desisset. Etenim inter eum, qui decem vixit annos, & eum, qui mille, postquam idem vitæ finis advennerit, & irrecusabilis mortis necessitas, transitum omne tantumdem est: nisi quod senex magis onustus peccatorum fasce proficiscitur. Opus est, quæque dies miseris mortalibus ævi præcipue fugit, subeunt morbi, tristi que senectus. Et labere & dura rapit inclementia mortis, Nævius Poëta

Pia sapientis.

2. Cor. 13.

Gen. 5.

Nævius.

Pati, inquit, necesse est multa mortalem mala. Unde & Niobam, quia multum fleverit, in lapidem & iervas bestias commutatam fixit antiquitas, Et Hesiodus natales hominum plangens, gaudet in funere. Prudenterque Ennius: Plebes, ait, in hoc Regi antè stat. ludo: licet lacrymare plebi, Regi honestè non licet. Ut Regi, sic Episcopo, imò minus Episcopo, quàm Regi. Ille enim in nolentibus præest, hic volentibus: ille terrore subjicit, hic servituti donatur: ille corpora custodit ad mortem, hic animas servat ad vitam. In te oculi omnium diriguntur: domus tua & conversatio quasi in specula constituta, magistra est publica disciplina: qui quid feceris, id sibi omnes faciendum putant. Cave ne committas, quod aut qui reprehendere volunt, dignè lacerassi videantur: aut qui imitari, cogantur delinquere. Vince quando potes, imò pluriquam potes, molliem animi tui: & ubertim fluentes lacrymas reprime, ne grandis pietas in nepotem apud incredulas mentes, desperatio putetur in Deum. Considerandus est tibi quasi absens, non quasi mortuus, ut illum expectare, non amisisse videaris. Verùm quid ego medens dolori? quem jam reor & tempore, & ratione sedatum, ac non potius replico tibi vicinas Regum miseras, & nostri temporis calamitates, ut non tam plangendus sit, qui hanc luce cauerit, quàm gratulandum ei, qui de tantis malis evaserit? Constantius Arianae fautor haereticos, dum contra inimicum paratur, & concitus fertur ad pugnam, in Mopsi viculo moriens, magno dolore hosti reliquit impetum. Julianus proditor

*Neobam**Hesiodus.**Ennius.**Episcopo-
rum ma-
nus.**Mors Cae-
sarum mis-
serabilis.*

○

ani-

animæ suæ, & Christiani jugulator exercitus
 Christum sensit in Media, quem primùm in Gal
 denegarat: diuinque Romanos propagare
Jovinianus. fines, perdidit propagatos. Jovinianus quibus
 tantùm Imperialibus bonis, scetore prunarum
 focatus interijt, ostendens omnibus quid sit
Valentinianus. manna potentia. Valentinianus vaitato genit
 solo, & in hanc patriam derelinquens, vomit
 sanguinis extinctus est. Hujus germanus Valen
Valens. Gotthico bello victus in Thracia, eundem lo
Gratianus. cum & mortis habuit, & sepulchri. Gratianus
 exercitu suo proditus, & ab obvijs urbibus
 receptus, ludibrio hosti fuit, cruentæque mor
 vestigia parietes tui Lugdine testantur. Adole
Valent. adolescens. scens Valentinianus & penè puer, post fugam
 post recuperatum multo sanguine Imperium
 haud procul ab urbe fraternæ mortis conscia
 catus est, & cadaver exanime suspendio infame
 tum. Quid loquar de Procopio, Maximo, Euge
 nio? qui utique dum rerum potirentur, terron
 gentibus erant. Omnes capti stererunt ante ora
 victorum: & (quod potentissimis quondam
 ferrimum est) prius ignominia servitutis, quàm
 hostili mucrone confossi sunt. Dicat aliquis: Re
 gum talis conditio est, feruntque summos fulge
 ra montes. Ad privatas veniam dignitates: nec
 de his loquar, qui biennium excedunt. Atque
 cæteros præmittam, sufficit nobis trium cup
 consularium diversos exitus scribere. Abundant
 tius egens Pivunte exultat. Ruffini caput
 Constantinopolim gestatum est, & abscissa manu
 dextera, ad dedecus insatiabilis avaritiæ: ostiat

stipem mendicavit. Timasius præcipitatus re-
 pente de altissimo dignitatis gradu, evasisse se
 putat, quòd Absa vivit inglorius. Non calamita-
 tes miserorum, sed fragilem humanæ conditionis
 narro statum. Horret animus temporum nostro-
 rum ruinas persequi. Viginti & eo amplius anni
 sunt, quod inter Constantinopolim & Alpes Ju-
 lias quotidie Romanus sanguis effunditur. Schy-
 thiam, Thraciam, Macedoniam, Dardaniam, Da-
 ciam, Thessalonicam, Achaiam, Epiros, Dalma-
 tiam, cunctasque Pannonias, Gottus, Sarmata,
 Quadus, Alanus, Huni, Vandali, Marcomanni
 vastant, trahunt, rapiunt. Quot matronæ, quot
 virgines Dei, & ingenua nobiliaque corpora, his
 belluis fuere ludibrio? Capti Episcopi, interfecti
 Presbyteri, & diversorum officia Clericorum:
 SUBVERSÆ Ecclesiæ, ad altaria Christi stabu-
 lari equi. Martyrum effossæ reliquæ. Ubique lu-
 gus, ubique gemitus, & plurima mortis imago.
 Romanus orbis ruit: & tamen cervix nostra ere-
 cta non flectitur. Quid putas nunc animi habere
 Corinthios, Athenienses, Lacedæmonios, Arca-
 dias, cunctamque Græciam, quibus imperant bar-
 bari? Et certè paucas urbes nominavi, in quibus
 olim fuere regna non modica. Immanis ab his
 malis videbatur Oriens, & tantum nuntijs con-
 sternatus. Ecce tibi anno præterito ex ultimis
 Caucasii rupibus immissi, in nos non jam Arabiæ,
 sed septentrionis lupi, tantas brevi provincias
 percurrerunt. Quot monasteria capta? Quantæ
 fluviorum aquæ humano cruore mutatae sunt?
 Obsessa Antiochia, & urbes reliquæ, quas Hælys,

*Quærenti
 perturbatio
 atate
 Hierony-
 mi.
 Quas
 clades &
 persecu-
 tiones su-
 stinuerit
 Ecclesia
 Hierony-
 mi tem-
 pore.*

Cylnus, Orontes, Euphratesque præterflunt
 tracti greges captivorum. Arabia, Phœnice, Pe-
 lœtina, Ægyptus timore captivæ. Non, mille
 linguæ centum sint, oraque centum, Ferrea
 omnia pœnarum percurrere nomina possim. Ne-
 que enim historiam proposui scribere, sed no-
 stras breviter flere miseras. Alioquin adhuc me-
 ritò explicanda, & Thucydides, & Salustius
 sint. FOELIX Nepotianus, qui hæc non videt,
 fœlix qui hæc non audit. Nos miseri, qui aut pati-
 mur, aut patientes fratres nostros tanta perspicimus.
 Et tamen vivere volumus, eosque qui
 carent, flendos potius quàm beatos putamus.

*Mandus
 iratum
 Deum nõ
 agnoscat.*

Olim offensum sentimus, nec placamus Deum.
 Nostros peccatis barbari fortes sunt. Nostri ve-
 tij Romanus superatur exercitus: & quasi nos
 hæc sufficerent cladibus, plus penè bella civilia
 quàm hostilis mucro consumpsit. Miseri Israe-
 lita, ad quorum comparisonem Nabuchodonosor
 servus describitur. Infœlices nos, qui tantum
 spericemus Deo, ut per rabiem barbarorum

*4. Reg. 19
 Exempla
 se ad Deũ
 verè con-
 verten-
 tum &
 vincen-
 tum.*

in nos ira defa viat. Ezechias agit pœnitentiam
 & centum octoginta quinque millia Assyriorum
 ab uno Angelo unâ nocte deleta sunt. Josaphat
 laudes Domini concinebat, & Dominus pro la-
 dante superabat. Moyses contra Amalech non
 gladio sed oratione pugnavit. Si erigi volumus,
 prosternamur. Prò pudor: & stolidi usque ad
 credulitatem mens fugit. Romanus exercitus

*2. Pa. 20.
 Exod. 17.*

tor orbis & Dominus ab his vincitur, hos par-
 horum terretur aspectu, qui ingredi non valent.
 Quis terram tetigerint, se mortuos arbitrantur
 &

non intelligimus Prophetarum voces : Fugient *Job 23.*
 mille uno persequente ? Nec amputamus causas
 morbi, ut mortibus pariter auferatur : statimque
 cernamus sagittas * pilis, tiaras galeis, caballos * telis.
 equis cedere. Excessimus consolandi modum, &
 dum unius mortem flere prohibemus, totius or-
 bis mortuos planximus. Xerxes ille Rex poten- *Xerxes.*
 tissimus, qui subvertit montes, maria constravit,
 cum de sublimi loco infinitam hominum multitu-
 dinem & innumerabilem vidisset exercitum: fletu
 se dicitur, quod post centum annos nullus eo-
 rum, quos tunc cernebat, superfuturus esset. O *De hu-*
 si possemus in talem ascendere speculam, de qua *mane vi-*
 universam terram sub nostris pedibus cerneret *te flagra-*
 mus : jam tibi ostenderem totius orbis ruinas : *litate &*
 gentes gentibus, & regnis regna collisa: alios tor- *calami-*
 queri, alios necari, alios absorberi fluctibus, alios *tate.*
 ad servitutem trahi : hic nuptias, ibi planctum :
 illos nati, istos mori : alios affluere divitijs, alios
 mendicare : & non Xerxis tantum exercitum, sed
 totius mundi homines, qui nunc vivunt, in brevi
 spatio defuturos. Vincitur sermo rei magnitudi-
 ne, & minus est omne quod dicimus. Redeamus
 igitur ad nos, & quasi e caelo descendentes, pauli-
 per nostra videamus Sentis- ne obsecro te, quan-
 do infans, quando puer, quando juvenis, quando
 robustæ ætatis, quando senex factus sis ? Quoti-
 die morimur ? quotidie commutamur : & tamen
 æternos nos esse credimus. Hoc ipsum quasi di-
 cto, quod scribitur, quod relego, quod emendo, de
 vita mea tollitur. Quot puncta notarij, tot meo-
 rum damna sunt temporum. Scribimus atque re-

scribimus, transeunt maria epistolæ, & scindunt
fulcum carinâ, per singulos fluctus ætatis nostræ
momenta minuuntur. Solum habemus lucra

Charitas quod Christi nobis amore sociamur. *Charitas*
virtus patiens est, benigna est, charitas non zelatur, non
2. Cor. 13. agit perperam, non inflatur, omnia sustinet, omnia
omnia credit, omnia sperat, omnia patitur. Charitas
nunquam excidit. Hæc semper vivit in corde: ob hanc
Nepotianus noster absens præsentis est, & per tanta
terrarum spatia divisos utraq; complectitur manu.
Habemus mutua obsequia charitatis. Jungamur spiritu,
stringamur affectu & fortitudinem mentis, quam beatus
Papa Chromatius ostendit in dormitione Germani, non
imitemur in filio. Illum nostra pagella decantat,
illum cunctæ literæ sonent. Quem corpore non
valemus, recordatione teneamus: & cum quo loqui
non possumus, de eo loqui nunquam desinamus.

